

**ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS LIUDVIKOS IR STANISLOVO DIDŽIULIŲ
VIEŠOJI BIBLIOTEKA**

2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Patvirtinta: Anykščių rajono savivaldybės
Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių
Viešosios bibliotekos direktoriaus
2022-04-01 Įsakymu Nr. V-13

**ANYKŠČIAI
2022**

TURINYS

BENDROJI DALIS	3
I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS	5
1.1. Bibliotekų skaičius	5
1.2. Tinklo pokyčiai	6
1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas	6
1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas	7
1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje	7
II. FONDO FORMAVIMAS	8
2.1. Fondo formavimas	8
2.2. Parama	11
2.3. Fondų būklė	11
2.4. Aprūpinimas dokumentais	12
2.5. Dokumentų gavimas	13
2.6. Dokumentų nurašymas	14
2.7. Dokumentų fondo judėjimas	15
2.8. Fondo panaudojimas	15
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	15
3.1. Vartotojų telkimas	15
3.2. Vartotojų skaičius	16
3.3. Vartotojų sudėtis	18
3.4. Apsilankymų skaičius	19
3.5. Dokumentų išduotis	20
3.6. Skaitomumas	23
3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius	23
3.8. Vartotojų mokymas	23
3.10. TBA aptarnavimas	25
3.11. Mokamos paslaugos	25
3.12. Renginiai	26
3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas	34
IV. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS	35
4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje	36
4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje	36
4.3. Vaikų vartotojų telkimas	37
4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas	38
4.5. Dokumentų išduotis	39

4.6. Skaitomumas	41
4.7. Renginiai vaikams	42
4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla	52
V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA.....	57
5.1. LIBIS PĮ diegimas	57
5.2. Informacinis fondas	58
5.3. Katalogų ir kartotekų būklė.....	59
5.4. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas	59
5.5. Internetas	61
5.6. Kraštotyros veikla	61
VI. PERSONALAS	71
6.1. Personalo išsilavinimas	71
6.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas.....	72
6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai	74
VII. MATERIALINĖ BAZĖ.....	75
7.1. Patalpų būklė.....	75
7.2. Techninis aprūpinimas	75
VIII. FINANSAVIMAS	76
IŠVADOS.....	76

BENDROJI DALIS

Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka (toliau Biblioteka) yra visiems prieinama viešoji įstaiga, kaupianti ir sauganti universalų bendruomenės poreikius tenkinantį dokumentų fondą, aptarnaujanti visus visuomenės narius viešaisiais informacijos šaltiniais, teikianti skaitybos, informacijos, savišvietos ir kultūros kitas paslaugas, siekianti būti informacijos sklaidos, mokslo ir savišvietos, kultūros ir laisvalaikio centru. Šiandien Biblioteka yra dinamiška ir daugiafunkcinė institucija, viena iš socialinių institucijų, sudarančių galimybes asmenybei tobulėti, padedančių individui integruotis į visuomenę, tapti atsakingu ir sąmoningu atviros visuomenės piliečiu. Tai vieta, kur užtikrinamos informacinės paslaugos, diegiamos naujos technologijos, garantuojama prieiga prie išteklių internete. Biblioteka yra ta vieta, kur žmonės ateina ne tik pasiskolinti knygų ar paskaityti laikraščių, žurnalų. Biblioteka – tai intelektinės veiklos centras, tai erdvė, kur ne tik gilinamos žinios, bet ir keičiamasi jomis su kitais, tenkinami socialiniai poreikiai.

- **Bibliotekos tikslas** – skatinti žinių visuomenės raidą, užtikrinant teisę į informaciją, raiškos laisvę, suteikiant galimybę visiems ir kiekvienam rajono gyventojui naudotis bibliotekos informaciniais ištekliais ir paslaugomis, padidinti bibliotekų įvaizdžio patrauklumą visuomenei ir socialiniams partneriams, išryškinti bibliotekų tinklo privalumus, atskleisti daugialypių bibliotekų teikiamų paslaugų plėtros ir naudos visuomenei potencialą.
- **Pagrindinės veiklos kryptys ir uždaviniai:**
 - ★ Prisidėti prie informacinės visuomenės plėtros kaupiant, saugant dokumentų fondą ir sudarant galimybes naudotis informacijos ištekliais.
 - ★ Kurti Biblioteką, kaip bendruomenės traukos centrą, formuoti Bibliotekos, kaip patrauklios informacijos, švietimo ir kultūros įstaigos įvaizdį.
 - ★ Informuoti visuomenę apie Bibliotekos teikiamas paslaugas, naujas knygas, elektronines knygas, garsinius dokumentus, akcijas, renginius. Atskleisti Bibliotekų teikiamų paslaugų svarbą ir naudą visuomenei.
 - ★ Bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimas, profesionalumo bei kompetencijų ugdymas, siekiant darbo kokybės.
 - ★ Užtikrinti Bibliotekos paslaugas jaunimui, vaikams atitinkančias jų poreikius ir prioritetus. Per edukacinius užsiėmimus skatinti vaikų kūrybiškumą, iniciatyvą, saviraišką.
 - ★ Aktyviai dalyvauti valstybės skaitymo skatinimo ir kalbos įgūdžių ugdymo politikoje, ugdant sąmoningą, kultūringą ir kūrybingą Lietuvos pilietį.
 - ★ Skatinti gyventojų skaitymą įvairiomis knygų populiarinimo formomis: organizuojant parodas, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginius, reklamuojant naujas knygas ir spaudą.

- ★ Kraštotyros ir etninės veiklos aktyvinimas ir plėtra, rašytinio paveldo, įvairios informacijos apie kraštą ir jo žmones kaupimas ir sklaida, ryšių su kraštiečiais puoselėjimas.
- ★ Ugdyti vartotojų bibliografinį raštingumą, formuoti bibliografinės paieškos įgūdžius.
- ★ Prisidėti prie neformaliojo suaugusiųjų švietimo, tęsti gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus.
- ★ Ieškoti galimybių papildomam finansavimui gauti, dalyvaujant įvairiose programose ir projektuose.
- ★ Plėsti tarpinstitucinius bendradarbiavimo ir partnerystės ryšius su kultūros, švietimo, savivaldybės institucijomis, nevyriausybėmis organizacijomis, vietos bendruomenėmis.

2021-ieji Bibliotekai buvo išskirtiniai, paskelbti COVID-19 pandemijos ribojimai paskatino keisti darbo pobūdį, ieškoti naujų vartotojų aptaranavimo formų virtualioje erdvėje. Ribojimai neigiamai paveikė Bibliotekos veiklos rodiklius ir plano įvykdymą. Nežiūrint pasikeitusių darbo sąlygų, Bibliotekos darbuotojai organizavo virtualias parodas bei renginius, teikė informaciją nutolusiems vartotojams, populiarino Bibliotekos dokumentų fondus ir paslaugas, aktyviai dalyvavo akcijose, programose ir kėlė kvalifikaciją. Ypatingas dėmesys buvo skirtas LR Seimo nutarimu paskelbtiems Vytauto Mačernio, Juozo Zikaro, Juozo Lukšos-Daumanto, Marijos Gimbutienės, Archyvų metams. Pažymint šiuos metus bibliotekose organizuoti renginiai: literatūros, meno, personalinės, teminės parodos, piešinių, meninio skaitymo konkursai, edukacinės programos, viktorinos, popietės, susitikimai, pilietiškumo akcijos. Bibliotekose ataskaitiniais metais surengta daug įdomių tradicinių bei netradicinių renginių, virtualių parodų bei susitikimų. Renginiams buvo išnaudojamos netradicinės erdvės.

2021 m. Ukrainos tyrėjų iniciatyva buvo atliekama apklausa „Happy Readers“. Tai projekto „Happy Readers“ dalis, remiamo Ukrainos „House of Europe“. Pagrindinis tyrimo tikslas, kad kiekvienas skaitytojas gautų maksimalų pasitenkinimą tuo, ką būtent jis skaito. Tyrimas anoniminis, visi duomenys bus panaudoti tik moksliniam tikslui, laikantis Ukrainos ir ES įstatymų. Apklausta 100 Bibliotekos skaitytojų. Analogiška apklausa kolegų ukrainiečių buvo atlikta ir vienoje Kijevo bibliotekoje. Kitas šio tyrimo etapas nukeltas į 2022 m.

Anykščių rajono savivaldybė 2021 m. kultūrinės veiklos išlaidoms Bibliotekai skyrė 7 100 Eur, iš to skaičiaus filialui Istorijų dvarelis – 6 100 Eur. 2021 m. projektams buvo skirta 14 000 Eur.

➤ **Bibliotekoje vykdyti projektai.**

➤ Filialo Istorijų dvarelis projektai:

- ★ Lietuvos kultūros tarybai pateiktas 2020 m., finansuotas ir vykdytas 2021 m. projektas „Vaikų ir jaunimo literatūros festivalis Nuotykių tęsiasi!“ (gauta 10 000 Eur);

- ★ Anykščių rajono savivaldybei pateikta paraiška (programa „Tradicionių festivalių įgyvendinimas“) „Vaikų ir jaunimo literatūros festivalis Nuotykių tęsiasi!“ (gauta 4 000 Eur).
- Viešosios bibliotekos projektai nebuvo vykdomi, nes nebuvo gautas finansavimas.
- **Pagrindiniai veiklos vertinimo kriterijai rajono bibliotekose**

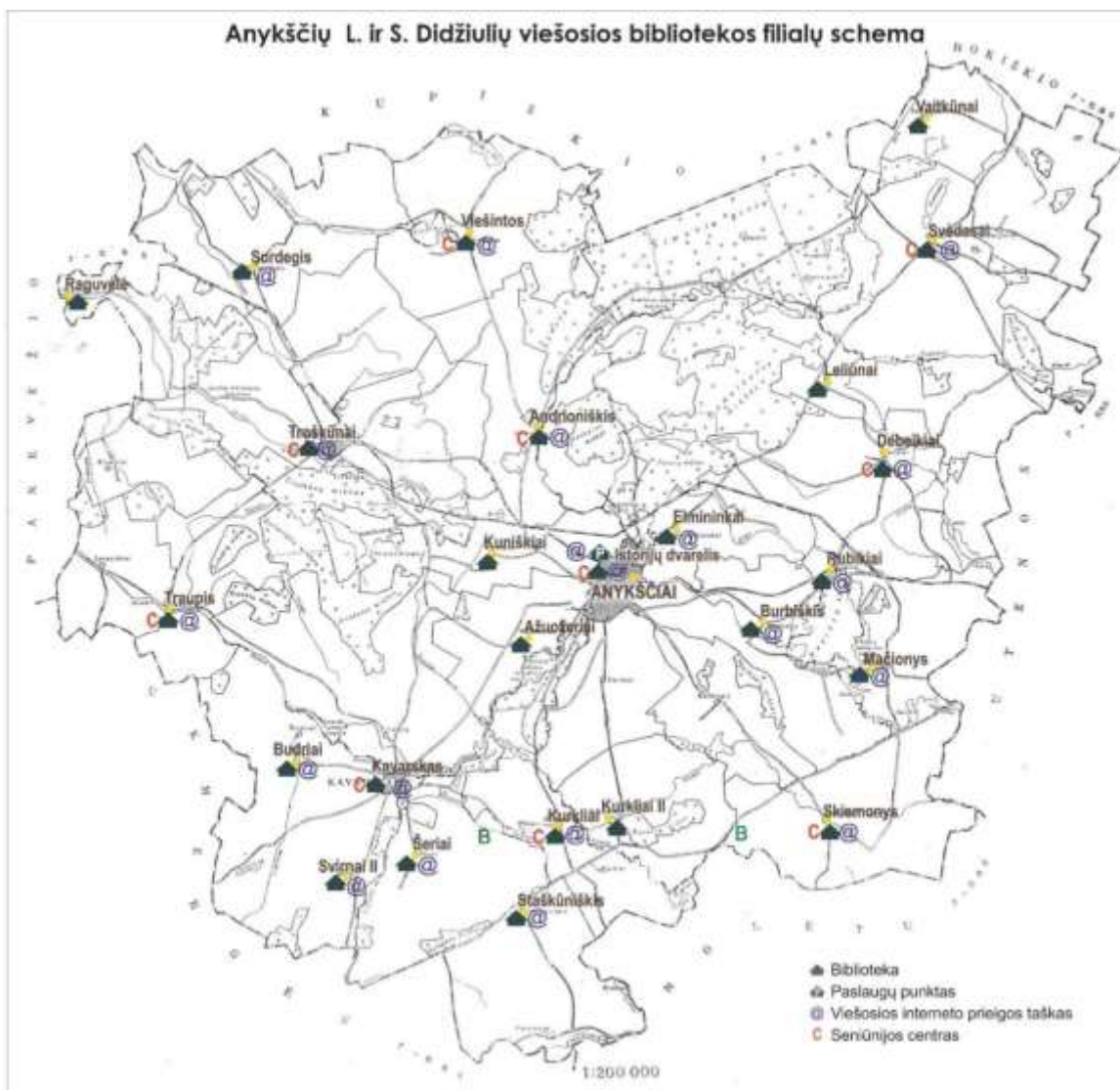
Eil. Nr.	Priemonės	Planuota 2021 m.	Įvykdyta 2021 m.	Įvykdymo proc.
1.	Gyventojų sutelkimo procentas bibliotekose	32,8	29,1	89
2.	Registruotų vartotojų skaičius	7 390	6 587	89
3.	Apsilankymų skaičius	124 100	999 37	81
4.	Dokumentų išduotis	193 400	162 088	84
5.	Gauti ir sutvarkyti dokumentai	9 500	9 627	101
6.	Prenumeruoti periodiniai leidiniai (pav.)	36	38	106
7.	Organizuoti renginiai, iš jų:	1 010	1 111	110
	žodiniai	420	471	112
	vaizdiniai	590	640	109
8.	Atsakyta į skaitytojų užklausas	3 000	2 978	99

I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

1.1. Bibliotekų skaičius

- Iš viso – 25;
- Viešųjų bibliotekų – 1;
- Miesto filialų – 2;
- Kaimo filialų – 22.

Bibliotekų tinklo tankumo koeficientas rajone 1,11. Lyginant su praėjusiais metais +0,02. Didžiausias atstumas tarp bibliotekų yra 13 km., mažiausias – 4 km. Vienai bibliotekai vidutiniškai tenka 905 (-17) gyventojai, vienam filialui – 586 (+5) gyventojai.

1.2. Tinklo pokyčiai

- Uždarytų filialų – nėra;
- Sujungtų bibliotekų – nėra;
- Atidarytų filialų – nėra.

1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

Savanoriai knygnešiai aptarnaudami senyvo amžiaus ir neįgaliuosius skaitytojus namuose talkina rajono bibliotekininkams jau daugelį metų. Bibliotekoje ir filialuose sutelktas 281 knygnešys, lyginant su praėjusiais metais 9 knygnešiais mažiau. Knygnešiai knygas, periodinius leidinius nešė 600 gyventojų, lyginant su praėjusiais metais 2 mažiau. Jiems išduota 15 300 fiz. vnt. dokumentų, lyginant su praėjusiais metais išduotis sumažėjo 790 fiz. vnt. Daugiausia knygnešių turi Debeikių filialas – 42, Kavarsko ir Troškūnų miestų filialai – 31 ir 32. Dažnai knygą ar periodinius leidinius gyventojams neša bibliotekininkės, šeimos nariai, kaimynai.

1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas

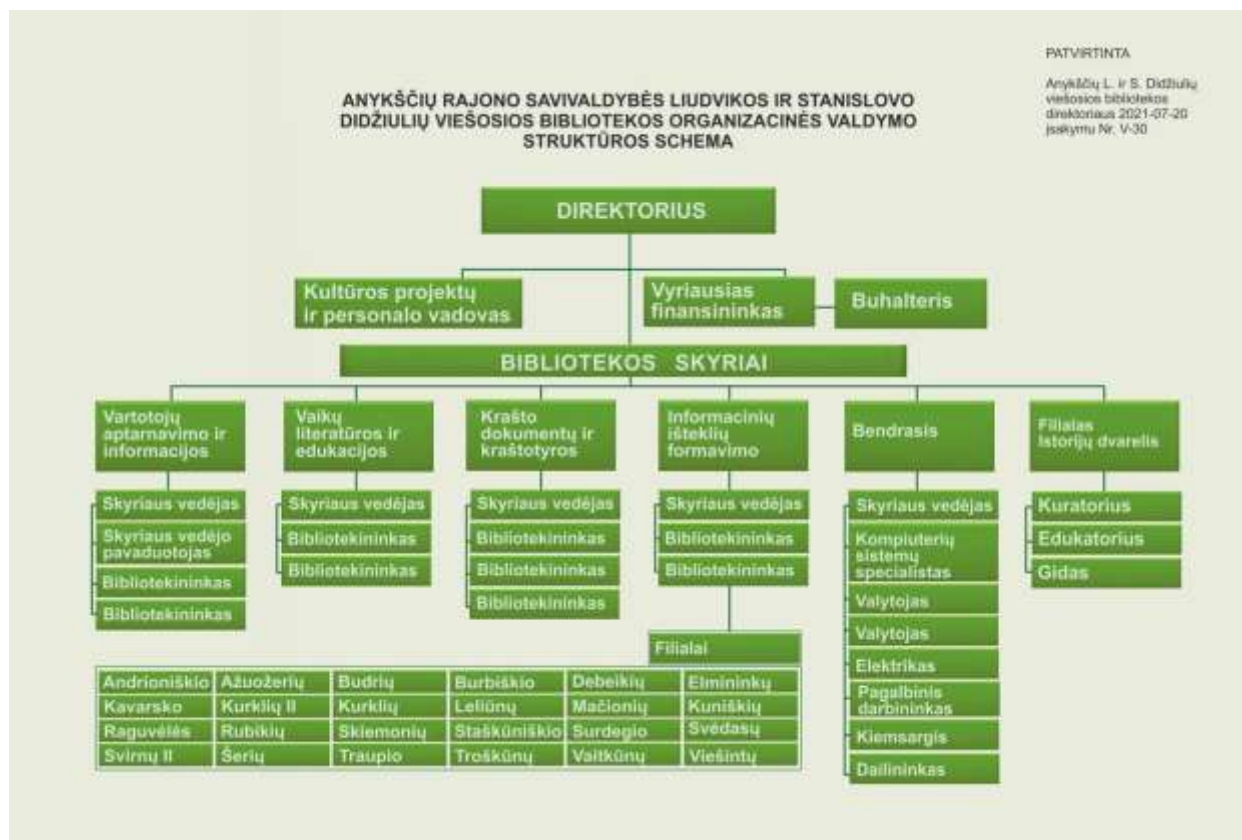
Garsinėmis knygomis ir knygomis Brailio raštu aprūpina Panevėžio aklųjų ir silpnaregių biblioteka. Per metus gauta 223 garsinės knygos bei žurnalai, 67 knygos Brailio raštu. Tai pastaraisiais metais naujai pasirodžiusios knygos ir žurnalai. Žmonėms su regėjimo negalia sunku ateiti iki bibliotekos. Jiems knygas neša į namus jų artimieji ir bibliotekininkė Danutė Dudonienė. Taip pat, darbuotoja kas 3 mėnesius nešė įgarsintas knygas ir žurnalus į LASS Anykščių dienos centrą, kur kiekvieną ketvirtadienį aklieji ir silpnaregiai atvykdavo iš kaimų ir miestelių.

2021 m. užsiregistruota 17 skaitytojų, lyginant su praėjusiais metais 2 mažiau. Naujai užregistruoti – 2 skaitytojai. Brailio raštu skaito 2. Viso išduota 405 fiz. vnt., 137 fiz. vnt. mažiau. Iš jų: 348 garsinių knygų bei 57 fiz. vnt. Brailio raštu. Apsilankė 75 lankytojai, 10 lankytojų mažiau nei 2020 m. Akliesiems ir silpnaregiams skirta programa ELVIS naudojasi mažai LASS skaitytojų, kaip jie sako, dėl sudėtingo prisijungimo. Nors ši programa buvo atnaujinta ir supaprastintas prisijungimas. ELVIS – elektroninių leidinių valdymo informacinė sistema, skirta centralizuotai kaupti, tvarkyti ir teikti skaitytojams garsinius ir kitus skaitmeninio formato leidinius. Prisijungus prie programos, galima klausytis įgarsintų knygų, esančių ELVIS sistemoje. Šios grupės skaitytojų nėra daug, nes Aklųjų bibliotekos knygų įstatymas labai griežtai reikalauja išduoti tik turintiems regėjimo negalią arba kitas negalias, dėl kurių žmogus negali skaityti tradicinių knygų. Jei žmogus neturi regėjimo negalios, bet turi kokią nors akių ligą, ar yra po insulto, tokiems galima išduoti garsines knygas, nesvarbu, kad jie nėra LASS nariai. Kartais skaityti nori tokie žmonės, kuriems su amžiumi atsiranda regėjimo sutrikimai, tada reikia atnešti iš šeimos gydytojo pažymą, kad tikrai yra regėjimo problemų. Žmogui sulaukusiam 80 metų galima duoti garsines knygas be jokių apribojimų, nes jau natūraliai regėjimas būna nusilpęs.

1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje

Bibliotekos organizacinę valdymo struktūrą sudaro:

- Direktorius;
- Kultūros projektų ir personalo vadovas;
- Vyriausias finansininkas;
- Buhalteris;
- 5 Struktūriniai padaliniai (skyriai): Bendrasis skyrius; Informacijos išteklių formavimo skyrius; Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius; Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius; Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius;
- Paslaugų punktas – Istorijų dvarelis;
- 24 filialai.

2021 m. atleisti 5 darbuotojai, priimti – 5.

II. FONDO FORMAVIMAS

2.1. Fondo formavimas

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų fondai buvo papildyti 9 627 fiz. vnt., 1 195 pav. dokumentų už 38 219,75 Eur. Tame skaičiuje į bendrąją visuminę apskaitą įtraukti 2020 metų periodiniai leidiniai (4 965 fiz. vnt., 38 pav., tame tarpe 4 862 fiz. vnt., 31 pav. žurnalų ir 103 kompl., 7 pav. laikraščių; jie neinventorinami ir jų lėšos į visuminę apskaitą neįtraukiamos). Gauta ir suinventorinta 4 662 fiz. vnt., 1 157 pav. dokumentų už 38 219,75 Eur, tame tarpe suinventorinti 6 fiz. vnt., 3 pav. už 142,54 Eur neterminuoto saugojimo periodinių leidinių, kurie saugomi Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje.

Kultūros ministerija iš valstybės biudžeto dokumentams įsigyti skyrė 26 871,00 Eur, lyginant su 2020 m. 3 655 Eur daugiau, rajono Savivaldybė – 18 999,93 Eur, tiek pat ir 2020 m.

- Už valstybės biudžeto lėšas 26 871,00 Eur įsigyta 2 841 fiz. vnt., tai yra 60,9 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;
- Už Savivaldybės lėšas įsigyta:
 - ★ 336 fiz. vnt., 3 145,54 Eur (330 knygų ir 6 kraštotyriniai periodiniai leidiniai), tai yra 7,2 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;
 - ★ 4 965 fiz. vnt. 38 pav., 15 857,39 Eur (periodiniai leidiniai). Periodiniai leidiniai sudaro 51,6 % visų įsigytų bibliotekinių dokumentų.

- Paramos gauta 1 485 fiz. vnt., 8 206,21 Eur, tai yra 31,9 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų.

Bibliotekos fondai naujais dokumentais papildomi, remiantis Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kas savaitę leidžiama bibliografinė informacija „Informacija apie Lietuvoje išleistus leidinius, gautus Nacionalinėje bibliotekoje“, leidyklų bei knygynų atsiunčiamais naujų knygų sąrašais bei kitais informacijos šaltiniais. Kadangi dėl LIBIS modernizavimo nuo liepos mėnesio „Informacija apie Lietuvoje išleistus leidinius, gautus Nacionalinėje bibliotekoje“ nebuvo leidžiama, teko naudotis kitais informacijos šaltiniais, kas apsunkino naujų knygų paiešką ir jų įsigijimą.

Remiantis Bibliotekos direktoriaus 2021 m. sausio 4 d. įsakymu Dėl viešųjų pirkimų vykdymo Nr. V–5, buvo vykdomi bibliotekinių dokumentų (spaudinių ir susijusių produktų) mažos vertės viešieji pirkimai. Kiekvienam pirkimui buvo pasirenkami tiekėjai, atsižvelgiant į mažiausios kainos kriterijų. Per ataskaitinį laikotarpį buvo atlikti 83 viešieji pirkimai, tame tarpe 3 periodinių leidinių viešieji pirkimai.

2021 m. už Kultūros ministerijos skirtas biudžeto lėšas buvo nupirktas 2 841 fiz. vnt. bibliotekinių dokumentų iš šių tiekėjų:

➤ „Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla“	- 94 fiz. vnt. už 846,76 Eur,
➤ UAB „Patogu pirkti“	- 167 fiz. vnt. už 1 714,54 Eur,
➤ UAB „Baltų lankų leidyba“	- 239 fiz. vnt. už 2 329,11 Eur,
➤ UAB „Jotema“	- 236 fiz. vnt. už 2 009,89 Eur,
➤ UAB „Tyto alba“	- 320 fiz. vnt. už 3 198,08 Eur,
➤ UAB „BALTO trader“	- 148 fiz. vnt. už 1 223,25 Eur,
➤ UAB „Vagos prekyba“	- 71 fiz. vnt. už 613,49 Eur
➤ UAB „Lectio divina“	- 71 fiz. vnt. už 493,00 Eur,
➤ UAB „Sofoklis“	- 178 fiz. vnt. už 1 676,76 Eur,
➤ UAB „Nieko rimto“	- 105 fiz. vnt. už 630,24 Eur,
➤ UAB „Alma littera sprendimai“	- 801 fiz. vnt. už 8 064,94 Eur,
➤ UAB „Svajonių knygos“	- 46 fiz. vnt. už 383,90 Eur,
➤ VšĮ „Terra Publica“	- 70 fiz. vnt. už 519,00 Eur,
➤ UAB „BALTO leidybos namai“	- 243 fiz. vnt. už 2 750,49 Eur,
➤ UAB „Diemedžio leidykla“	- 5 fiz. vnt. už 49,05 Eur,
➤ UAB „Leidybos studija“	- 7 fiz. vnt. už 73,50 Eur,
➤ Kiti tiekėjai	- 40 fiz. vnt. už 295,00 Eur.

2021 m. Savivaldybė skyrė 3 000,00 Eur knygoms pirkti. Už šias lėšas buvo nupirktas 330 fiz. vnt. naujų knygų iš šių tiekėjų:

- UAB „Tyto alba“ - 72 fiz. vnt. už 724,31 Eur,
- UAB „Jotema“ - 59 fiz. vnt. už 488,08 Eur,
- UAB „Nieko rimto“ - 34 fiz. vnt. už 191,93 Eur,
- UAB „Alma littera sprendimai“ - 20 fiz. vnt. už 180,08 Eur,
- UAB „Patogu pirkti“ - 19 fiz. vnt. už 215,93 Eur,
- UAB „Baltų lankų leidyba“ - 91 fiz. vnt. už 931,45 Eur,
- UAB „BALTO trader“ - 21 fiz. vnt. už 89,72 Eur,
- UAB „Lectio divina“ - 12 fiz. vnt. už 112,50 Eur,
- VšĮ „Verslas ar menas“ - 2 fiz. vnt. už 66,00 Eur.

Už 142,54 Eur buvo užprenumeruoti ir suinventorinti 6 kraštotyriniai periodiniai leidiniai.

15 857,39 Eur Savivaldybės lėšų buvo panaudota periodinių leidinių prenumeratai (užprenumeruoti 38 pavadinimų periodiniai leidiniai Viešajai bibliotekai, miestų ir kaimų filialams). Periodinių leidinių prenumeratos viešojo pirkimo sutartis pasirašyta su AB Lietuvos paštas. Šis tiekėjas yra vienintelis Anykščių rajone, platinantis Bibliotekai reikalingus žurnalus ir laikraščius ir pristatantis juos ne tik į Viešąją biblioteką, bet ir į kaimuose esančius filialus. Laikraštis Respublika + Vakaro žinios Viešajai bibliotekai buvo užprenumeruoti iš UAB „Respublikos“ leidiniai“ akcijos metu.

Daugiausiai bibliotekinių dokumentų buvo nupirktas iš:

- UAB „Alma littera sprendimai“ (821 fiz. vnt. už 8 245,02 Eur),
- UAB „Tyto alba“ (392 fiz. vnt. už 3 922,39 Eur),
- UAB „Baltų lankų leidyba“ (330 fiz. vnt. už 3 260,56 Eur),
- UAB „Jotema“ (295 fiz. vnt. už 2 497,97 Eur).

Iš šių tiekėjų buvo nupirktas 58,1 % bibliotekinių dokumentų. Kadangi viešieji pirkimai buvo vykdomi remiantis mažiausios kainos kriterijumi, dažniausiai knygos buvo perkamos iš tų leidyklų, kurios pačios išleido Bibliotekai reikalingas knygas. Kasmet vis daugėja leidyklų, kurios prekiauja savo išleistomis knygomis, todėl galime pirkti knygas be tarpininkų tiesiogiai iš leidyklų, o tai leidžia sutaupyti lėšų. Dėl šios priežasties mažiau knygų buvo perkama iš UAB „Patogu pirkti“, kuri yra tik tarpininkas tarp leidyklų ir pirkėjų (2020 m. 429 fiz. vnt., 2021 m. 186 fiz. vnt.). Iš šio tiekėjo dažniausiai buvo perkamos mažųjų leidyklų, kurios pačios neprekiauja savo produkcija, leidžiamos knygos.

2.2. Parama

2021 m. Bibliotekos fondai buvo pildomi ne tik už Kultūros ministerijos skirtas valstybės biudžeto lėšas ir Anykščių rajono savivaldybės skirtas lėšas pirktais, bet ir paramos būdu gautais dokumentais. Iš viso paramos buvo gauta 1 485 fiz. vnt. už 8 206,21 Eur. Šie dokumentai buvo įkainoti, sukataloguoti, suinventorinti ir paskirstyti rajono bibliotekoms.

Didžiausią dalį Bibliotekai padovanotų leidinių sudaro:

- Labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“ dovanotos knygos – 486 fiz. vnt.,
- UAB „Alma littera“ – 215 fiz. vnt.,
- Kultūros rėmimo fondo lėšomis iš dalies finansuoti leidiniai – 187 fiz. vnt.,
- Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla – 69 fiz. vnt.,
- Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka – 39 fiz. vnt.,
- Privačių asmenų dovanoti leidiniai – 152 fiz. vnt.

Privatūs asmenys rajono bibliotekoms padovanojo 152 fiz. vnt. už 681,96 Eur knygų. Lietuvos kultūros atašė Kinijai ir Pietų Korėjai Tomas Ivanauskas Bibliotekai skyrė 265,00 Eur, už kuriuos buvo nupirkta 37 fiz. vnt. Anykščių krašto rašytojų knygų (A. Dačiulio „Skalsios duonos linkėdamas“, R. Guobio „Anykščių krašto šauliai“ ir „Kelminio pasaka“, L. Bitvinsko „Mažosios istorijos“). Kultūros veikėjas ir verslininkas K. Jakutis visiems rajono filialams padovanojo savo kūrybos kompaktinę plokštelę „Rytmečiai“ (26 fiz. vnt.), bei knygas „Apeiginė liepa“ (13 fiz. vnt.), „Stapukioko daina“ (13 fiz. vnt.). LR Seimo narys P. Saudargas padovanojo savo knygas „Kalinio riba“ (10 fiz. vnt.) ir „Kovido frontas“ (25 fiz. vnt.). Savo kūrybos knygomis Bibliotekos fondus papildė ir kiti autoriai: J. Žąsinaitė, R. P. Vanagas, A. Žvikas, A. Žiliukas, A. Drilinga, L. Bitvinskas, Dangė Lingė, A. A. Jurgaitis, A. Pipiras (iš viso 28 fiz. vnt.).

Kiti tiekėjai (įvairios organizacijos, leidyklos, skaitytojai, Bibliotekos svečiai) padovanojo 334 fiz. vnt. knygų.

Daugiausiai paramos gavo:

- Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 206 fiz. vnt.,
- Svėdasų filialas – 191 fiz. vnt.,
- Kavarsko filialas – 82 fiz. vnt.,
- Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius – 69 fiz. vnt.,
- Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 57 fiz. vnt.

2021 m. rajono bibliotekų fondus papildę paramos būdu gauti dokumentai sudaro 31,9 % visų fondus papildžiusių dokumentų (išskyrus periodinius leidinius).

2.3. Fondų būklė

- Iš viso RSVB fonde yra 207 509 fiz. vnt., 39 218 pav. Iš jų:
- ★ VB – 86 431 fiz. vnt., 34 621 pav.,

- ★ Miesto filialuose – 20 671 fiz. vnt., 10 558 pav.,
- ★ Kaimo filialuose – 100 407 fiz. vnt., 5 837 pav.
- Iš viso RSVB fonde yra grožinės literatūros 131 923 fiz. vnt., 63,58 %. Iš jų:
 - ★ VB – 50 355 fiz. vnt., 58,26 %,
 - ★ Miesto filialuose – 13 222 fiz. vnt., 63,96 %,
 - ★ Kaimo filialuose – 68 346 fiz. vnt., 68,07 %.
- Iš viso RSVB fonde yra šakinės literatūros 70 621 fiz. vnt., 34,03 %. Iš jų:
 - ★ VB – 35 702 fiz. vnt., 41,31 %,
 - ★ Miesto filialuose – 7 033 fiz. vnt., 34,02 %,
 - ★ Kaimo filialuose – 27 886 fiz. vnt., 27,77 %.
- Iš viso RSVB fonde periodinių leidinių yra 4 965 fiz. vnt., 2,39 % (žurnalų – 4 862 fiz. vnt., laikraščių – 103 kompl.). Iš jų:
 - ★ VB – 374 fiz. vnt., 0,43 % (žurnalų – 367 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.),
 - ★ Miesto filialuose – 416 fiz. vnt., 2,01 % (žurnalų – 408 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
 - ★ Kaimo filialuose – 4 175 fiz. vnt., 4,16 % (žurnalų – 4 087 fiz. vnt., laikraščių – 88 kompl.).

2.4. Aprūpinimas dokumentais

- 1 gyventojui tenka dokumentų:
 - ★ Rajone – 9,17 fiz. vnt. Iš jų:
 - ★ Mieste – 9,61 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ★ Kaime – 8,75 fiz. vnt.
- 1 gyventojui tenka naujai gautų dokumentų:
 - ★ Rajone – 0,43 fiz. vnt. Iš jų:
 - ★ Mieste – 0,28 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ★ Kaime – 0,56 fiz. vnt.
- 1 gyventojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų:
 - ★ Rajone – 0,08 fiz. vnt. Iš jų:
 - ★ Mieste – 0,16 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ★ Kaime – 0,01 fiz. vnt.
- 1 gyventojui tenka elektroninių ir kitų skaitmeninių dokumentų:
 - ★ Rajone – 0,006 fiz. vnt. Iš jų:
 - ★ Mieste – 0,010 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ★ Kaime – 0,002 fiz. vnt.
- 1 vartotojui tenka dokumentų:
 - ★ Rajone – 31,5 fiz. vnt. Iš jų:
 - ★ Mieste – 36,96 fiz. vnt. (VB+MF)

- ✱ Kaime – 27,22 fiz. vnt.

2.5. Dokumentų gavimas

Iš viso RSVB per metus įsigyta dokumentų 9 627 fiz. vnt., 1 195 pav. (tame skaičiuje 4 862 fiz. vnt., 31 pav. žurnalų ir 103 kompl., 7 pav. laikraščių už 15 857,39 Eur; periodikos lėšos į bendrąją visuminę apskaitą neįtrauktos). Be periodikos gauta 4 662 fiz. vnt., 1 157 pav. už 38 219,75 Eur dokumentų (tame tarpe užpajamuoti 6 fiz. vnt. kraštotyrinių periodinių leidinių už 142,54 Eur neterminuotam saugojimui).

- Iš viso gauta (inventorintų dokumentų):

- ✱ Rajone – 4 662 fiz. vnt., 1 157 pav. Iš jų:

- ✱ VB – 2 023 fiz. vnt., 1 113 pav.,

- ✱ Miesto filialuose – 350 fiz. vnt., 115 pav.,

- ✱ Kaimo filialuose – 2 289 fiz. vnt., 155 pav.

- Per metus RSVB įsigyta grožinės literatūros (inventorintų dokumentų) 3 834 fiz. vnt., 749 pav. Iš jų:

- ✱ VB – 1 486 fiz. vnt.,

- ✱ Miesto filialuose – 290 fiz. vnt.,

- ✱ Kaimo filialuose – 2 058 fiz. vnt.

- Per metus RSVB įsigyta šakinės literatūros (inventorintų dokumentų) 828 fiz. vnt., 408 pav. Iš jų:

- ✱ VB – 537 fiz. vnt.,

- ✱ Miesto filialuose – 60 fiz. vnt.,

- ✱ Kaimo filialuose – 231 fiz. vnt.

- Per metus RSVB įsigyta periodinių leidinių 4 965 fiz. vnt., 38 pav. (žurnalų – 4 862 fiz. vnt., laikraščių – 103 kompl.). Iš jų:

- ✱ VB – 374 fiz. vnt. (žurnalų – 367 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.)

- ✱ Miesto filialuose – 416 fiz. vnt. (žurnalų – 408 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.)

- ✱ Vidutiniškai gavo MF – 208 fiz. vnt., 13 pav.

- ✱ Kaimo filialuose – 4 175 fiz. vnt. (žurnalų – 4 087 fiz. vnt., laikraščių – 88 kompl.)

- ✱ Vidutiniškai gavo KF – 190 fiz. vnt., 11 pav.

- Per metus RSVB vidutiniškai gavo dokumentų (su periodika):

- ✱ VB – 599,3 fiz. vnt., 282,8 pav.

- ✱ Vienas miesto filialas – 383 fiz. vnt., 167 pav.

- ✱ Vienas kaimo filialas – 294 fiz. vnt., 100 pav.

Daugiausiai inventorintų dokumentų gavo Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 909 fiz. vnt., Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 758 fiz. vnt., Svėdasų kaimo filialas

– 283 fiz., Saugykla – 236 fiz. vnt. Mažiausiai dokumentų gavo Vaitkūnų kaimo filialas – 58 fiz. vnt. (be periodikos).

2021 m., palyginus su 2019 ir 2020 m., visi filialai ir skyriai vidutiniškai gavo mažiau dokumentų:

- 2019 m. – vidutiniškai 220 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos),
- 2020 m. – vidutiniškai 197 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos),
- 2021 m. – vidutiniškai 161 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos).
- Pagal paskirtį gauta dokumentų:
 - ★ Ikimokykliniam amžiui – 334 fiz. vnt., 120 pav.,
 - ★ Moksleiviams – 1 145 fiz. vnt., 259 pav.,
 - ★ Jaunimui – 19 fiz. vnt., 11 pav.,
 - ★ Suaugusiems – 3 144 fiz. vnt., 762 pav.
 - ★ Kita – 20 fiz. vnt., 5 pav.
- Pagal kalbas gauta dokumentų:
 - ★ Lietuvių kalba – 4 656 fiz. vnt.,
 - ★ Anglų kalba – 1 fiz. vnt.,
 - ★ Vokiečių kalba – 2 fiz. vnt.,
 - ★ Rusų kalba – 1 fiz. vnt.,
 - ★ Kitos kalbos – 2 fiz. vnt.
- RSVB fonde naujai gautų dokumentų procentas yra 4,64 %.
 - ★ VB fonde – 2,77 %,
 - ★ MF fonduose – 3,71 %,
 - ★ KF fonduose – 6,44 %.
- Lėšos, tenkančios 1 gyventojui dokumentams įsigyti rajone:
 - ★ Iš viso – 2,39 Eur (su periodika), 2,12 Eur (be periodikos),
 - ★ Kultūros ministerijos lėšos – 1,19 Eur,
 - ★ Savivaldybės lėšos – 0,84 Eur (su periodika), 0,13 Eur (be periodikos),
 - ★ Kiti šaltiniai – 0,36 Eur (parama).

2022 m. sausio 1 dieną iš viso RSVB fonde yra dokumentų 207 509 fiz. vnt., 39 218 pav. už 624 913,70 Eur. Per metus fondas padidėjo 6 130 fiz. vnt., 1 159 pav. už 38 219,75 Eur.

2.6. Dokumentų nurašymas

2021 m. rajono bibliotekose nurašyta 3 497 fiz. vnt., 40 pav. dokumentų. Visi nurašyti dokumentai yra periodiniai leidiniai. Kiti dokumentai ataskaitiniais metais nebuvo nurašomi dėl LIBIS programinės įrangos techninių trikdžių (programoje nebuvo įdiegtas nurašymo aktų formavimas).

- Nurašyta periodinių leidinių:
 - ★ Iš viso RSVB – 3 497 fiz. vnt., 40 pav. (žurnalų – 3 391 fiz. vnt., 30 pav., laikraščių – 106 kompl., 10 pav.),
 - ★ VB – 365 fiz. vnt. (žurnalų – 355 fiz. vnt., laikraščių – 10 kompl.),
 - ★ Miesto filialuose – 371 fiz. vnt. (žurnalų – 363 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
 - ★ Kaimo filialuose – 2 761 fiz. vnt. (žurnalų – 2 673 fiz. vnt., laikraščių – 88 kompl.).
- Daugiausiai dokumentų buvo nurašyta:
 - ★ Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje – 281 fiz. vnt.,
 - ★ Troškūnų miesto filiale – 201 fiz. vnt.,
 - ★ Ažuožerių kaimo filiale – 201 fiz. vnt.
- Nurašymo priežastys:
 - ★ periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui – 3 497 fiz. vnt.

Palyginus su 2020 m. (nurašyti 11 187 fiz. vnt.), 2021 m. nurašytų dokumentų skaičius sumažėjo 7 690 fiz. vnt., todėl, kad dėl LIBIS programinės įrangos techninių trikdžių buvo nurašyti tik periodiniai leidiniai.

2.7. Dokumentų fondo judėjimas

Bibliotekos	Fondo dydis 2021-01-01	Gauta per metus	Nurašyta per metus	Fondo dydis 2022-01-01
Rajono bibliotekose	201 379	9 627	3 497	207 509
Viešojoje bibliotekoje	84 399	2 397	365	86 431
Miestų filialuose	20 276	766	371	20 671
Kaimų filialuose	96 704	6 464	2 761	100 407

Dokumentų fondas per metus sumažėjo 6 130 fiz. vnt., iš to skaičiaus viešojoje bibliotekoje – 2 032 fiz. vnt., miesto filialuose sumažėjo 395 fiz. vnt., kaimų filialuose – 3 703 fiz. vnt.

2.8. Fondo panaudojimas

- Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose – 0,8;
- ★ Viešojoje bibliotekoje – 0,5;
- ★ Miestų filialuose – 0,9;
- ★ Kaimų filialuose – 1,0.

Bendras fondo apyvartos rodiklis sumažėjo -0,1. Sumažėjo Viešojoje bibliotekoje -0,2, kaimų filialuose -0,1, miestų filialuose rodiklis nepakito.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

3.1. Vartotojų telkimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis rajone gyvena 22 623 gyventojai. Gyventojų skaičius rajone, lyginant su praėjusiais metais sumažėjo 415, o lyginant su 2016 m.

gyventojų skaičius sumažėjo net – 3 132. Neigiamas mirčių ir gimimų balansas, emigracija tiek į užsienį, tiek į didžiuosius miestus turi įtakos gyventojų skaičiaus mažėjimui, taip pat ir skaitytojų telkimui.

Bibliotekos	Gyventojų skaičius					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	22 623	23 038	23 602	24 149	24 416	25 755
Viešojoje bibliotekoje	8 566	9 083	9 546	9 764	9 877	10 560
Miestų filialuose	2 580	2 590	11 463	2 647	2 710	2 800
Kaimų filialuose	11 477	11 365	2 593	11 738	11 829	12 395

Bibliotekos	Gyventojų sutelkimo %					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	29,1	31,7	34,0	34,6	35,3	34,3
Viešojoje bibliotekoje	25,3	27,7	29,4	28,8	28,8	26,9
Miestų filialuose	28,4	29,8	31,5	36,5	38,6	39,8
Kaimų filialuose	32,1	35,4	38,4	38,9	39,9	39,3

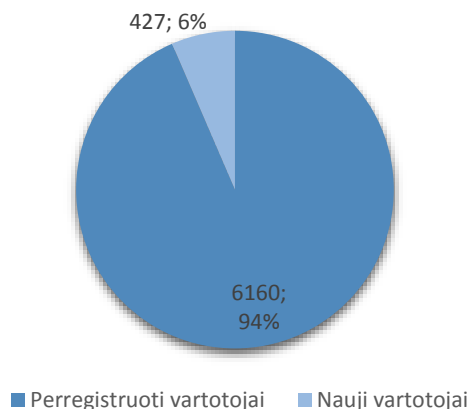
Gyventojų sutelkimo procentas sumažėjo visose rajono bibliotekose. Filialų tarpe aukščiausias gyventojų sutelkimo procentas Rubikių –68 proc., Ažuožerių ir Budrių filialuose gyventojų sutelkimas – 65 ir 63 proc. Mažiausias gyventojų sutelkimo procentas yra Svėdasų ir Kuniškių, Viešintų filialuose – 18 ir 23 proc. Šių bibliotekų aptarnaujami mikrorajonai platus savo teritorija, nepatogia geografinė padėtimi. Problema išlieka – skaitytojai skolininkai, tiek suaugę, tiek skaitytojai vaikai. Skolininkų yra ir Viešojoje bibliotekoje ir filialuose. Skolininkams siunčiami raginimai grąžinti Bibliotekai knygas, bibliotekininkės skambina jiems telefonu, tenka lankytis pas skolininkus ir namuose bei mokyklose. Viešojoje bibliotekoje skaitytojai, kurie naudojami elektroninio pašto sistema ir LIBIS autoinformavimo būdu iki naujo LIBIS įdiegimo gavo priminimus. Nuo praėjusių metų liepos mėnesio darbas su skolininkais visiškai sustojo, įdiegus atnaujiną LIBIS programą. Nuo pat įdiegimo iki metų pabaigos buvo įvairių funkcijų sutrikimų: išduoties, grąžinimo, rezervavimo, sutrikusi autoinformavimo funkcija. Todėl negalima buvo iš skaitytojų skolininkų reikalauti grąžinti knygas, nes jie jau galėjo būti sugrąžinę, tik LIBIS sistema nefiksuodavo grąžinimo.

3.2. Vartotojų skaičius

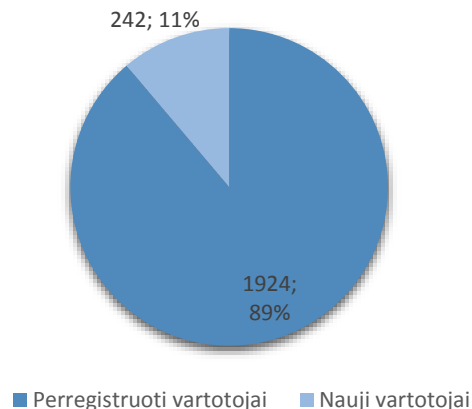
2021 m. rajono bibliotekose registruoti 6 587 vartotojai, 723 vartotojais mažiau nei praėjusiais metais. Perregistruotų vartotojų rajone sumažėjo 597 ir užsiregistravusių naujai – 126. Be svarbiausių rajono vartotojų mažėjimo priežasčių, tokių, kaip mažėjantis gyventojų skaičius, mažėjantis gyventojų vaikų skaičius ir mokyklų uždarymas kaime, spartus gyventojų senėjimas ir emigracija, didelę įtaką turėjo pasaulinė COVID-19 pandemija.

Bibliotekos	Vartotojų skaičius					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	6 587	7 310	8 023	8 353	8 613	8 825
Viešojoje bibliotekoje	2 166	2 512	2 805	2 815	2 848	2 844
Miestų filialuose	732	771	818	967	1 047	1 113
Kaimų filialuose	3 689	4 027	4 400	4 571	4 718	4 868

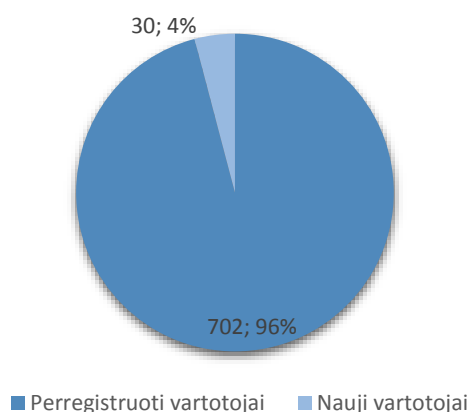
Vartotojai rajono bibliotekose

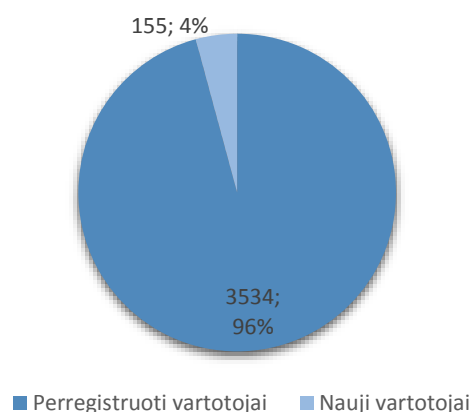
Vartotojai viešojoje bibliotekoje

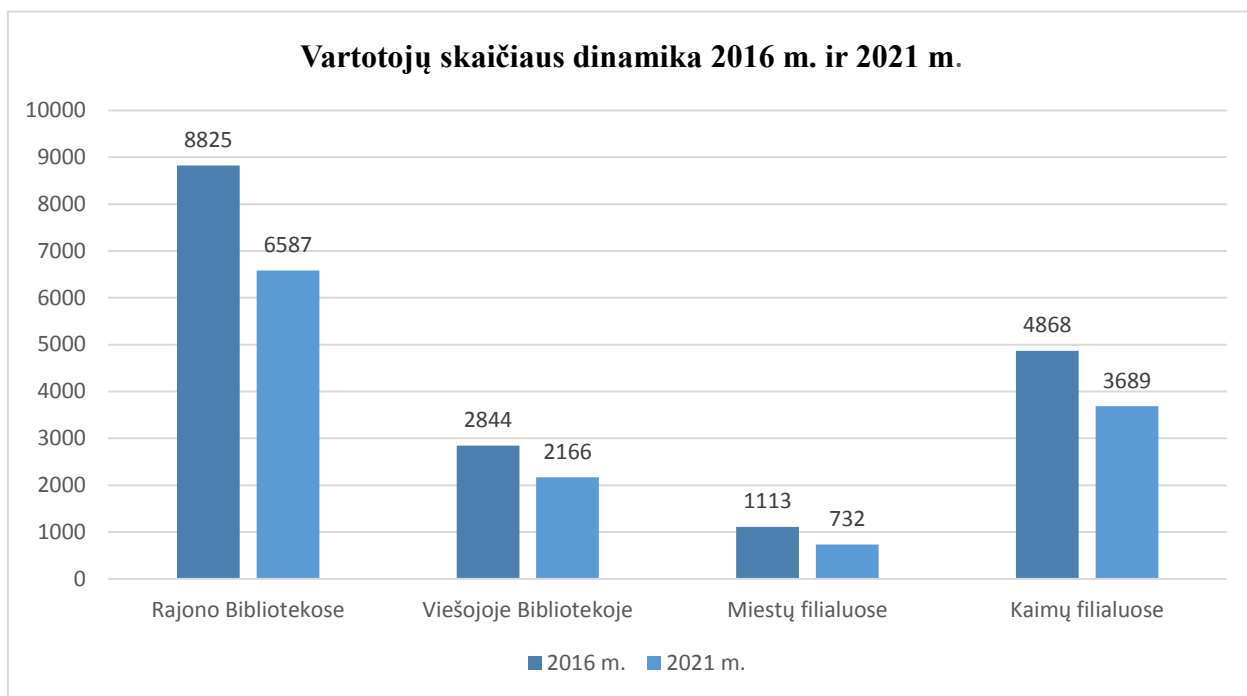

Vartotojai miestų filialuose

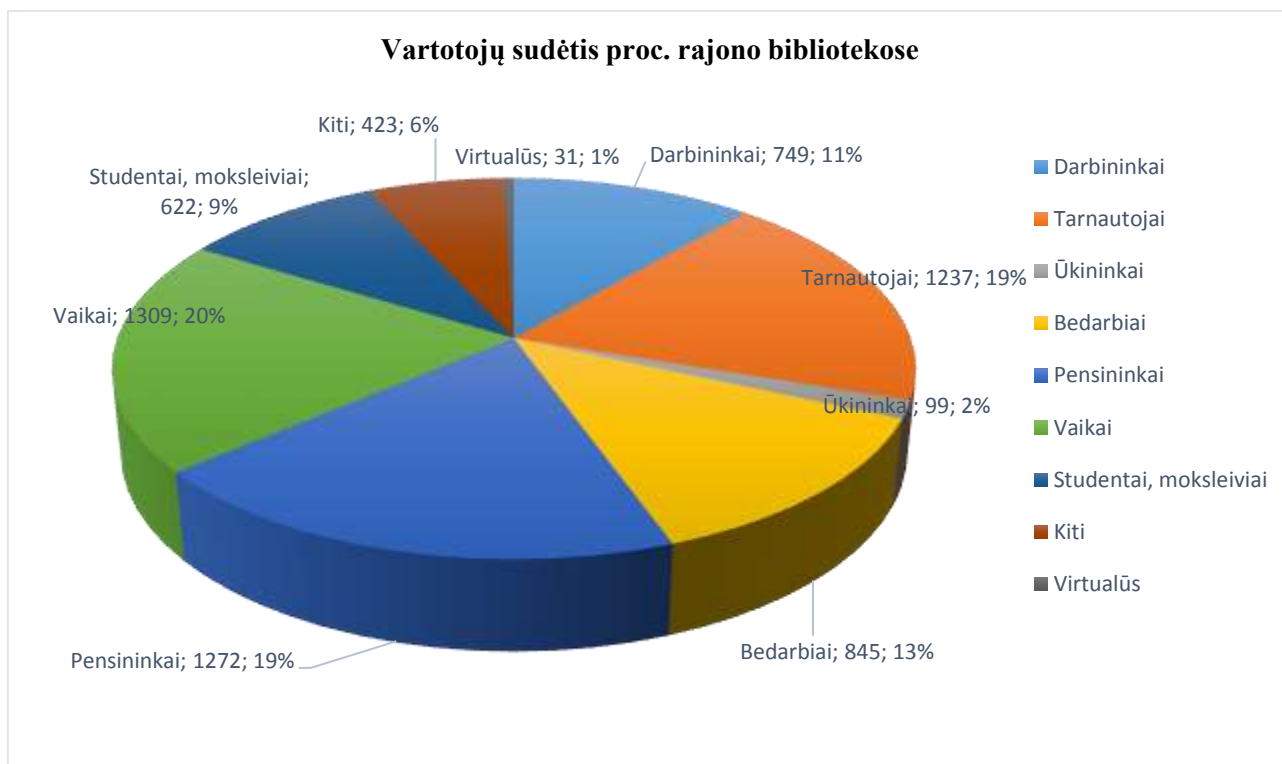
Vartotojai kaimų filialuose

3.3. Vartotojų sudėtis

Esminių vartotojų sudėties pokyčių per aptarnaujamus metus nebuvo. Visos skaitytojų sudėties kategorijos tolygiai mažėjo, išskyrus virtualius vartotojus, kurių tiek pat kiek ir praėjusiais metais. Skaičiai atspindi demografinius ir socialinius visuomenės pokyčius.

Didžioji dalis vartotojų yra vaikai t. y. 20 proc., pensininkai ir tarnautojai sudaro 19 proc. Mažiausiai Bibliotekoje lankėsi virtualių skaitytojų, kurių sudarė 1 proc., ūkininkų 2 proc. ir kitų 6 proc.

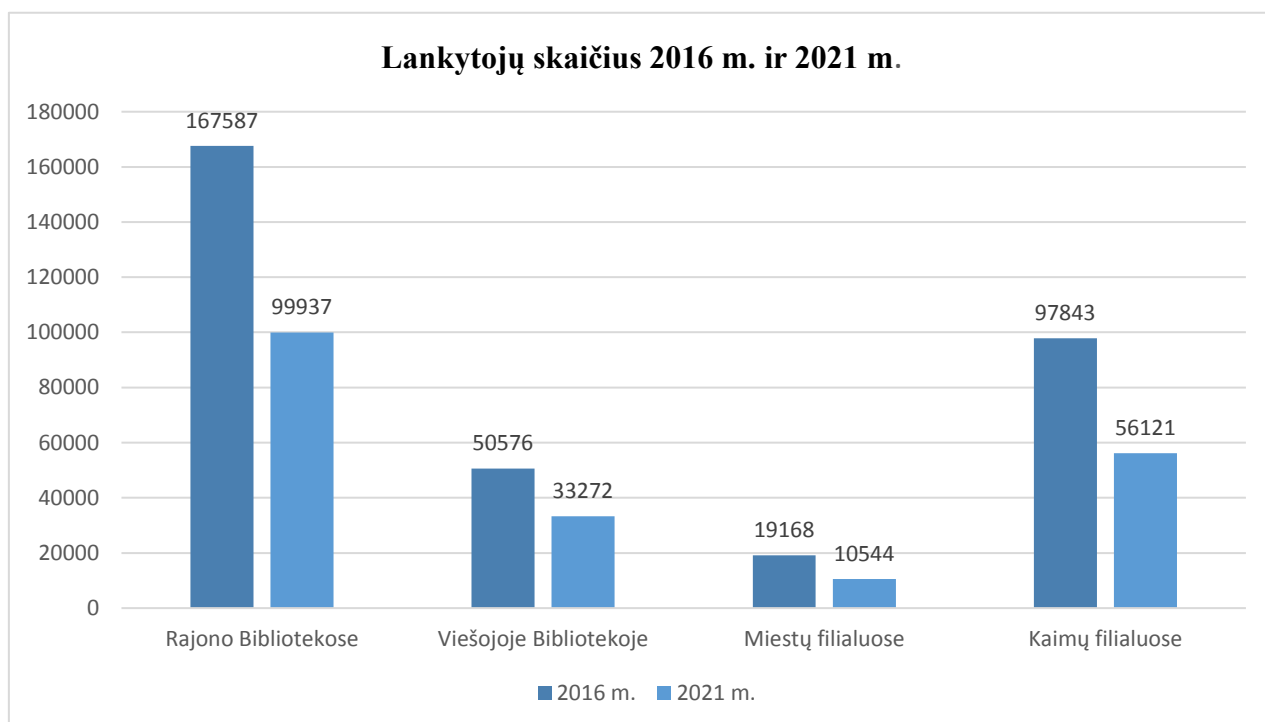
3.4. Apsilankymų skaičius

Metų eigoje rajono bibliotekose apsilankė 99 937 lankytojai, 16 337 lankytojais mažiau nei praėjusiais metais. Toks drastiškas Bibliotekos apsilankymų skaičiaus mažėjimas siejamas su gyventojų ir vartotojų mažėjimu bei pasaulį užgriuvusia COVID-19 pandemija. Lyginant su 2016 m. apsilankymų skaičius sumažėjo 67 650.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	99 937	116 274	155 880	157 091	150 875	167 587
Viešojoje bibliotekoje	33 272	37 768	54 265	50 794	45 805	50 576
Miestų filialuose	10 544	13 239	15 571	16 374	18 251	19 168
Kaimų filialuose	56 121	65 267	86 044	89 923	86 819	97 843

Bibliotekos	Lankomumas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	15,2	16,0	19,4	18,8	17,5	19,0
Viešojoje bibliotekoje	15,4	15,0	19,3	18,0	16,1	17,8
Miestų filialuose	14,4	17,2	19,0	17,0	17,4	17,2
Kaimų filialuose	15,2	16,2	19,5	19,7	18,4	20,1

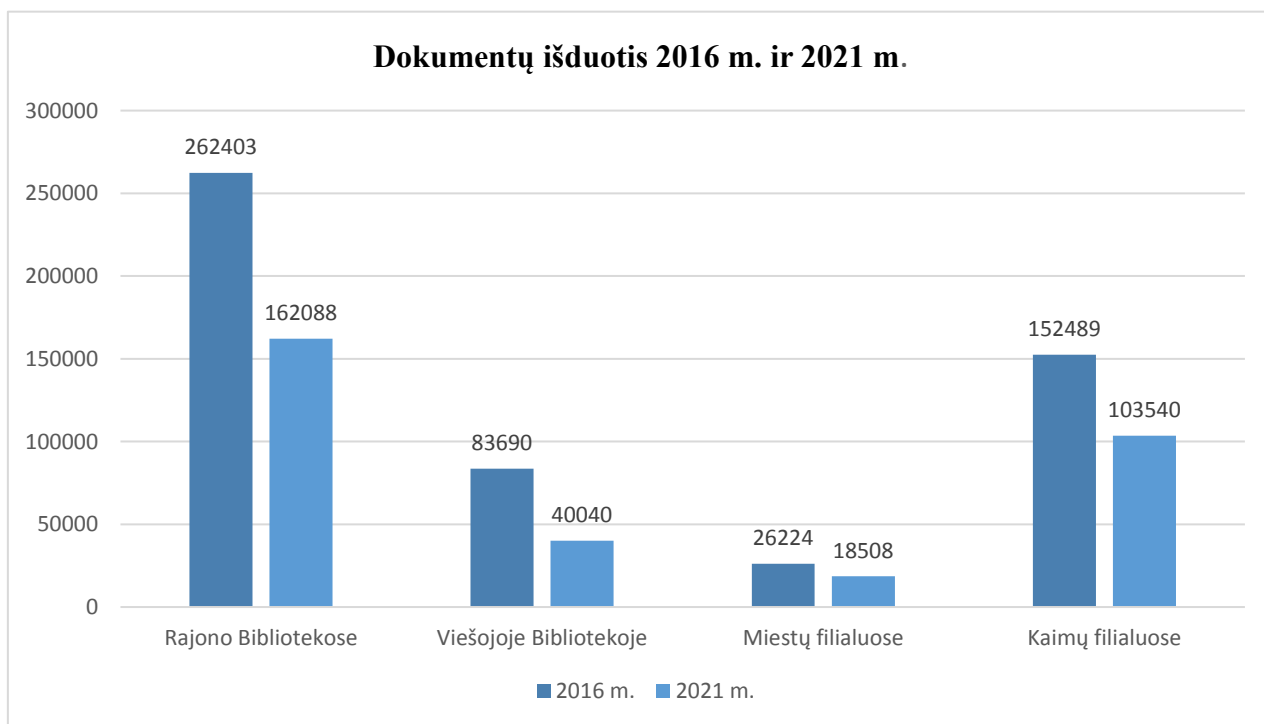
Aukščiausias lankomumo rodiklis pasiektas Budrių filiale – 42,6, Kurklių filiale – 33,7, Kuniškių filiale – 23. Rečiausiai lankytojai lankėsi Vaitkūnų filiale – 2,5, Rubikių filiale – 5,7, Mačionių ir Skiemonių filialuose – 8,1 ir 8,7.

3.5. Dokumentų išduotis

2021 m. rajono bibliotekose skaitytojams išduota 162 088 fiz. vnt. dokumentų, 23 051 fiz. vnt. dokumentų mažiau nei praėjusiais metais. Svarbiausia išduoties mažėjimo priežastis tai tolygus gyventojų, vartotojų ir ypatingai didelis apsilankymų skaičiaus mažėjimas. Išduoties mažėjimą lemia ir naujų knygų stygius, menkai atsinaujinantys, nauja populiaria literatūra pasipildantys dokumentų fondai. Sumažėjo filialuose prenumeruojamų periodinių leidinių skaičius. Lyginant su 2016 m. išduotis sumažėjo 100 315. Viešosios bibliotekos periodikos skaitykla du su puse mėnesio nepriėmė skaitytojų, dėl to labai nukentėjo periodikos išduotis, tuo pačiu ir bendra išduotis. Skaitykloje, lyginant su 2020 m., periodikos išduota mažiau 7 576 fiz. vnt. Skaitykla neaptarnavo skaitytojų tris mėnesius ir dvi savaites: sausio, vasario, kovo ir gegužės mėnesio pirmą pusę. Viešosios bibliotekos abonemente ir skaitykloje buvo ribojami srautai. Didesni ribojimai buvo paskelbti, susirgus darbuotojams. Nuo balandžio 21 d. iki gegužės 4 d. skaitytojai buvo aptarnaujami nuotoliniu būdu, o nuo gegužės 17 d. iki 29 d. buvo sustabdytas paslaugų teikimas, skaitytojai nebuvo aptarnaujami.

Bibliotekos	Išdavimas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	162 088	185 139	237 589	249 537	250 162	262 403
Viešojoje bibliotekoje	40 040	57 467	79 439	78 824	80 431	83 690
Miestų filialuose	18 508	17 637	22 074	23 913	25 120	26 224
Kaimų filialuose	103 540	110 035	136 076	146 800	144 611	152 489

2021 m. skaitomiausia Bibliotekos prenumeruota spauda: „Legendos“, Nacionalinė geografija“, savaitiniai žurnalai „Žmonės“, „Ji“, „Stilius“, „Moters savaitė“, „Darbštuolė“,

mėnesiniai žurnalai „Moteris“, „Iliustruotasis mokslas“, „Burda“, „Psichologija tau“, „Sodo spalvos“, „Rankdarbiai“, „Kelionės ir pramogos“, „Burda“, „Edita“, „Kinas“, literatūriniai – „Metai“, „Literatūra ir menas“, „Nemunas“.

Skaitytojai pageidavo daugiausiai vadybos, asmeninio tobulėjimo, sveikatos priežiūros literatūros. Ieškojo naujų ir seniau išleistų grožinės literatūros knygų. Knygų, kurių 2021 m. Biblioteka neturėjo: M. Housel „Pinigų psichologija“, M. Rother „Toyota kata“, E. Adams, J. Lancaster „Tikrasis vadovo darbas“, J. Schook „Vadovauti – reiškia mokytis“, K. Knight „Batų vilkas“, M. DeMarco „Greitkelis link milijono“, A. Černauskas „Pragaro ambulatorija“, S. Bubnovskis „50 būtinų sveikatos priežiūros pratimų“, R. Vanagaitė „Višta strimelės galva“, D. Saukaitė „Purpurinis vakaras“, L. Bardugo L. „Šešetas varnų“.

Skaitytomiausių knygų sąrašai sudaryti, remiantis skaitytojų pageidavimais, nes atnaujinta LIBIS sistema nebeformuoja, knygų pagal išdavimų skaičių, ataskaitos.

- Grožinė literatūra: K. Sabaliauskaitė „Petro imperatorė“, J. Baltušis „Viejoji diena“, L. Riley „Septynios seserys“ (7 dalys), D. Owens „Ten, kur gieda vėžiai“, S. Burdick „Bevardės mergaitės“, A. Pataki „Karalienės likimas“, A. Audrain „Nuo jautų“, H. Morris „Aušvico tatuiruotojas“, O. Tokarczuk „Bėgūnai“, W. K. Krueger „Maloningoji žemė“.
- Dalykinė literatūra: M. Abramovič „Eiti kiaurai sienas“, L. Lavaste „Kunigas Ričardas“, R. Oginskaitė „Žebriūnas. Nutylėjimai ir paradoksai“, G. Baikštytė „Šarūnas Bartas“, Benas Lyris „Kiekvienos dienos terapija“, N. Černiauskas „1940. Paskutinė Lietuvos vasara“, B. Obama „Pažadėtoji žemė“, J. B. Peterson „12 gyvenimo taisyklių“, S. E. Ambrose „Karo vilkai“, N. Narmontaitė visos serijos „Ko nematė žiūrovai“ knygos.

Rajono bibliotekose didžiąją dalį išduoties sudaro išduotis į namus – 72 %. Daugiausia, 76 %, į namus išduota kaimų filialuose. Išduotis į namus padidėjo, kadangi COVID-19 pandemijos metu, beveik pusę metų rajono bibliotekose buvo neleidžiama naudotis periodikos, interneto ir fonotekos skaityklomis.

3.6. Skaitomumas

Skaitomumas rajono bibliotekose, kaip ir dauguma 2021 m. rodiklių, lyginant su praėjusiais metais sumažėjo (-0,7). Skaitomumo rodikliai ženkliai sumažėjo Viešojoje bibliotekoje (-4,4). Aukščiausias skaitomumo rodiklis Budrių filiale – 47,4, Kurklių filiale – 45,3. Žemiausias skaitomumo rodiklis Vaitkūnų filiale – 10.

Bibliotekos	Skaitomumas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	24,6	25,3	29,6	29,9	29,0	29,7
Viešojoje bibliotekoje	18,5	22,9	28,3	28,0	28,2	29,4
Miestų filialuose	25,3	22,9	27,0	24,7	24,0	23,6
Kaimų filialuose	28,1	27,3	31,0	32,2	30,7	31,3

3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

	Darbo vietų skaičius vartotojams				Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius darbuotojams
	Iš viso	Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius			
		Iš viso	Prijungtų prie tinklo	Su interneto prieiga	
Rajono bibliotekose	321	102	102	102	50
Viešojoje bibliotekoje	56	19	19	19	23
Miestų filialuose	24	12	12	12	4
Kaimų filialuose	241	71	71	71	23

3.8. Vartotojų mokymas

Gyventojų, pateikusių skaitmeninio raštingumo užklausas apskaita pildyta „3erdve.lt“ svetainėje Gyventojų mokymo ir konsultavimo apskaitos lentelėje. Mokymų trukmė valandomis – 953, lyginant su praėjusiais metais 365 val. mažiau. Viešojoje bibliotekoje mokymams skirta 241 val. (-189). Miestų filialuose mokymų trukmė – 121 val. (-86) ir kaimų filialuose – 591 val. (-90).

2021 m. Bibliotekos skaitytojai buvo mokomi praktinių dalykų: kaip atsisiųsti programėles nuotoliniam darbui, mokymuisi, bendravimui (Zoom, Microsoft Teams). Kaip naudotis elektroniniu katalogu, Nacionalinės bibliografijos duomenų baze ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis, portalu iBiblioteka: ieškoti, užsisakyti, prasižesti ir rezervuoti leidinius. Konsultuota tokiais klausimais: prisijungimo prie el. valdžios vartų, svetainės Ignitis.lt, elektroninės bankininkystės, mokesčių mokėjimo internetu, elektroninės prekybos, darbo paieškos internete, skelbimų įkėlimo į nemokamus portalus, gyvenimo aprašymų rašymo ir t. t. Vartotojams nuolat reikia pagalbos sukuriant elektroninį paštą, jungiantis prie jo, sukuriant socialines paskyras, siunčiant laiškus, skenuojant ir pridėdant priedus laiškuose. Dažnai tenka vartotojus registruoti būsimiems skrydžiams, atspausdinti bilietus, surasti informacijos apie skrydžio taisykles, bagažo svorį ir pan. Nors viešos interneto prieigos vartotojų mažėja, tačiau ši paslauga išlieka labai populiari. Žmonės džiaugiasi, kad Biblioteka – vienintelė vieta, kur ne tik susitvarko dokumentus, bet ir gauna praktinių patarimų.

Padaugėjo ateinančių pasikonsultuoti kaip telefonu atlikti elektroninių laiškų persiuntimą, laiškų priedų pridėjimą ar atsisiuntimą.

2021 m.	Laikotarpis	Gyventojų skaičius (dalyvavusių mokomuosiuose renginiuose)		VISO	Gyventojų skaičius (pateikusių skaitmeninio raštingumo užklausas)
		Dalyvavusių skaitmeninio raštingumo renginiuose)	Dalyvavusių kituose mokomuosiuose renginiuose)		
Gyventojų skaičius	Sausis	0	0	0	63
	Vasaris	37	0	0	48
	Kovas	48	0	3	52
	I ketvirtis	85	0	3	163
	Balandis	41	0	3	78
	Gegužė	30	0	1	76
	Birželis	34	0	1	79
	II ketvirtis	105	0	5	233
	Liepa	1	0	1	86
	Rugpjūtis	1	0	1	49
	Rugsėjis	24	0	0	93
	III ketvirtis	26	0	2	225
	Spalis	5	0	2	97
	Lapkritis	3	0	3	98
	Gruodis	2	0	2	123
	IV ketvirtis	10	0	5	320
IŠ VISO (per metus)		226	0	226	941
IŠ VISO		1167			

Nuo 2018 m. iki 2021 m. rugsėjo 30 d. Biblioteka prisijungė prie projekto „Prisijungusi Lietuva“. Projekto tikslas – padėti gyventojams išmokti efektyviai, saugiai, atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. Projektas buvo realizuojamas visoje Lietuvoje. 2021 m. suorganizuoti ir praversti 25 mokymai: 1 mokymai pradedančiųjų programa ir 24 pažengusiųjų programa, iš jų organizuoti 21 nuotoliniai mokymai Microsoft Teams platformoje. 2021 m. mokymus baigė 206 gyventojai.

3.9. Prieiga ir sąlygos

Viešosios bibliotekos darbo laikas ne ribojimo laikotarpiu, kai vartotojai galėjo naudotis bibliotekos paslaugomis, pirmadieniais – penktadieniais nuo 8.00 val. iki 18.00 val., šeštadieniais nuo 8.30 val. iki 16.00 val. Biblioteka dirbo vidutiniškai 57 val. per savaitę, 302 dienas per metus. Filialų darbo laikas skirtingas, atsižvelgiama į vietos gyventojų pageidavimus. Filialai dirbo 5 dienas per savaitę, 252 dienas per metus. Vidutinis darbo valandų skaičius per savaitę 40 val. 10 filialų dirbo ne pilną darbo dieną. Knygų (dokumentų) grąžinimo įrenginiu (DGI), esančiu išorėje, skaitytojais naudojami intensyviai, grąžino knygas ir žurnalus. Tai patogus bekontaktis būdas grąžinti knygas

karantino laikotarpiu ir kai Biblioteka nedirba. Už 2021 m. atnaujinta LIBIS sistema neformavo grąžinimo duomenų ataskaitos. Abonemento knygų savitarnos grąžinimo-išdavimo įranga per metus naudojosi 80 skaitytojų. Tai mažiausias skaičius nuo įrengimo pradžios, nes savitarna neveikė, arba veikė neteisingai iki metų pabaigos. Skaitytojų, grąžinusių savitarnos būdu – 58 (-1669) ir skaitytojų, paėmusių savitarnos būdu – 22 (-19).

3.10. TBA aptarnavimas

- Išsiųsta užsakymų – 9
- Gauta dokumentų – 9

Iš jų:

- Originalų – 3
- Kopijų – 6

2021 m. TBA paslaugomis naudojosi tarnautojai. Užsakytos knygos: „Prancūzijos lietuvių bendruomenė: istorija ir dabartis“, J. Savickis „Žemė dega“, P. Klimas „Lietuvos diplomatinėje tarnyboje 1919 – 1940 m.“. Kopijos atsiųstos iš žurnalų: „Nemunas“, „Laikas ir įvykiai“, „Pozicija“ ir iš K. Račkausko knygos „Nepriklausomos Lietuvos mokytojai“.

3.11. Mokamos paslaugos

Mokamos paslaugos gyventojams teikiamos, vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-177 (2021 m. gegužės 27 d. sprendimo Nr. 1-TS-177 redakcija) patvirtintu sąrašu ir įkainiais. Mokamas paslaugas teikia tiek Viešoji biblioteka, tiek filialai. Už mokamas paslaugas 2021 m. gauta – 9 486,29 €, lyginant su praėjusiais metais pajamos išaugo 1 756,31 €.

Iš to skaičiaus:

- Dokumentų kopijavimas ir skenavimas – 1 176,20 €;
- Skaitytojų bilieto įsigijimas – 131,02 €;
- Trumpalaikė turto nuoma (salės, multimedijos, transporto) – 772,75 €;
- TBA paslaugos ir faksogramos – 12,40 €;
- Filialo Istorijų dvarelis patalpų nuoma – 1 070,66 €;
- Filialo Istorijų dvarelis ekspozicijos lankymas – 2 652,00 €;
- Už nuotolines edukacijas pagal kultūros paso programą – 522,00 €;
- Už Kalėdų rezidenciją – 142,00 €;
- Edukacinė programa – 766,00 €;
- Už vaikų vasaros stovyklą – 1 125,00 €;
- Momentinė fotografija – 96,00 €;
- Suvenyrų pardavimas – 208,99 €;
- Kitos paslaugos – 811,27 €.

3.12. Renginiai

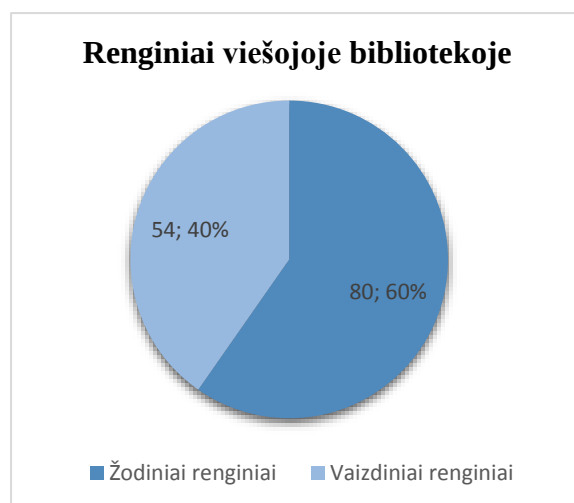
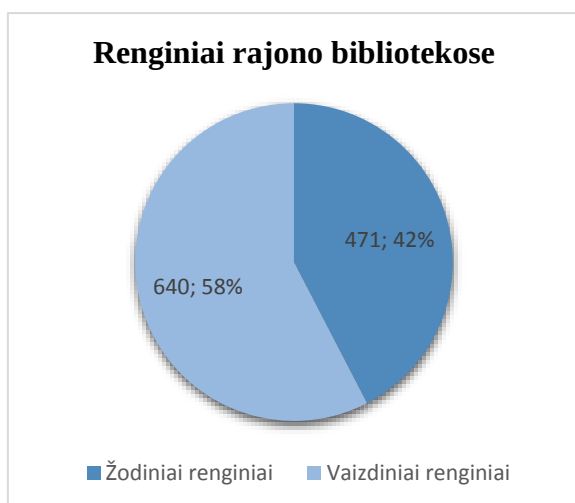
Bibliotekos	Viso renginių					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	1 111	1 049	1 303	1 236	1 225	1 274
Viešojoje bibliotekoje	134	162	282	253	254	244
Miestų filialuose	111	109	131	112	105	100
Kaimų filialuose	866	778	890	871	866	930

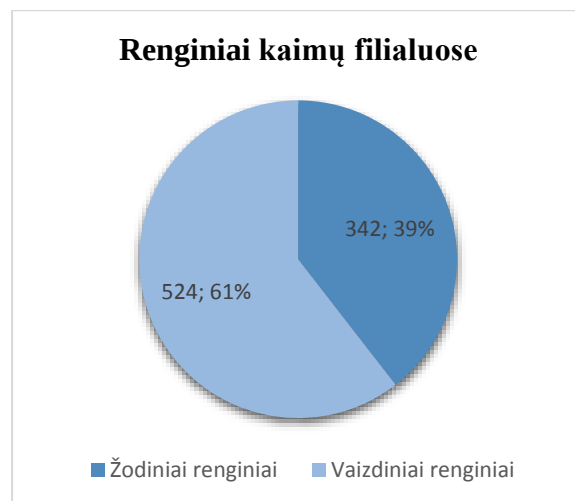
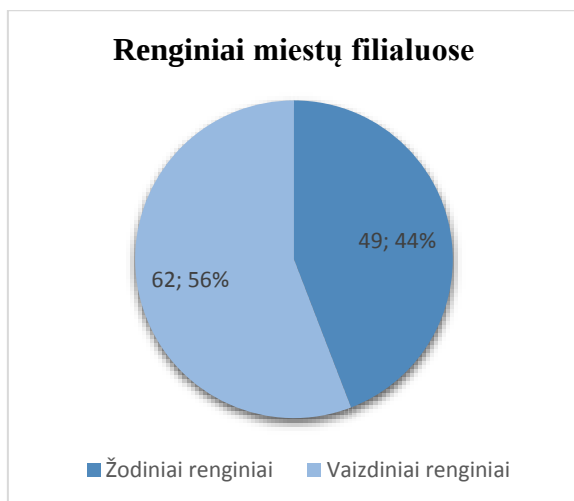
Lyginant su praėjusiais metais 2021 m. rajono bibliotekose suorganizuota 62 renginiais daugiau.

Bibliotekos	Žodinių					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	471	490	658	567	531	558
Viešojoje bibliotekoje	80	94	192	160	143	118
Miestų filialuose	49	71	45	35	29	30
Kaimų filialuose	342	325	421	372	359	410

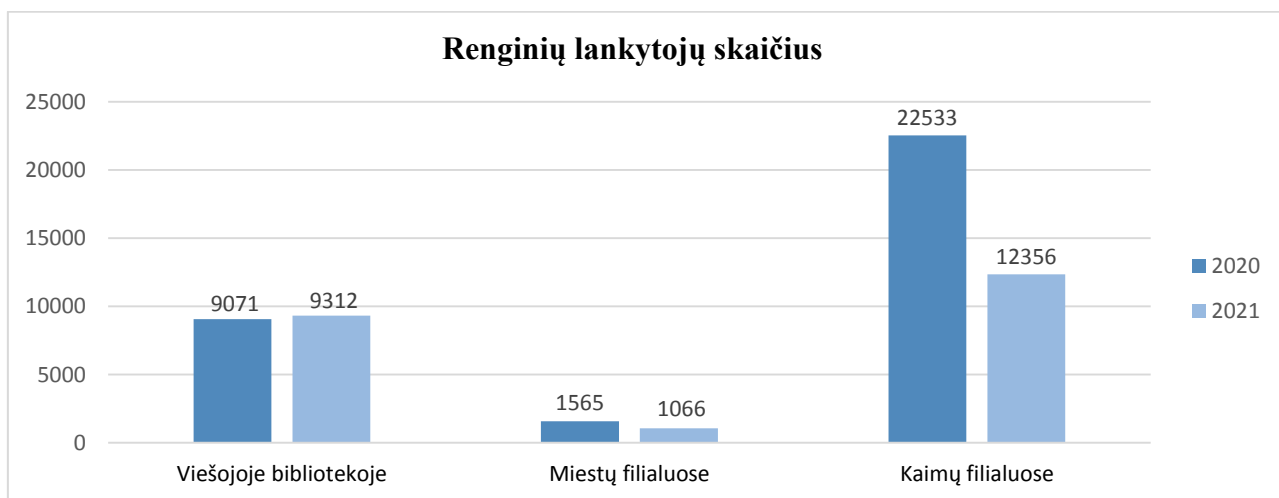
Bibliotekos	Vaizdinių					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	640	559	645	669	694	716
Viešojoje bibliotekoje	54	68	90	93	111	126
Miestų filialuose	62	38	86	77	76	70
Kaimų filialuose	524	453	469	499	507	520

Žodinių renginių rajono bibliotekose, lyginant su praėjusiais metais suorganizuota 19 mažiau, o vaizdinių – 81 daugiau. Viešojoje bibliotekoje mažiau po 14 žodinių ir vaizdinių renginių. Miestų filialuose žodinių renginių mažiau 22 renginiais, tačiau išaugo 24 vaizdiniais renginiais. Kaimų filialuose daugiau žodinių 17 ir vaizdinių 71 renginių.

Renginiai – operatyvi Bibliotekos ir knygos populiarinimo forma. Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose organizuoti renginiai, skirti populiarinti knygą, skaitymą, paminėti iškilių asmenybių, kraštiečių sukaktis, įsimintinus įvykius ir datas. Daug permainų įnešė su COVID-19 virusu susiję ribojimai: reikėjo įprasti patiems dirbti nuotoliniu būdu ir skatinti vartotojus naudotis virtualiomis Bibliotekos paslaugomis. Gaila, kad dėl suvaržymų liko neįgyvendintų sumanymų, dėl tos pačios priežasties ir lankytojai vangiau rinkosi į Bibliotekoje organizuojamus renginius. Labai sumažėjo renginių lankytojų skaičius kaimų ir miestų filialuose. Viso renginiuose apsilankė 22 734 lankytojai, lyginant su praėjusiais metais mažiau 10 435.

Nežiūrint į naujus iššūkius diduma renginių sėkmingai persikėlė į virtualią erdvę ir pasiekė gyventojus. Bibliotekininkai organizavo virtualias parodas, renginius ir viešino jas Bibliotekos svetainėje bei Bibliotekos Facebook paskyroje. Džiugu, kad jau 20 filialų, iš 24, turi socialinę Facebook paskyrą, kur aktyviai dalinasi aktualia informacija, organizuoja renginius, dalinasi kraštotyros medžiaga, daro įvairias apžvalgas. Virtualūs renginiai vyko per vaizdo konferencijų ir pokalbių platformą Zoom, įvairiai veiklai skirtą platformą Microsoft Teams, YouTube platformoje. 2021 m. organizuota 47 virtualiais renginiais daugiau, nei praėjusiais metais.

Bibliotekos	Virtualūs renginiai		
	Iš viso	Iš jų vaizdiniai	Virtualūs apsilankymai
Rajono bibliotekose	200	155	137 410
Viešojoje bibliotekoje	14	5	36 382
Miestų filialuose	20	15	18 488
Kaimų filialuose	166	135	82 540

➤ Renginiai Viešojoje bibliotekoje.

Birželio 10 d. Bibliotekoje lankėsi ir savo pirmąją knygą „Dievas su šlepetėm“ pristatė aktorius, bardas, keliautojas Juozas Gaižauskas. Svečias keliavo Santjago de Compostela piligriminiu keliu, nuėjo 800 kilometrų ir savo įspūdžius sudėjo į knygą. Renginio metu buvo galima knygą įsigyti ir papuošti ją piligriminio kelio anspaudais ir autoriaus autografu.

Birželio 22 d. vyko susitikimas su muziejininku, kraštotyrininku Raimundu Guobiu, kuris pristatė savo naujausią knygą „Anykščių krašto šauliai“. Šis leidinys – pagarbos ženklas tiems, kurie tikėjo Nepriklausoma Lietuva, savo tauta – dirbo ir kovojo. Autorius atliko didžiulį tiriamąjį darbą, naudodamasis Lietuvos Istorijos archyvo dokumentais.

Liepos mėnesio priešpaskutinį savaitgalį Anykščiai švenčia savo gimtadienį, tris dienas šurmuliuoja Miesto šventė. Biblioteka anykštėnams ir miesto svečiams pasiūlė trijų naujų knygų pristatymus ir susitikimus su jų autoriais. Įdomu buvo susitikti su Seimo nariu Tomu Tomilinu, jis pristatė savo knygą „Knyga ne vaikams: 9 mitai apie gyvenimą tarp karnavalo ir pasninko“. Seimūnas susirinkusius mokė ekonomikos pradžiamokslių, atsakinėjo į klausimus ir dovanojo savo knygas. Antras susitikimas buvo su Istorijos mokslų daktaru, anykštėnu Norbertu Černiausku. Jis pristatė savo knygą „1940. Paskutinė Lietuvos vasara“. Jam talkino kitas anykštėnas, taipogi Istorijos mokslų daktaras, Mindaugas Nefas. N. Černiausko knyga apie paskutines Lietuvos dienas prieš okupaciją buvo išrinkta populiariausia metų knyga. Trečiame renginyje charizmatiškoji anykštėnė, Gamtos mokslų daktarė Audronė Galvonaitė pristatė savo knygą „Paskui orus jų klystkeliais: paprastai apie klimatą, vėją, debesis, meteorologinius reiškinius“.

Į Biblioteką atvyko socialinių mokslų daktarė, kelių knygų autorė Egidija Laumenskienė, kuri skaitė paskaitą „Dvasinė stiprybė – tikroji apsauga“ ir pristatė knygą „Laiko šauksmas“. Išgirdome labai naudingų patarimų, kaip antai, kaip svarbu išlaikyti vidinę ramybę, kad stiprūs esame ne sukauptais turtais, o dvasine ramybe, nereikia visur dalyvauti ir už viską pergyventi.

Bibliotekos bičiuliai supažindinami ir su anykštėnų kūryba, tautodailininkais. Visą vasarą skaitytojai Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje galėjo mėgautis Virgitos Kalinovienės karpiniais. Rugšėjo mėnesį vyko susitikimas su autore. Virgita pasakojo, kad karpiniai – jos aistra.

Anykščių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius rugsėjo mėnesį Bibliotekos filiale „Istorijų dvarelis“ pristatė savo naujausią knygą „Imunitetą stiprinantys augalai“. Autorius juokavo, kad yra dėkingas karantinui, kad knyga išvydo pasaulį. Nes darbas nuotoliniu būdu paliko atliekamo laiko nuo įvairių vizitų, susitikimų, renginių. Žinoma, medžiaga kaupia metų metais, bet ją susisteminti reikėjo irgi nemažai laiko. Meras dalijosi mintimis, kaip jis pats stiprina savo imunitetą ir patarė, kaip tai daryti kitiems.

Spalio 7 d. Bibliotekos bičiuliams pristatyta kraštotyrinio žanro knyga „Strolių giminės istorija“. Knygos idėjos sumanytojas – ilgametis Anykščių krašto kultūros ambasadorius Kijeve, kraštotyrininkas Virginijus Strolia. Knygos sudarytoja Vanda Strolaitė-Zinienė. Autorė pasakojo, kaip ilgai ir kruopščiai dirbo, rinkdama medžiagą, ieškodama gijų į praeitį, ir koks nelengvas tai buvo darbas.

Spalio 14 d. anykštėnams pristatyta žemietės rašytojos Jurgos Žasinaitytės nauja knyga „Pertako piemuo“. Jurga užaugo prie Rubikių ežero ir savo prisirišimą prie jo išrašė dvylikoje novelių. Kaip ji pati sakė, kad tai jos skola rubikiečiams ir pačiam ežerui, kuris jai kaip draugas. Renginio dalyviai žavėjosi rašytojos gebėjimu suderinti ir suvaldyti vaizduotę, erudiciją ir gražiai įpintomis praeities nuotrupomis.

Spalio 20 d. kraštiečiai, gamtininkas, dabar gyvenantis Ignalinoje, Bronius Šablevičius į susitikimą su anykštėnais atsivežė net tris naujas knygas: „Jei laimingai nubusiui“, „Mudviejų vakaras“, „Per orchidėjų pievas ir miškus“. Renginio dalyvius itin sudomino knyga apie orchidėjas, kurioje autorius supažindina su keliomis dešimtimis orchidėjų rūšių, augančių Lietuvoje. Bronius paragavo ir poeto duonos, išleido haiku knygą, o ateityje žada memuarinio žanro knygą, kurioje aprašys visus gyvenimo kelyje sutiktuosius.

Spalio–gruodžio mėnesiais Bibliotekos skaityklą puošė anykštėno Kazimiero Tamošiūno tapybos ir simegrafijos darbai. Lapkričio 11 d. pakvietėme skaitytojus susipažinti su autoriumi. K. Tamošiūnas pasakojo iš kur tas pomėgis tapyti. Ir dabar, jau būdamas garbiame amžiuje, Kazimieras lanko dailės pamokas suaugusiems ir tapo savo malonumui.

Lapkričio 11 d. rašytojas, farmacininkas Tadas Žvirinskis anykštėnams pristatė savo pirmąjį romaną „Manuscriptum discipuli arba studentiška 1990–1991 metų kronika“. Jį atlydėjęs leidyklos „Slinktys“ atstovas Juozas Žitkauskas susirinkusiems pasakojo, kad knyga labai palankiai sutikta Lietuvos skaitytojų. Autorius, tarsi laiko mašina, perkelia skaitytoją į tuos lemtingus Lietuvai metus, kuomet paragavom pirmą Nepriklausomybės gurkšnį, o visus potyrius perduoda romano herojaus, medicinos instituto studento patirtais išgyvenimais. Autorius atvežė pavartyti ir to meto spaudos, kuri buvo leidžiama medicinos institute, atsakinėjo į renginio dalyvių klausimus ir pažadėjo romano tęsinį.

Ypatingo dėmesio sulaukė renginys lapkričio 18 d., kuomet žurnalistas Edmundas Ganusauskas atvyko anykštėnams pristatyti savo naujos knygos „Ekscelencija, monsinjoras ir...“ Atvyko autorius ne vienas, kartu pakvietė net keturis knygos herojus – triatlonininką Vidmantą Urboną, aktorį Vladą Bagdoną, generolą, žmogų, kuris stovėjo prie Nepriklausomos Lietuvos kūrimo ištakų Česlovą Jezerską ir prisijungė keliautojas, alpinistas, dabar jau anykštėnas Vladas Vitkauskas. Knygos autorius susirinkusiems sakė, kad yra dėkingas dangui, kad leido sutikti gyvenimo kely tokias žmones.

Knygos-albumo „Tu ateik į pasimatymą“ pristatymas su sudarytoja Irma Laužikaite vyko lapkričio 25 d. Autorė pabrėžė, kad primadona buvo atvira kaip per išpažintį, tai ir jaučiasi skaitant knygą, tiesiog žaviesi jos talentu ir atsidavimu scenai, supranti, kad kelios kartos ją myli ir gerbia.

Jau tapo tradicija, kad metų pabaigoje Anykščių rajono savivaldybės Antano Baranausko literatūrinė premija yra teikiama Bibliotekoje. Gruodžio 9 d. už knygas „Tapuolia pūkas aky“ ir „Varna baltu plunksnu“ 2021 m. Antano Baranausko literatūrinės premijos laureate buvo nominuota poetė ir vertėja, uteniškė Regina Katinaitytė-Lumpickienė. Laureatę pagerbė Anykščių ir Utenos rajonų savivaldybių merai Sigutis Obelevičius ir Alvydas Katinas. Poetas, žurnalistas Viktoras Rudžianskas susirinkusiems apžvelgė poetės kūrybą, atkreipdamas į jos išskirtinumą, kad poetė rašo tarmiškai.

Bibliotekos bičiuliai pakviesti į paskutinį metų renginį – pasiklausyti smuikininko virtuozo Martyno Švėgždos von Bekkerio, kuriam talkino pianistas Darius Mažintas. Nuostabiomis Antonino Dvoržeko ir Frederiko Chopino melodijomis palydėti senieji metai, padėkota skaitytojams už draugystę.

➤ **Virtualūs renginiai.**

Sausio mėnesį pristatyta unikali dailės paroda – žymaus lietuvių tapytojo Augustino Savicko drobės. Net 12 darbų Bibliotekai iš asmeninės kolekcijos paskolino Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo Akto signataras, ilgametis Lietuvos diplomatas Ukrainoje, keliautojas ir rašytojas Algirdas Kumža. Apie paveikslus pasakojo Anykščių Meno mokyklos dailės mokytoja Rūta Pelegrimienė.

Kovo mėnesį kartu su lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja-eksperte Dangira Nefiene diskutavome tema „Kuo man svarbi lietuvių kalba. Kalbos ateitis“. Lietuvių kalbos dienų renginiai organizuojami jau ne pirmus metus, jie vyksta tarp dviejų Lietuvai brangių datų – nuo vasario 16 d. iki kovo 11 d. Renginiui parinkta kovo 3 d., kuri yra Rašytojų diena.

Rugsėjo 25 d. Turizmo nakties šventė, kurios metu nutiestas teletiltas į Prancūziją ir vyko virtualus susitikimas su Prancūzijoje gyvenančia rašytoja psichoterapeute, šeimos konsultante Aurima Diliene. Susitikimo metu autorė pristatė tris knygas: „Laiškai iš Bordo“, „Šeima –

komandinis žaidimas“, „Privati praktika“. Autorė džiaugėsi, galėdama pristatyti anykštėnams savo knygas, žadėjo, progai pasitaikius, apsilankyti Anykščiuose ir susitikti su anykštėnais gyvai.

➤ **Akcijos.**

Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu Viešojoje bibliotekoje paskelbus karantiną, nuo balandžio 21 d. iki gegužės 4 d., skaitytojai buvo aptarnaujami nuotoliniu būdu. Bibliotekininkės kvietė skaitytojus naudotis virtualiomis paslaugomis ir apžiūrėti Bibliotekos languose eksponuotą tautodailininkės Virgitos Kalinovienės karpinių parodą. Eksponuota paroda „Jis buvo laisvas ir gūdžiausiais laikais“, skirta lietuvių dainuojamosios poezijos pradininko Vytauto Kernagio 70-osioms gimimo metinėms. Eksponuota bibliotekininkės Skaivės Meškauskienės šeimos relikvijų ekspozicija. Naujiems skaitytojams įteikti nemokami skaitytojo pažymėjimai.

Vasaros metu vyko akcija „Skaitymo iššūkis“. Nuotaikingose skaitymo varžytuvėse dalyvavo Viešoji biblioteka ir 17 filialų. Užsiregistravo 220 Anykščių rajono skaitytojų, iš jų 154 dalyvių įveikė užduotis, iš viso perskaitė 879 knygas. Aktyviausi dalyviai Ažuožerių filialo 24 skaitytojai. Džiugu, kad skaitymo užduotis sėkmingai įveikė ir 20 Viešosios bibliotekos skaitytojų. Nemažai dalyvių pritraukė Svėdasų ir Traupio filialai po 16, Elmininkų – 15, Kavarsko – 10, Viešintų – 9, Mačionių – 8, Staškūniškio – 7. Įveikę iššūkį skaitytojai gavo diplomus ir paskatinamuosius prizus – daugkartinius kokteilių šiaudelius.

Suaugusiųjų švietimo savaitės renginiai. Lapkričio 15–21 d. buvo organizuotas susitikimas su žurnalistu E. Ganusausku ir jo knygos „Ekscelencija, monsinjoras ir...“ pristatymas. Veikė Kazimiero Tamošiūno tapybos ir simegrafijos darbų paroda, Pečeliūnų-Banelių giminės relikvijų ekspozicija, bei literatūrinės parodos: rašytojai Jurgai Ivanauskaitei, skulptoriui Juozui Zikarui, dainininkei Beatričiai Grincevičiūtei atminti.

Bibliotekos filialai prisijungė prie visų projekto „Prisijungusi Lietuva“ organizuojamų akcijų, prie Saugesnio interneto savaitės ir Skaitmeninės savaitės akcijų. Dalyvavo jau šeštus metus vykstančioje nacionalinėje akcijoje „Lietuva skaito“ bei respublikinėje akcijoje Knygų Kalėdos.

➤ **Parodos formos ir tematika.**

Pagrindiniai tikslai – supažindinti su turtingais knygų fondais, parodyti kiek galima daugiau informacijos šaltinių. Supažindinti su rašytiniu palikimu ir šių dienų literatūros naujienomis, šiuolaikiniais rašytojais, priminti apie Lietuvos ir pasaulio asmenybes, nusipelnusias savo literatūrine kūryba, mokslinę, kultūrinę, meninę, politinę ir visuomeninę veiklą. Svarbus tikslas – pažymėti Lietuvai svarbias istorines datas, įvykius, šventes. Parodos rengtos Viešosios bibliotekos salėje, skaitykloje, abonemente, muzikos ir meno fonde, fojė, skirtos personalijų jubiliejams, teminės, literatūrinės, naujoms ir vertingoms knygoms, tapybos, fotografijų, garsinių dokumentų. Populiarios išlieka jau šeštus metus rengtos Šeimos relikvijų mini ekspozicijos. Kvietėme gyventojus parodyti tėvams ar seneliams tarnavusius daiktus, arba istorinį laikotarpį ar gyvenimo būdą atspindinčius

daiktus, tame tarpe ir knygas. Per metus eksponuotos 3 anykštėnų šeimų parodos: Skaivės Meškauskienės šeimos relikvijos: senos knygos, elementoriai, siuvėjo įrankiai, tarpukario dokumentai, ženkleliai, fotografavimo reikmenys; Pečeliūnų-Banelių giminės relikvijos iš Virgitos Kalinovienės asmeninės kolekcijos: nuotraukos, audimo staklėmis austi rankšluostis, lovatiesė; Audronės Skairienės mažų ašotėlių kolekcija. Bibliotekoje parengta įvairių parodų: partizano Juozo Lukšos-Daumanto metams, Balio Sruogos, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, Algimanto Čekuolio jubiliejams, skulptoriui Juozui Mikėnui, tapytojui, grafikui Algimantui Švėgždai, aktorei Gražinai Baikštytei ir kt. paminėti. Teminės lentynos „Skaitytojai rekomenduoja“, „Vasara su knyga“, populiarūs „Knygos, nukeliančios į šiltuosius kraštus“. Nuolat atnaujintos naujų knygų CD ir DVD naujienų parodos, ROTARY knygų lentyna, ES knygų lentyna. Mecenato Virginijaus Strolios dovanotų knygų apie Ukrainą paroda „Lietuvių pėdsakai Ukrainoje“ eksponuota Bibliotekoje, o vėliau iškeliavo į Vilnių, kur eksponuota ir pristatyta LR Seimo skaitykloje. 2021 m. muzikos ir meno tema parengtos 8 parodos, 1 iš jų teminės.

➤ **Renginiai filialuose.**

Siekiama ne tik renginių gausos, bet ir jų kokybės bei įvairovės. Dažniausiai renginiai organizuojami rašytojų sukaktims paminėti, knygų pristatymai, tradicinėms Lietuvos šventėms paminėti. Filialuose eksponuotos rašytojų, žymių žmonių jubiliejams skirtos parodos: Ramutei Skučaitei (90 m.), Juozui Grušui (120 m.), Kęstučiui Arlauskui (85 m.), Zitai Gaižauskaitei (70 m.), Vytautui Mačerniui (100 m.), Jurgai Ivanauskaitei (60 m.), Jonui Basanavičiui (170 m.), Liudvikai Didžiulienei-Žmonai (165 m.), Juozui Zikarui (140 m.) ir kt. Renginiai filialuose organizuojami bendradarbiaujant su vietos bendruomenių tarybomis, Anykščių kultūros centro skyriais, seniūnijomis, moterų klubais, kitomis organizacijomis. Bendruomenės ir bibliotekos veiklos orientuotos neužmiršti senųjų Lietuvos tradicijų. Tuo tikslu filialuose organizuotos Užgavėnės, Kalėdos, Sekminių, Joninių ir Žolinių šventės. Andrioniškio filiale organizuojant renginius, popietes dažni svečiai kaimo kapela „Pelyša“, palaikoma bičiulystė su pasaulinio garso smuikininku Martynu Švėgžda von Bekkeriu, aplinkui gyvenančiais, poilsiaujančiais ir kuriančiais menininkais. Pradėtos rengti profesionalaus meno parodos, edukacijos vaikams ir suaugusiems. Gruodžio 4 d. vyko tekstilės rezidencijos „Sugrįžkim prie lino“ parodos atidarymas ir katalogo pristatymas. Šis renginys sukvietė nemažą būrį lankytojų iš visos Lietuvos. Jame dalyvavo parodos rengėja – Lietuvos dailininkų sąjungos tekstilės sekcijos pirmininkė Silvija Juozelskytė-Vaičiulienė, bei menininkės iš skirtingų regionų – Austė Jurgelionytė-Varnė (Vilnius), Indraja Kubilytė (Vilnius), Rasa Leonavičiūtė (Alanta), Kristina Šorienė (Utena), Lina Vaišnytė (Andrioniškis). Renginio metu menininkės vedė edukacijas lankytojams. Ažuožerių filiale praėjusiais metais organizuota parodų knygų fondo populiarinimui, o informatyviai, kruopščiai parengtos parodos visada atkreipia dėmesį, padidina dokumentų išdavimą, sudomina bibliotekos skaitytojus. Motinos diena paminėta literatūriniu

kompozicija ir kaimo auksarankių rankdarbių paroda. Biblioteka sukūrė 15:13 min. filmuką: <https://www.youtube.com/watch?v=OpwtA9ILgQA>. Budrių filialas dirba kartu su vietos bendruomene. Išleido bendrą kasmetinį veiklos kalendorių ir organizavo renginius. Tai Užgavėnės, kai persirengėlių yra aplankomas kiekvienas kaimo namas, Sekminės su teatralizuota kerdžiaus eiseną pas ūkininkus, Joninės su gudruolių, žyniuonių, dviratininkų žygiu ir Dėdė Derlius ir jo teatralizuotas rudenėlio turgus. Budrių bibliotekoje veikia jaunimo klubas „Atžalynas“, senjorų klubas „Gimtoji žemė“, žvejų klubas „Saulažuvė“. Budrių filiale įrengta meno dirbinių ir paveikslų galerija „Pienė“ bei patogi skaitytojams erdvė, įrengė pažintinį gamtos pažinimo taką. Burbiškio ir Mačionių filialuose organizuotas edukacinis-kūrybinis užsiėmimas „Pasidaryk pats“, kaip iš žvakių likučių pasigaminti žvakę ir eksperimentas, kurio metu apelsinas virto žvake. Populiarios vasaros kūrybinės dirbtuvės „Tapyba su siūlu“, kuriose dalyvavo vyresnieji su atžalomis. Debeikių filiale organizuota spalvintų skirtukų virtuali paroda „Spalvotos fantazijos“, Rimos Kindurienės nertų darbų ir Onos Martinėnienės megztų darbų paroda „Kūryboje spalvingos svajos“. Elmininkų filialo darbuotoja Diana Šermukšnienė rašo eiles, jas publikuoja rinkiniuose, yra Anykščių rajono literatų klubo „Marčiupys“ narė, šio klubo renginių organizatorė ir vedėja. Bibliotekininkė organizavo Marčiupio literatų susitikimą Elmininkų bibliotekoje „Gyvenimas poezijos rimtu“ ir kartu su klubu „Marčiupys“ tradicinį virtualų renginį „Kas švyti vasario nakties danguje?“. Populiarumo sulaukė virtualūs renginiai: „Šeima ir knyga“, eilėraščius skaitė trijų kartų atstovai ir „Dzenraizgymo“ pamokėlė. Dalyvavo Kelmės literatų internetiniuose renginiuose „Poezija, kvepianti arbata“. Kuniškių filialo bibliotekininkė skaitytojams organizavo dviejų dienų pažintinę ekskursiją po Lietuvos piliis ir dvarus, net iki Lietuvos pajūrio ir Nidos.

Kavarsko miesto ir Kurklių filialuose organizuotos popietės skirtos Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai ir Valstybės dienai paminėti, Žolinių šventė. Leliūnų filialo bibliotekininkė renginius organizuoja ne tik su Leliūnų kultūros skyriumi, bendruomene, bet ir Aknystų pensionato Leliūnų skyriumi. Didelio populiarumo susilaukė virtuali verbų rišimo edukacija. Filiale surengta tautodailininko medžio drožėjo, skulptoriaus, grafiko Aleksandro Tarabildos darbų paroda ir Moterų klubo „Saulėgrąža“ tapybos darbų paroda „Spalvų žaismas drobėje“. Skiemonių filiale į popietę „Vagonų dundesy atgyja dienos praeities“, skirtą Gedulo ir vilties dienai, pakviesta buvusi tremtinė Birutė Belousovienė, kuri pasakojo savo išgyvenimus, dalijosi nuotraukomis išlikusiomis iš tremties laikų, moterų klubo narės skaitė poeziją. Spalio 1-ąją tradiciškai paminėta pagyvenusių žmonių dieną popietėje „Jūsų metai – mūsų turtas“ ir metai užbaigti adventiniais skaitymais „Prisilieskim prie bėgančio laiko. Staškūniškio filiale organizuota Jolitos Strazdienės akmenukų kolekcijos paroda ir pristatymas „Ką pasakoja akmenukai. Svėdasų bibliotekos darbuotojos tradiciniam miestelio renginiui „Moliūgiadienis“ bendrai veiklai subūrė biblioteką, Svėdasų bendruomenę ir kultūros centrą. Filiale organizuotas Šeimos dienos paminėjimas „...ir džiaugsme, ir varge – šalia!“, kuriame

literatė Alma Švelnienė pristatė poezijos knygą „Vilties lašeliai“. Šerių filiale vyko bendri bibliotekos ir bendruomenės rengti renginiai: Cepelinų diena, Užgavėnės, Žolinė, Pagyvenusių žmonių dienos popietė, jubiliatų pagerbimo popietė bei organizuotas renginys tarptautinei makaronų dienai paminėti „Būkit pagarbinti, makaronai“. Traupio filiale organizuoti garsiniai skaitymai prie mokyklos botanikos sode įrengtų „Literatūrinių takų“, nuotolinio darbo metu – virtualios parodos, konkursai, viktorinos. Atkurtos Laisvės 30-mečiui Traupio biblioteka parengė virtualią meninę-poetinę kompoziciją „Už Gyvybę... Už Laisvę“ ir užrašė istorinių Sausio įvykių liudininko traupiečio Algio Termisko, kuris saugojo Lietuvos parlamentą, atsiminimus. Lietuvių kalbos dienoms buvo organizuotas dailyraščio konkursas, organizuotas kūrybinis edukacinis renginys šeimai „Žaismingas knygos skirtukas“. Troškūnų miesto biblioteka palaiko ryšius su kitomis kultūros, švietimo įstaigomis, seniūnija, Troškūnų, Smėlynės bendruomenėmis. Pradėjo bendradarbiauti ir kartu organizuoti renginius, akcijas su Anykščių rajono socialinių paslaugų centru paramos šeimoms tarnyba. Prisideda prie Troškūnų K. Inčiūros gimnazijos organizuotų minėjimų Gedulo ir vilties dienos „Gyvybės medis“ bei Valstybės dienos paminėti. Organizavo Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėti akciją „Laisvė mano languose“ ir Kovo 11-ajai skirtą akciją „11-ka mano miesto Laisvės akimirkų“. Prisidėjo prie kalėdinio Troškūnų miestelio įkūrimo, atidarymo bei viešinimo. Viešintų bibliotekos tradiciniai renginiai – Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė, Tarptautinė knygos diena, „Mykolinės“. Filiale yra įrengtas buities muziejus, kuriame eksponuojami senoviniai buities rakandai, knygos. Filialo darbuotoja prisidėjo organizuojant edukacinę-kūrybinę ir kalendorinę šventę „Joninių belaukiant“, kuri vyko kraštotyrininko Povilo Jurkšto muziejuje pagal Viešintų krašto tradicijas.

3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas

Viešinimas – tai informacinė veikla, viena iš Bibliotekos populiarinimo būdų, kuri formuoja nuomonę apie šiuolaikinę Biblioteką, padeda atskleisti aktualias veiklas, pristato visuomenei paslaugas, įdiegtas naujoves, reklamuoja vykstančius renginius. Apmaudu, kad nepakankamai viešinamos kultūrinės veiklos, nes Bibliotekoje nėra sukurtos bendros kultūrinės veiklos viešinimo strategijos. 2021 m. Bibliotekos darbuotojai parašė 507 straipsnius, 96 straipsniais mažiau nei praėjusius metais. Rajoninėje spaudoje paskelbti 42 straipsniai, respublikinėje spaudoje – 11 straipsnių, tarptautinėje spaudoje – 1, internete – 453. Straipsniai buvo paskelbti Anykščių krašto periodiniuose leidiniuose „Anykšta“ ir „Šilelis“, regioniniame laikraštyje „Utenos apskrities žinios“, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos leidžiamame leidinyje „Tarp knygų“. Beveik visos publikacijos buvo paskelbtos minėtų periodinių leidinių interneto svetainėse ir pasiekiamos vartotojams virtualioje erdvėje: naujienų portaluose www.silelis.info, www.nyksciai.lt, www.anyksta.lt, www.kulturos-miestas.lt/lt/anyksciai-dienorastis ir kt. Praėjusiais metais ne tik darbuotojos rašė straipsnius apie tai, kas vyko Bibliotekoje, bet ir LRT žurnalistai parodė dėmesį

Viešosios bibliotekos kraštotyros veiklai. Buvo filmuojamas vienas reportažas apie išeivio prof. Juozo Meškauską asmeninę biblioteką, o kitas apie bibliotekininkės Ligitos Matulienės sukaupią kišeninių kalendoriukų kolekciją ir organizuotą jų parodą „Kalendoriai skaičiuoja metus“. Filmuoti parodos ir pokalbio su kolekcininke L. Matulienė atvyko LRT laidos „(Pra)Rasta karta“ kūrėjai.

Informacija viešinama Bibliotekos puslapyje www.anyksciuvb.lt/lt/ ir Bibliotekos socialiniame tinkle Facebook. Veikla atsispindėjo sukurtų filialų Facebook paskyrose. Daugelis darbuotojų renginių viešinimui ir sklaidai naudojo savo asmenines paskyras. Vykdomas Facebook puslapio Anykščių kraštas senose fotografijose administravimas. Per praėjusius metus šis puslapis pasipildė virš 800 narių ir šiai dienai narių – 4 517. Paskyroje IDĖJŲ LABAS. saviraiškos ir realizacijos erdvė veikla nevyko, panaikinus Metodikos skyrių, neliko atsakingo darbuotojo. Prieš filialo Istorijų dvarelis atidarymą buvo sukurtos paskyros socialiniuose tinkluose, bei internetinė svetainė, kurioje lankytojai pasirinkę jiems tinkamiausią būdą turi galimybę rasti informaciją apie vykdomas veiklas, naujienas, renginius ir kitą jiems aktualią informaciją susijusia su turiniu vaikų laisvalaikiu, skaitymo skatinimu ir t. t. Buvo sukurti 4 informacijos šaltiniai:

- Socialinio tinklo Facebook paskyra: <https://www.facebook.com/istorijudvarelis>
- Socialinio tinklo Instagram paskyra: <https://www.instagram.com/istoriju.dvarelis/>
- Internetinė svetainė: www.istorijudvarelis.lt
- Google platforma „Google my Business“ – google paieškoje suvesti „Istorijų dvarelis“.

Istorijų dvarelyje buvo filmuojamos televizijos laidos ir daromi video reportažai: „Tripus – patirk Lietuvą naujai“, Tripus tinklalaidė Anykščiai – „Atrask iš naujo“.

Renginiams 2021 m. parengta 250 kvietimų, 220 skelbimų, skrajučių, įvairių lankstinukų bei dalijamosios medžiagos – 260, A4 formatu – 700, A3 – 290. Buvo platinami mokyklose, darželiuose, Anykščių rajono savivaldybėje ir kitose labiau gyventojų lankomose vietose, kur yra skelbimo lentos. Lankytojai į Bibliotekose organizuojamus renginius kviečiami ir telefonu, informuojami elektroninėmis trumposiomis žinutėmis.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIS VAIKAIS

Skaitymas – tai galimybė susipažinti su mus supančiu pasauliu. Anglų rašytojas, bibliofilas Rychardas de Bury yra rašęs: *Knygos yra mokytojai, kurie moko be lazdų ir rykščių, be riksmo ir pykčio, be dovanų ir pinigų. Kada tik ateitum – nemiega, ko tik paklaustum – neslepia, jei suklysi – nemurma, jei nežinosi – nesišaipto.* Tai vienintelė sugrįžtanti investicija. Vaikai, kuriems nuo mažumės yra skaitoma, o vėliau patys pradeda skaityti, lankytis bibliotekoje, visam gyvenimui susiformuoja įgūdžius, kurių neįmanoma įgyti žiūrint televiziją ar naudojantis kompiuteriu. Jie išmoka geriau klausyti ir būna dėmesingesni mokykloje. Jų žodynas sparčiai plečiasi. Skaitymas, pagarba ir meilė knygai – tai išsilavinimo dovana kurią stengiamės įskiepyti savo jauniems skaitytojams.

4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje

Atsižvelgiant į mokyklų pateiktus rekomenduojamų knygų sąrašus bei skaitytojų pageidavimus užsakyta pačios reikalingiausios, populiariausios ir įdomiausios knygos. Šiais metais Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje literatūros gauta 198 fiz. vnt. mažiau nei pernai, todėl patenkinti visų norinčių skaityti poreikius buvo sunku. Atskirų mokyklų ir net atskirų klasių literatūros mokytojai sudaro skirtingus literatūros sąrašus, tad trūksta pageidaujamos literatūros, o Skyriuje reikalingo vieno pavadinimo dokumento gaunama ne daugiau kaip po 1 ar 2 egzempliorius. Skaitytojai nenori skaityti seno leidimo knygų, todėl dažniausiai pageidauja naujų leidimų. Kartais tam įtakos turi ir didesnis šriftas perleistuose leidimuose. Dažnai skaitytojai pageidauja knygų iš vienos ar kitos serijos. Tačiau Bibliotekoje populiariausios serijos dažniausiai nėra pilnai sukomplektuotos. Neretai trūksta vienos, dviejų ar trijų serijos (trilogijos) knygų. Ypatingai trūksta paaugliams skirtos literatūros.

- 2021 m. iš viso yra fonde 25 055 fiz. vnt., 12 705 pav.
- Iš viso yra grožinės literatūros 19 215 fiz. vnt. – 76,7 %
- Iš viso yra šakinės literatūros 5 840 fiz. vnt. – 23,3 %
- Iš viso yra periodinių leidinių 88 fiz. vnt. – 0,4 %

Lyginant su 2020 m. ir 2016 m. fondas padidėjo 762 ir 3 852 fiz. vnt.

- Vienam gyventojui vaikui tenka 24,42 fiz. vnt. dokumentų.
- Naujai gautų leidinių vienam gyventojui vaikui tenka 0,82 fiz. vnt. dokumento.
- Bendras fondo apyvartos rodiklis – 0,4, lyginant su praėjusiais metais sumažėjo 0,2.

4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje

- Iš viso per metus įsigyta dokumentų 846 fiz. vnt., 424 pav.
- ✱ Per metus įsigyta grožinės literatūros 616 fiz. vnt.
- ✱ Per metus įsigyta šakinės literatūros 230 fiz. vnt.
- ✱ Per metus gauta periodinių leidinių 7 fiz. vnt., 7 pav.

Iš viso naujai gauta dokumentų 3,4 %. Dokumentų fondą sudaro 3,4 % naujai gautų dokumentų.

Lyginant su praėjusiais metais ir su 2016 m dokumentų įsigyta mažiau 198 ir 124 fiz. vnt.

- 2021 m. iš viso nurašyta 84 fiz. vnt., 10 pav.

Nurašymo priežastys:

- ✱ Praradę aktualumą dokumentai 84 fiz. vnt.

Iš jų: 84 fiz. vnt. 10 pav. – periodiniai leidiniai

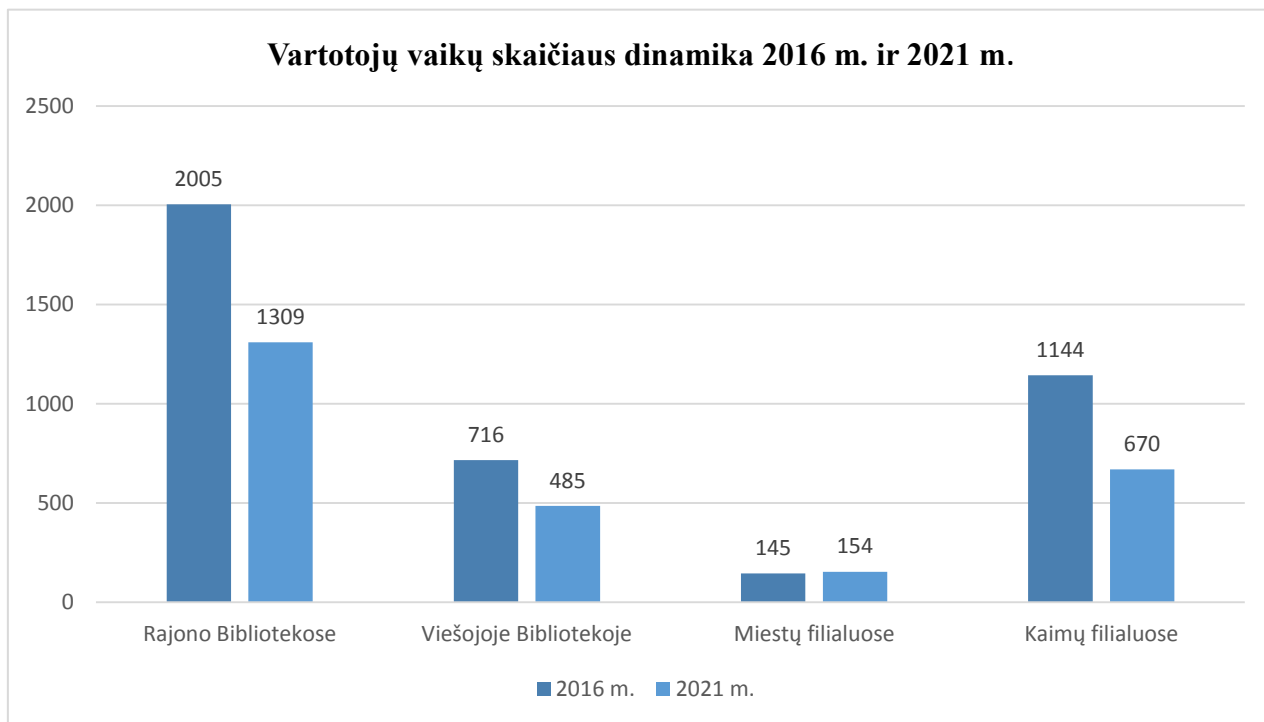
Jeigu lygintume dokumentų nurašymą (84 fiz. vnt.) ir dokumentų gavimą (846 fiz. vnt.) – nurašyta palyginti labai mažai literatūros. Pasenusios, neaktualios, neskaitomos literatūros knygų fondo 2021 m. nebuvo nurašyta.

4.3. Vaikų vartotojų telkimas

Pandemijos akivaizdoje tiek suaugusiųjų, tiek vaikų skaitytojų aptarnavimas nebuvo sklandus. Šalyje įvesti ribojimai stabdė skaitytojų aptarnavimą. Lietuvos statistikos departamento duomenimis vaikų rajone gyvena 2 693 (-70), Anykščių mieste – 1 026 (-60).

2021 m. rajono bibliotekose vaikų užregistruota 1 309, lyginant su praėjusiais metais 280 skaitytojų mažiau, Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje užregistruota mažiau 151 skaitytoju, 18 vaikų mažiau miestų filialuose ir 111 kaimų filialuose. Didelis skirtumas palyginus kaimo filialų vaikų vartotojų skaičius 2016 m. ir 2021 m. Vaikų vartotojų sumažėjo net 474 skaitytojais.

Bibliotekos	Vaikų vartotojų skaičius					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	1 309	1 589	1 849	1 972	2 071	2 005
Viešojoje bibliotekoje	485	636	742	738	756	716
Miestų filialuose	154	172	190	207	234	145
Kaimų filialuose	670	781	917	1 027	1 081	1 144

Bibliotekos	Vaikų gyventojų sutelkimo %					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	48,6	57,5	62,9	63,7	63,7	62,4
Viešojoje bibliotekoje	47,3	58,6	61,7	59,2	58,1	61,4
Miestų filialuose	58,0	59,7	65,5	72,1	81,0	51,6
Kaimų filialuose	47,8	56,2	63,4	65,7	65,1	64,7

Gyventojų vaikų mažėjimas – viena opiausių rajono problemų. Mažėja ir vartotojų vaikų skaičius rajono bibliotekose. Tai lemia mažėjantis vaikų skaičius ir gyventojų emigracija. Didelę įtaką turi ir tai, kad 15 Viešosios bibliotekos filialų savo mikrorajonuose neturi mokyklų. Besimokantys Anykščių mokyklose mokiniai dažniau lankosi Viešojoje bibliotekoje, nei savo gyvenamosios vietovės bibliotekoje – kaimo filiale. Vartotojų vaikų mažiau užregistruota ir dėl pandemijos COVID-19.

Vaikų gyventojų sutelkimas mažėjo rajone, Viešojoje bibliotekoje, miestų ir kaimų filialuose. Skaitytojai vaikai sudaro 20,0 proc. visų skaitytojų.

Labai didelė problema – skolininkai, kurie padaro nemažai žalos. Dažniausiai jie paima reikalingas, vertingas knygas ir jų nebegrąžina. Pastaruoju metu dalis mokinių išvažiuoja į užsienį, kiti išvyksta gyventi į kitą miestą, tretį negrąžina knygų dėl atsakomybės jausmo stokos. Taip dingsta pačios reikalingiausios, populiariausios ir geriausios knygos. Metų eigoje vaikai skolininkai į Biblioteką grąžinti knygas buvo kviečiami įvairiausiais būdais: per klasės draugus, kurie dažnai ateina į Biblioteką, pažįstamus, kaimynus. Ne kartą skambinta tiesiogiai tėveliams, taip pat moksleiviams į rankas buvo įteikiami paraginimai su prašymu grąžinti knygas, nes jų labai laukia kiti vaikai. Įsisenėjusi skolininkų problema išlieka nežiūrint visų pastangų. 2022 m. pradžioje yra 181 skolininkas.

4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Apsilankymų skaičius rajono bibliotekose 2021 m. sumažėjo 2 822 apsilankymais. Mažėjo apsilankymai Viešojoje bibliotekoje – 1 669 ir kaimų filialuose – 1 599. Džiugu, kad miestų filialuose lankėsi 446 skaitytojais daugiau. Lyginant su praeitais metais, visame rajone pakilo lankomumo rodikliai. Apsilankymų skaičiaus sumažėjimui įtakos turėjo Bibliotekos aptarnaujamos bendruomenės vaikų ir mokinių ženklus skaičiaus mažėjimas. Kita priežastis – šalyje paskelbtas karantinas. Džiugu, jog labai dažnai Bibliotekoje apsilanko vaikai, atvykę atostogauti pas senelius, dėdes, tetas iš kitų rajonų. Jie ne tik lankosi bibliotekoje, noriai skaito knygas, bet ir dalyvauja renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose ar kitoje Bibliotekos organizuojamoje edukacinėje veikloje. Pastaruoju metu vis dar jaučiama vaikų migracija, kuri įtakoja vaikų lankytojų skaičių Bibliotekoje.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	37 153	39 975	55 469	62 129	62 535	68 372
Viešojoje bibliotekoje	14 475	16 144	18 634	20 100	19 603	20 892
Miestų filialuose	3 943	3 497	7 165	7 921	8 888	8 116
Kaimų filialuose	18 735	20 334	29 670	34 108	34 044	39 364

Aktyviausiai vaikai lankėsi Kurklių filiale – 78,1, Budrių filiale – 73,0. Staškūniškio, Ažuožerių ir Kuniškių filialuose lankomumas virš 40,0. Žemiausias vaikų lankomumo rodiklis Andrioniškio filiale – 7,0, Surdegio filiale – 7,3, Rubikių ir Skiemonių filialuose – 11. Vaitkūnų filiale vaikų vartotojų neužregistruota, nėra apsilankymo ir išdavimo vaikams.

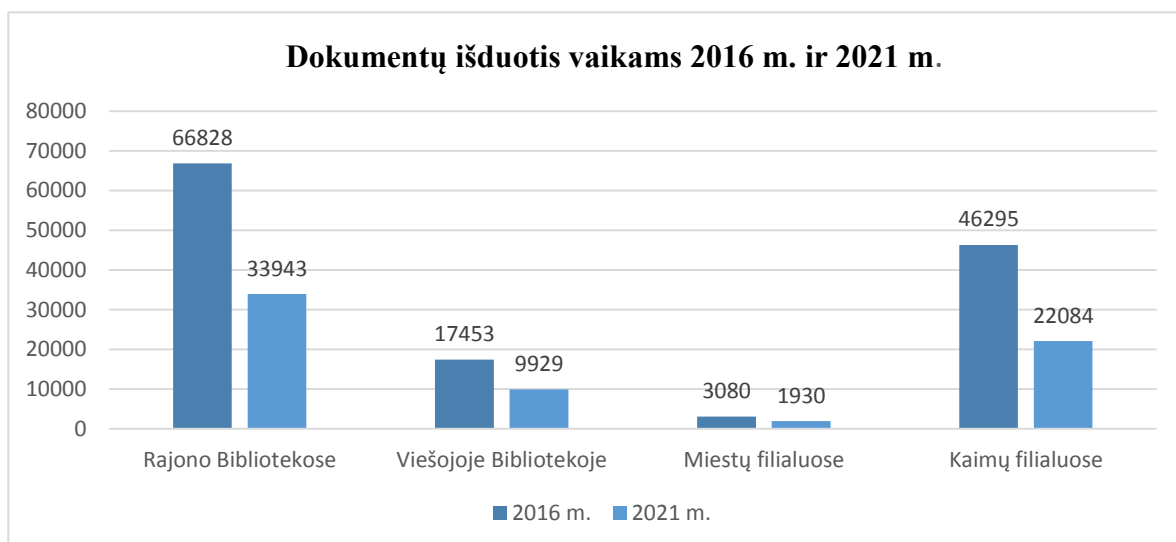
Bibliotekos	Lankomumas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	28,4	25,2	30,0	31,5	30,2	34,1
Viešojoje bibliotekoje	30,0	25,4	25,1	27,2	25,9	29,2
Miestų filialuose	25,6	20,3	37,7	38,3	38,0	56,0
Kaimų filialuose	28,0	26,0	32,4	33,2	31,5	34,4

4.5. Dokumentų išduotis

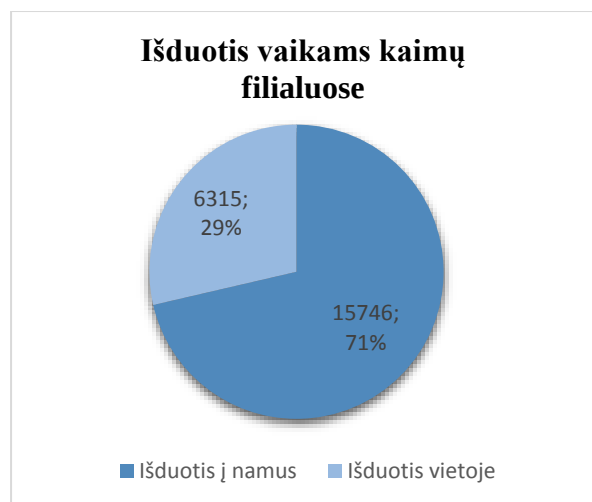
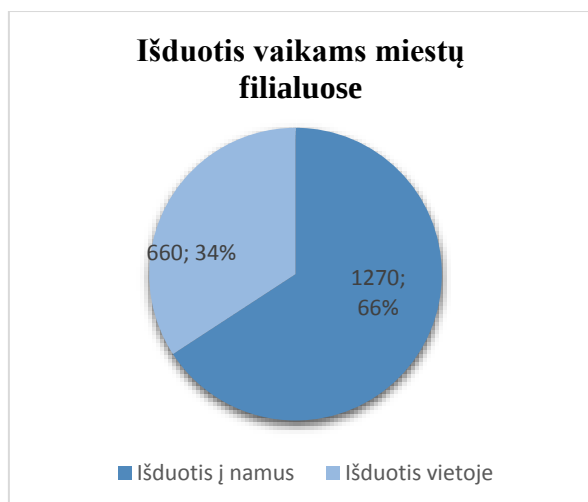
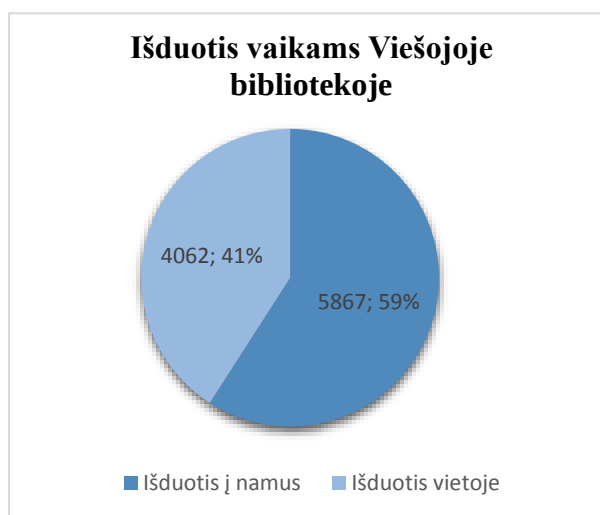
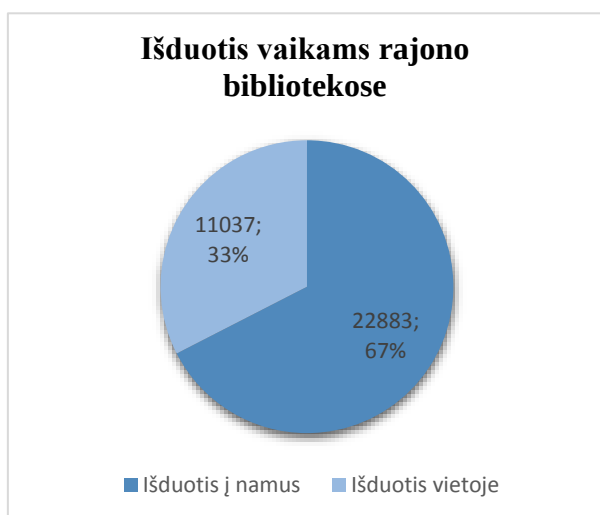
Skaitytojams vaikams 2021 m. rajono bibliotekose lyginant su praėjusiais metais dokumentų išduota mažiau 6 884 fiz. vnt. Išduotis mažėjo Viešojoje bibliotekoje 4 379, miestų ir kaimų filialuose – 374 ir 2 131 fiz. vnt. Lyginant su 2016 m. išduotis rajone sumažėjo beveik per pusę – 32 885 fiz. vnt. Įtakos turėjo šalyje paskelbtas karantinas ir dėl to ribojamas skaitytojų aptarnavimas. Ženklus aptarnaujamos bendruomenės gyventojų vaikų ir mokinių skaičiaus mažėjimas taip pat įtakoją dokumentų išdavimo procesus.

Bibliotekos	Išdavimas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	33 943	40 827	53 073	59 366	61 801	66 828
Viešojoje bibliotekoje	9 929	14 308	16 473	16 417	17 422	17 453
Miestų filialuose	1 930	2 304	2 575	2 220	2 857	3 080
Kaimų filialuose	22 084	24 215	34 025	40 729	41 522	46 295

Viešojoje bibliotekoje daugelis mokinių, kurie skaito kūrinius pagal privalomos literatūros sąrašus naudojami lietuviškos skaitmeninės bibliotekos „Literatūros kūriniai 5–8 klasėms“ paslaugomis, kur programinės literatūros kūriniai pateikiami skaitmeniniu formatu nemokamai adresu <http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt>. Kiti naudojami prieiga prie skaitmeninių www.vyturys.lt knygų. Todėl neretai mokiniai reikiamą literatūrą skaitė internetinėje erdvėje. Ypatingai vaikus domina periodiniai leidiniai, kuriuos su malonumu skaito skaitykloje. Skaitytojų tėveliai ir patys vaikai dažniausiai literatūrą rinkosi pagal doc. dr. Kęstučio Urbos parengtą „Rubinaitis“ žurnalo priedo leidinį „Mokiniams rekomenduojamos knygos: 1–10 klasei“. Tačiau ne visus kūrinius, pateiktus šiame leidinyje, galima surasti Bibliotekos lentynose.

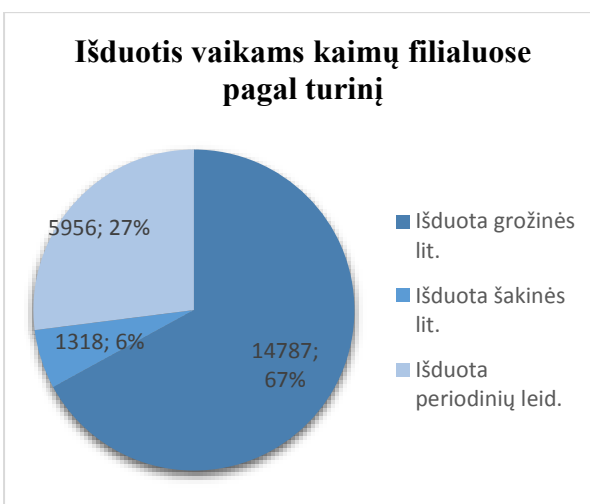
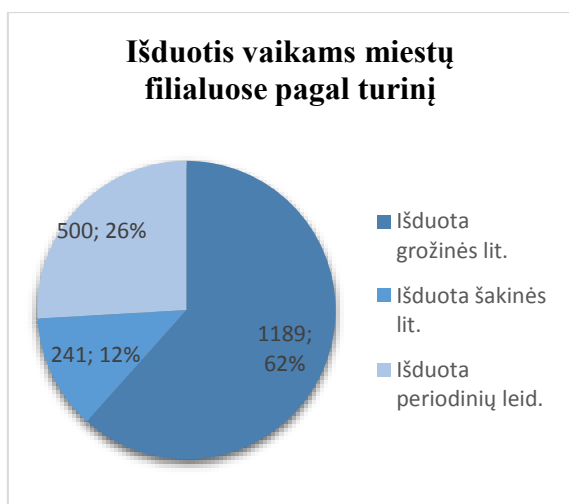
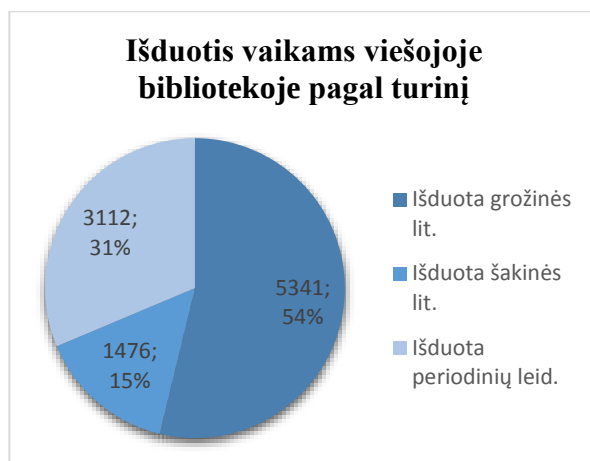
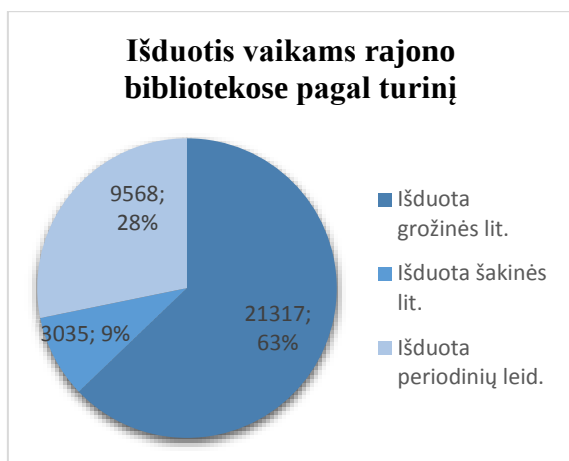

Rajono bibliotekose didžiąją dalį išduoties vaikams sudaro išduotis į namus, tai 67 %. Keletą pastarųjų metų Viešojoje bibliotekoje daugiau buvo skaitoma vietoje, tačiau jau 2020 m. ir praėjusiais metais, dėl karantino, Viešojoje bibliotekoje, kaip ir filialuose, daugiau skaitoma namuose.

2021 m. Viešojoje bibliotekoje vaikams užsienio kalba buvo išduota tik 14 fiz. vnt., tai knygos anglų kalba. Rusų, prancūzų, vokiečių kalba literatūros vaikams išduota nebuvo. Suaugusiems buvo išduota 3 fiz. vnt. prancūzų kalba. Anykštėnės Kristinos Setliff ir Paulinos Zukaitės paskolintos vaikų knygos anglų kalba, labai domino skaitytojus. Užsienio kalbomis knygų išdavimas ypatingai padidėja vasaros atostogų metu. Poilsiautojai atvykę į Anykščius iš įvairių šalių, su malonumu lankėsi Bibliotekoje ir skaitė knygas užsienio kalba. Ypatingas poreikis buvo juntamas knygoms anglų kalba.

1 204 fiz. vnt. – buvo išduota knygų, skirtų ikimokyklinio amžiaus vaikams.

4.6. Skaitomumas

Lyginant su 2020 m., visame rajone, išskyrus Viešąją biblioteką ir miestų filialus, šiek tiek pakilo vaikų skaitomumo rodikliai 0,3. Aukščiausias skaitomumas Budrių ir Kurklių filialuose – 117,0 ir 60,4, Staškūniškio filiale – 54,3. Labai žemas vaikų skaitomumo rodiklis Troškūnų miesto filiale – 4,6 ir Vaitkūnų filiale – 0,0.

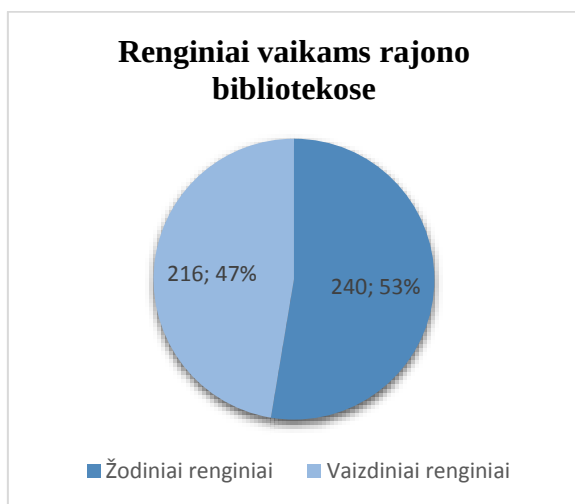
Bibliotekos	Skaitomumas					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	26,0	25,7	28,7	30,1	30,0	33,3
Viešojoje bibliotekoje	21,0	22,5	22,2	22,2	23,0	24,4
Miestų filialuose	12,6	13,4	13,5	10,7	12,2	21,2
Kaimų filialuose	33,0	31,0	37,1	39,7	38,4	40,5

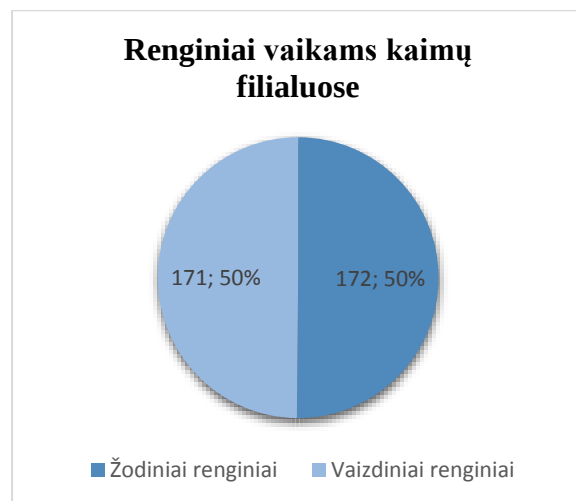
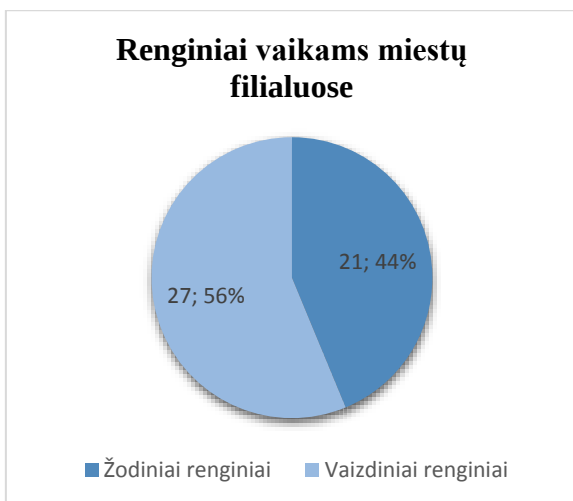
4.7. Renginiai vaikams

Lyginant su praėjusiais metais rajono bibliotekose vaikams suorganizuota 41 renginiu daugiau. 11 renginių mažiau tik Viešojoje bibliotekoje.

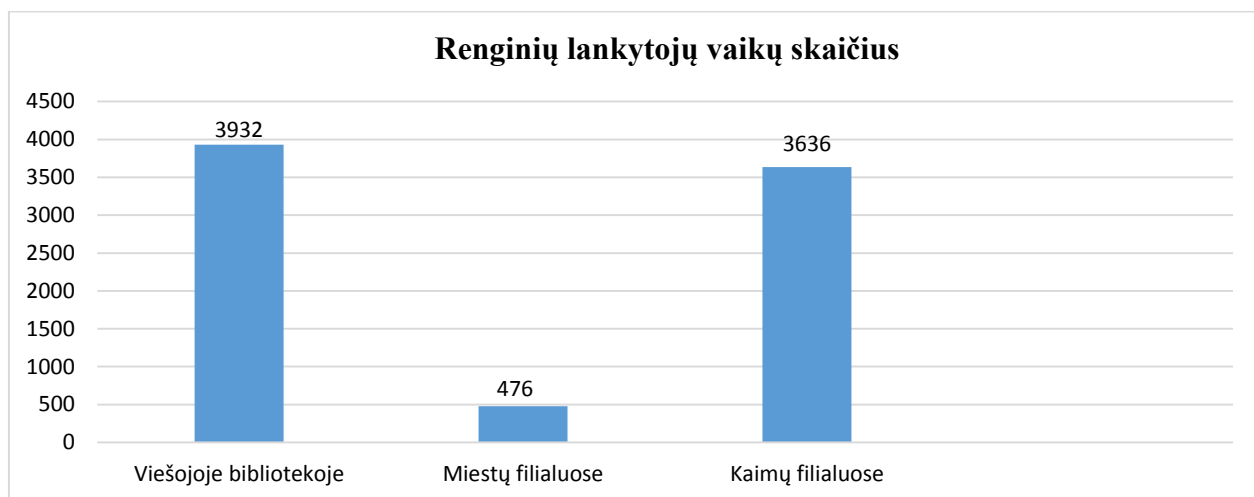
Bibliotekos	Viso renginių					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	456	415	558	554	498	540
Viešojoje bibliotekoje	65	76	106	90	86	77
Miestų filialuose	48	33	56	52	44	44
Kaimų filialuose	343	306	396	412	368	419

Bibliotekos	Žodinių					Vaizdinių				
	2020	2019	2018	2017	2016	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	232	328	291	247	298	183	230	263	251	242
Viešojoje bibliotekoje	50	75	51	49	46	26	31	39	37	31
Miestų filialuose	15	23	21	17	15	18	33	31	27	29
Kaimų filialuose	167	230	219	181	237	139	166	193	187	182

Viso vaikų renginiuose apsilankė 8 044, lyginant su praėjusiais metais vaikų apsilankė 2 009 mažiau.

2021 m. organizuojamų renginių formos buvo įvairios: literatūrinės bei kūrybos darbų parodos, literatūriniai ir etnografiniai rytmečiai, skaitymo akcijos, robotikos užsiėmimai, vaikų gimtadienių šventės, edukacinės popietės, valandėlės, edukacinės pamokėlės, knygų pristatymai, kūrybinės improvizacijų valandėlės, garsiniai pasakų skaitymai, viktorinos, kūrybinės dirbtuvės, virtualios kūrybinės iniciatyvos ir kt. Tematika taip pat įvairi: kalendorinės ir valstybinės šventės, rašytojų jubiliejai, metų aktualijos, asmeninės šventės ir pan.

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius yra ta vieta, kur kiekvienas vaikas yra laukiamas, priimamas kaip asmenybė, stengiamasi patenkinti kiekvieną jo poreikį ir norą kuo daugiau sužinoti. Siekta, kad knyga ir skaitymas suteiktų vaikams galimybę žinoti, pažinti ir atrasti, kad skaitymas įsiliėtų į vaiko ar jauno žmogaus gyvenimą ir teiktų ne tik malonumą, bet ir skatintų jį „augti“, kad skaitydami vaikai ieškotų sprendimų savo gyvenime, įvertindami literatūrinių personažų klaidas ar siekius ir kad skaitymas būtų tikslingas, nuoseklus, gerai apgalvotas ir suplanuotas darbas.

Atsiliepdamas į Kultūros ministerijos kartu su Švietimo ir mokslo ministerija parengtą Skaitymo skatinimo programą 2019–2024 m., Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius 2021 m. išskirtinį dėmesį teikė kultūrinei veiklai, formuojančiai teigiamą požiūrį į skaitymo vertę, skatinančiai neskaitančius ir/ar mažai skaitančius vaikus atrasti skaitymo džiaugsmą, stiprinančiai mokinių skaitymo gebėjimus, skleidžiant gerąją veiklos patirtį. Atsižvelgiant į lankytojų, jų tėvų, pedagogų bei projektų iniciatorių poreikius bei pageidavimus, 2021 m. išskirtinį dėmesį skyrė socialiai jautrių šeimų (socialinę riziką, socialinę atskirtį patiriančių, specialiųjų poreikių turinčių vaikų) socialinei, meninei bei kultūrinei įtraukčiai didinti.

Suprasdami įgimtą vaikų smalsumą ir kūrybiškumą, organizuodami renginius, įvairiais būdais ir priemonėmis siekėme raginti juos kuo daugiau skaityti, lavinti skaitymo įgūdžius, saviraišką. Susitikimams su skaitytojais esame parengę skirtingų aprangos variantų pagal pasakų popiečių, pokalbių temas. Vaikai nemėgsta monotonijos. Kurdamos „gyvųjų knygelių“ įvaizdį pelnome artimesnį ryšį su jaunaisiais renginio dalyviais. Esame sukūrę drabužius, kuriuos naudojame teatralizuotų knygų pristatymų, švenčių, improvizuotų garsinių skaitymų, edukacinių veiklų metu. Geresnių skaitymo rezultatų galima sulaukti tik tada, kai jų tėveliai ar kiti šeimos nariai turi pakankamai tvirtus šeimos skaitymo įgūdžius. Todėl siekėme įgyvendinti vieną iš prioritetinių veiklos tikslų – skatinti tėvelius domėtis vaikiškomis knygomis bei vaikų biblioteka, siekti, kad tėvai šeimose savo vaikams ugdytų skaitymo įgūdžius. Į organizuojamus renginius kvietėme skaitytojus ateiti kartu su tėveliais, seneliais ar kitais artimais žmonėmis. Džiaugiamės, jog daugėja ikimokyklinio amžiaus skaitytojų.

Rūpindamiesi miesto vaikų vasaros užimtumu, jau šeštus metus iš eilės dalyvavome Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos bei Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamoje iniciatyvoje „Atverkime duris vasarai“. Vasaros atostogų metu nuo birželio mėn. 1 d. iki rugpjūčio mėn. 19 d., kiekvieną ketvirtadienį buvo organizuojamos kūrybinės veiklos: garsiniai skaitymai vaikams, edukacinės – kūrybinės veiklos, žaidimai lauke, interaktyvios teatrų programos, robotikos užsiėmimai. Skyriuje esanti kompiuterinė įranga, kuriuos sudaro šiuolaikiniai įrenginiai: robotikos konstruktorius, programuojamų mikrokontrolerių ir mikrokompiuterio rinkinys, edukacinis programuojamas dronas, metų eigoje buvo sėkmingai naudojama.

Metų pradžioje parengtoje renginių koncepcijoje 2021 m. išsikėlėme tikslą – išskirtinį dėmesį skirti socialiai jautrių šeimų socialinei, meninei bei kultūrinei įtraukčiai didinti. Todėl bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešąją biblioteką ir toliau tęsiant 2020 m. pradėtos iniciatyvos „Biblioteka visiems“ veiklas, skaitytojams pradėjome teikti naują paslaugą – edukacines programas 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytas autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. Kaip partneriai, kartu su Panevėžio regiono bibliotekomis, dalyvavome Panevėžio apskrities

G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos įgyvendinamo tarptautinio Nordic Culture Point finansuojamo projekto „Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“ mokymuose. Projektas skirtas plėtoti šiuolaikinį pasakojimo meną Lietuvoje ir partnerių iš Švedijos bei Norvegijos pagalba sukurti pasakojimo meno ir metodo taikymo modelį Lietuvos bibliotekoms, išbandyti ir įveiklinti jį kaip naują edukacinę paslaugą įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojams. Pagal projekto mokymuose įgytą patirtį pradėjome vykdyti edukacinius pasakojimo užsiėmimus Bibliotekos skaitytojams.

Graži partnerystė sieja su Ignalinos rajono viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriumi. Ignaliniečiams įgyvendinant projektą „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei 2“, kuris yra dalinai finansuojamas iš LTKT Tolygios kultūrinės raidos Utenos regiono programos, tarp Anykščių, Utenos, Molėtų, Zarasų ir Ignalinos bibliotekų vyko bibliotekininkų, dirbančių su vaikais ir jų skaitytojų susitikimai. Projekto tikslas – profesionalaus, netradicinio teatro meninėmis raiškos priemonėmis skatinti Utenos regiono vaikų skaitymo įgūdžių ugdymą, didinti, turtinti skaitymo kultūrą, plėtoti bendradarbiavimą tarp regiono bibliotekų.

Svarbu tai, kad daugelis organizuotų renginių vyko netradicinėje aplinkoje ir sulaukė didelio tiek vaikų, tiek jų artimųjų susidomėjimo. Juk visa kas nauja ir dar nepatirta vaikus traukia ir žavi. O tai leidžia labiau susikaupti, įsijausti į aplinką ir atsiskleisti.

Kažkas iš filosofų yra pasakęs, kad: „Gauti galima imant, gauti galima duodant To, ką gausi duodamas – niekas neatims“. Labai džiugu, kad praėjusiais metais turėjome visą būrį žmonių, kurie jautė pareigą ir malonumą dovanoti Bibliotekai naujų vaikiškų knygų. Tai vertėjai, Bibliotekos bičiuliai Danguolė Žalytė ir Alfredas Steiblys, bei leidyklos „Muzikija“ atstovė, skaitytojas Darius Pipiras ir mažasis Bibliotekos bičiulis Danielius Murašov su mama, A. Baranausko pagrindinės mokyklos 2B klasės mokinys Pranciškus Lotyš su šeima, A. Vienuolio progimnazijos 5B klasės mokinė Gabija Tolušytė, mažasis skyriaus bičiulis iš Vilniaus miesto Erikas Prokofjevas su šeima, vaikų rašytojas Vytautas Račickas bei kiti. Šiuos žmones mes vadiname nuoširdžiausiais bičiuliais, žmonėmis, dalijančiais šviesą.

➤ **Vaizdiniai renginiai Viešojoje bibliotekoje.**

Vaizdiniai renginiai organizuoti įvairiomis temomis – rašytojų jubiliejams, knygų pristatymams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms bei kitomis vaikams aktualiomis temomis. Daug lankytojų sulaukė organizuotos ilgalaikės vaikų piešinių ir kūrybinių darbų parodos.

- ★ Parengta teminių parodų: „Vasara su gera knyga“, „Kur vasara ėjo, ten gėlės žydėjo“, „Kalėdinė pasaka“, „Žiemos simfonija“ ir kt.
- ★ Vaikų rašytojų jubiliejams paminėti buvo parengtos parodos: „Ilgas ilgas sakinukas“ (Daliai Kudžmaitei – 65 m.), „Apie triušį Petriuką“ (Beatričei Poter– 115 m.), „Kai visi pasaulio vaikai eina iš proto“ (David Walliams – 50 m.), „Tavo Laimės Receptas“ (Jurgai Ivanauskaitei

– 60 m.), „Spalvotą pasaką rašiau“ (Ramutei Skučaitei – 90 m.), „Pasinerk į vaizdingą ir nuostabią tikrovę“ (Voltui Disnėjui – 120 m.), „Jonas Basanavičius-barzdota varna“ (Jonui Basanavičiui – 170 m.), „Linksmazodžiai išdykauja“ (Česlovui Navakauskui – 70 m.).

- ★ Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms skirtos šios parodos: „Sugrįžki su džiaugsmu į savo klasę“ (Mokslo ir žinių dienos), „Jie viską supranta, bet kalbėti negali“ (Pasaulinei gyvūnų dienai).
- ★ Organizuota ilgalaikė Anykščių lopšelio-darželio „Spindulėlis“ auklėtojos Dalios Šimkienės fotografijų paroda „Keturi metų laikai“.
- ★ „Aš ir mano draugai“ – skyriaus skaitytojos Ados Šiaučiulytės piešinių paroda, skirta pasaulinei gyvūnų globos dienai.
- ★ Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu organizuota bibliotekininkės Palmiros Žvikienės knygų skirtukų kolekcijos paroda „Kai susitinka knygos ir skirtukai“.
- ★ Metų eigoje buvo organizuotos 2 virtualios parodos-kūrybinės instaliacijos: „Lietuvos spalvos – knygų spalvos“, skirta Lietuvos Valstybės atkūrimo ir Lietuvos Valstybės nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti bei „Viskas bus gerai!“ su geltonąja #theRoop palaikymo banga, skirta Eurovizijai.

➤ **Akcijos. Inicijavos.**

- ★ Organizuota teminė akcija Saugesnio interneto savaitė. Vaikai turėjo galimybę stebėti edukacines pamokėles, tiek su vaikais, tiek su ekspertais apie tai, kaip internete būti saugesniems. Labiausiai mokinius sudomino edukacinė pamokėlė apie internetinius draugus.
- ★ Lankytojai džiaugiasi galėdami naudotis Bibliotekoje turima kompiuterine technine įranga, kurią sudaro programavimo ir kūrybinis paketai: robotikos konstruktorius, programuojamo mikrokompiuterio rinkinys, edukacinis programuojamas dronas, neigatyvų ir nuotraukų skaitmeninimo skeneris, kompiuteris su 360 laipsnių kamera, rašalinis nuotraukų spausdintuvas. Mažuosius bibliotekos lankytojus visiškai pakerėjo robotikos konstruktorius, programuojamo mikrokompiuterio rinkinys ir edukacinis programuojamas dronas. Vaikai tiesiog „nėrė“ į paslaptingą robotikos pasaulį ir parodė didelį susidomėjimą robotais. Tačiau koronaviruso plitimo grėsmė trukdė pilnavertiškai organizuoti robotikos užsiėmimus. Vasaros atostogų metu dalyvaujant iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ jaunieji robotų kūrėjai rinkosi tik į 2 robotikos edukacinius užsiėmimus, kuriuose robotus konstravo, programavo ir valdė.
- ★ Skaitymo iššūkyje 2021 „Vasara su knyga“ dalyvavo 11 Viešosios bibliotekos jaunųjų skaitytojų.
- ★ Inicijatyvoje „Atverk duris vasarai“ vasaros atostogų metu kiekvieną ketvirtadienį buvo organizuojamos kūrybinės veiklos, kurios vyko skirtingose erdvėse. Buvo organizuoti 7

iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 186 ikimokyklinio amžiaus vaikai, pradinių klasių bei vyresnių klasių mokiniai. Atostogos prasidėjo Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekto „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei 2“ VŠĮ Alytaus lėlių teatro „Aitvaras“ programa pagal Loretos Kavolės knygą „Pašėlusiai keista kelionė“. Įpusėjus birželiui Bibliotekos lauko terasoje vyko Kęstučio Navako ir Marijos Smirnovaitės knygos „Žvėreliai mokosi draugauti“ skaitymai, vėliau organizuoti gamtininko Selemono Paltanavičiaus knygelės „Jei tu slieko nepažįsti“ skaitymai. Jauniesiems skaitytojams labai patiko aktorių Eimanto Bareikio ir Marijos Korenkaitės interaktyvus teatrinis vyksmas – BLIC turas. Susitikimo metu aktoriai kūrybiškai ir intriguojančiai pristatė 2020 m. akcijos „Metų knygos rinkimai“ knygas vaikams. Organizuotos trys įdomios popietės, skirtos Igno, Manto ir Magdalenos vardų pristatymui.

- ★ Lapkričio 22–29 d. Bibliotekos bičiuliai kartu su Ignalinos, Utenos, Molėtų ir Zarasų viešųjų bibliotekų jaunaisiais skaitytojais registravosi ir aktyviai dalyvavo bičiuliškoje skaitymo skatinimo akcijoje „Aš turiu tave – tu turi mane!“. Tai Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekto „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei 2“ vykdomo projekto skaitymo skatinimo renginys.

➤ **Edukacinė veikla.**

Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus edukacinė funkcija suprantama – kaip mokinių skaitymo skatinimas. Metų eigoje per kūrybines edukacines veiklas mokėmės interpretuoti, laviname komandinio darbo ir bendradarbiavimo įgūdžius, gebėjimą surasti ir atrinkti informaciją, suvokti priežasties ir pasekmės ryšius. Populiariausia renginio forma buvo edukacinis užsiėmimas. Jau keletą metų stebima tendencija – užsakomieji renginiai, kada užsakovai ne tik renkasi labiausiai patikusią skyriaus siūlomą renginių programą, bet ir patys teikia pageidavimus, pasiūlo naujų bendradarbiavimo idėjų. Tai džiugina, o kartu ir įpareigoja skyriaus darbuotojus nuolat kelti kvalifikaciją, kad įgytos kompetencijos suteiktų galimybę parengtas ir planuojamas renginių programas pritaikyti tikslinėms auditorijoms pagal įvairius kriterijus (amžiaus, išsilavinimo, socialinio statuso, sveikatos ir kt.). Bendradarbiaujant – vyksta kūrybinis procesas. Džiaugiamės, jog šiame procese su mokyklomis pavyksta atrasti bendrą viziją ir susitelkti bendram tikslui kartu vykdant edukacines veiklas. Tik gaila, kad šalyje paskelbtas karantinas sustabdė kontaktinius edukacinius užsiėmimus. Teko priimti naujus sprendimus ir persikelti į virtualią erdvę. Tačiau sėkmingo bendradarbiavimo dėka Skyriuje pavyko organizuoti daug įsimintinų, prasmingų, skaitymą skatinančių veiklų.

Metų eigoje vykdytos edukacinės programos: „Svečiuose pas Pukį Kutulį“ ir „Krosnies pasakos“. Labiausiai įsiminė užsiėmimai pagal edukacinę programą „Svečiuose pas Pukį Kutulį“. Ši edukacinė programa buvo labai populiari ne tik anykštėnų tarpe, ja domėjosi šeimos atvykusios iš

Vilniaus, Kauno, Panevėžio ir kitų miestų. Edukacinė programa „Svečiuose pas Pukį Kutulį“ vykdyta 5 kartus ir buvo pati populiariausia iš visų rekomenduojamų, lankytojai taip pat domėjosi ir edukacine programa „Krosnies pasakos“. Prie krosnies smalsiems pasakų klausytojams pasakininkas sekė pasakas. Laukiant gražiausių žiemos švenčių Bibliotekoje vyko kalėdinių pasakojimų ciklo „Šventinės Pukio Kutulio istorijos“ garsiniai skaitymai, pagal edukacinę programą „Svečiuose pas Pukį Kutulį“. Šis renginių ciklas buvo skirtas Kalėdų rezidencijai Anykščiuose. Organizuoti V. Sutejev pasakėlės „Eglutė“ ir Nicolos Kinnear knygos „Kaip kiškis mokėsi drąsos“ garsiniai skaitymai.

Metų pabaigoje Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje įkurta Penkių pojūčių erdvė. Įrangą šiai erdvei paskolino Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Penkių pojūčių erdvėje audiovizualinių stimulų technologija su besikeičiančių spalvų šviesomis, įvairiais garsais bei ekranu leidžia susikurti norimą aplinką, ją valdyti, keisti ir taip stimuliuoti pojūčius, žadinti ar nuraminti emocijas. Skyriaus mažieji bičiuliai su tėveliais ne tik lankėsi Pojūčių erdvėje, bet ir aktyviai dalyvavo erdvėje vykusiuose renginiuose.

Nuo spalio mėn. Bibliotekoje vykdyti edukaciniai pasakojimo užsiėmimai, pagal mokymuose įgytą patirtį, kuriuos inicijavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Mokymai buvo skirti Panevėžio regiono bibliotekų specialistams, įgyvendinant tarptautinį Nordic Culture Point finansuojamą projektą „Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“. Pavyko įvykdyti 7 pasakojimo renginius vaikams ir mokiniam.

➤ Renginiai virtualioje erdvėje

Bibliotekos	Virtualūs renginiai vaikams			
	Iš viso:		Iš jų vaizdiniai:	
	2021	2020	2021	2020
Rajono bibliotekose	61	37	46	12
Viešojoje bibliotekoje	9	8	2	2
Miestų filialuose	2	2	2	2
Kaimų filialuose	50	27	42	8

Paskelbtas karantinas, o vėliau ir ekstremalioji situacija pakeitė tai, kas jau buvo visiems įprasta ir labai pažįstama. Kitaip ėmėme bendrauti, kitaip dirbti, kitaip mokytis ir dar daug kas vyko kitaip. Kitoks gyvenimas mums atnešė naujų patirčių, galimybių ir iššūkių. Karantino metu eksponuojamos parodos bei edukacinė veikla persikėlė į virtualią erdvę.

Metų pradžioje dalyvavome nuotolinėje akcijoje „Laisvų vaikų knyga apie LAISVĘ“, kurią inicijavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Kvietėme skaitytojus piešti piešinius apie laisvę, parašyti sakinį, o gal tik vieną žodį, ką jiems reiškia LAISVĖ. Anykštėnų piešiniai buvo sudėti į bendrą Panevėžio regiono LAISVŲ VAIKŲ KNYGĄ APIE LAISVĘ. Ši

knyga buvo eksponuojama Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, o vėliau ir kitose Panevėžio regiono bibliotekose. Kitaip skaitytojus kvietėme paminėti ir Lietuvai svarbias istorines datas Vasario 16-ją ir Kovo 11-ją dieną. Organizuotas nuotaikingas virtualus susitikimas „Pažintis su rašytojais ir jų kūryba“ su Antano Baranausko pagrindinės mokyklos pirmokėliais ir jų mokytoja. Sužinojome kokias knygas yra išleidusi iliustratorė Aušra Kiudulaitė. Kitame virtualiame susitikime su vaikų lopšelio-darželio „Spindulėlis“ vaikais vyko A. Kiudulaitės knygos „Maksas ir 92 musės“ pristatymas. Virtualiai sveikinome visus Bibliotekos bičiulius su Tarptautine vaikų knygos diena. Balandžio 2-ąją kvietėme švęsti tėvelius kartu su vaikais skaitant vaikiškas knygas.

➤ **Dalyvavimas projektuose, programose.**

Užsimezgusi šilta kūrybinė bičiulystė tarp dviejų vaikų knygos propaguotojų kolektyvų: Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos skyriaus ir Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus, tęsėsi visus metus. Dalyvavome nuotolinėje akcijoje – kelionėje po Panevėžio regiono bibliotekas „Laisvų vaikų knyga apie LAISVĘ“. Toliau tęsiant 2020 m. pradėtos iniciatyvos „Biblioteka visiems“ veiklas, skaitytojams pradėjome teikti naują paslaugą – edukacines programas 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytas autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. 2021 m. prisidėjome prie Nordic Culture Point finansuojamo projekto „Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“. Pagal projekto mokymuose įgytą patirtį pradėjome vykdyti edukacinius pasakojimo užsiėmimus savo bibliotekos skaitytojams.

Vasaros atostogų metu jau šeštąjį kartą dalyvavome skaitymo akcijoje „Skaitymo iššūkis“ 2021 „Vasara su knyga“, kuri skelbė, kad „Knyga – vasaros desertas!“.

Biblioteka kartu su Kijevo leidykla Baltija-Druk <http://www.baltia.com.ua/> vykde tarptautinį projektą „Ukrainos Naujoji mokykla. Mokytojų pažangos skatinimas diegiant naujoviškas vaikų kompetencijų ugdymo patirtis“. Projekto tikslas – skatinti Ukrainos mokytojų ir bibliotekininkų pažangą, diegiant naujoviškas vaikų kompetencijų neformalaus švietimo patirtis, išmokyti Ukrainos regionų, įskaitant Donecko ir Lugansko sričių mokytojus ir bibliotekininkus kūrybingai ir iniciatyviai mokyti ir lavinti vaikų pilietiškumo, socialines ir kitas kompetencijas, naudojant netradicines erdves ir šiuolaikinius leidinius (knygas), tokiu būdu prisidėti prie Ukrainos Naujosios mokyklos kūrimo koncepcijos įgyvendinimo.

Graži partnerystė Biblioteką sieja su Ignalinos rajono viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriumi. Ignaliniečiams įgyvendinant projektą „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei 2“, vyko bibliotekininkų, dirbančių su vaikais ir jų skaitytojų susitikimai. Projekto metu bibliotekininkai turėjo galimybę dalyvauti nuotoliniuose seminaruose-mokymuose, kuriuose buvo pristatytos

netradicinio teatro raiškos formų galimybės ir jų pritaikymas darbe su vaikais, skatinant skaitymo kultūros populiarinimą. Graži ir prasminga jaunųjų regiono bibliotekų bičiulių draugystė džiugina ir stiprina, praturtina ir suartina visus tuos, kurie myli knygas, mėgsta skaityti ir žino, kad biblioteka yra puiki laisvalaikio leidimo erdvė.

Dalyvavome Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos bei Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Spindulėlis“ vykdomų projektų veiklose.

➤ **Renginiai vaikams filialuose.**

Ažuotėrių filiale aktyviai dirbama su vaikais: organizuotas virtualus „Velykinio Zuikio“ konkursas, tradicinė Helovino ir Rudens šventės. Rudens šventės metu vyko edukacija: seni, nebenaudojami skėčiai papuošti rudeniškais lapais virto puošmena. Bibliotekoje buvo parengta spaudinių paroda: „Pirmyn į fantazijos ir kūrybos pasaulį“, kaip nebereikalingus daiktus prikelti naujam gyvenimui. Budrių filiale vaikai įtraukiami į šventes kartu su kitomis amžiaus grupėmis. Išskirtiniai renginiai kurie sutraukia daugiausiai vaikų, tai „Dviratininkų gudruolių žygis“ ir „Žvėrelių Naujieji metai“. Per metus filiale organizuotos 5 vaikų piešinių parodos. Filiale aktyviai veikia jaunimo klubas „Atžalynas“. Kuria vaidinimus ir dalyvauja Užgavėnių, Joninių, Sekminių šventėse bei rengia skaitymo konkursus. Burbiškio filiale vaikams labiausiai įsiminė literatūrinė paroda „Nieko rimto“, piešinių paroda „Vasaros spalvos“. Mažieji skaitytojai šias parodas patys paruošė. Filiale vaikams organizuojamos popietės, teminės valandėlės, susitikimai, edukaciniai užsiėmimai. Vaikams labai patiko Užgavėnių, Joninių bei Žolinių šventės. Debeikių filiale organizuota įvairių edukacinių renginių: „Rištos lėlės“ su Raimonda Dudėnaite, „Grožis atsiskleidžia modeline“, „Kalėdų senelio pirštinės“ ir kt. Edukacinės popietės iš ciko „Knygelės laukia tavęs ieškok jos“ su priešmokyklinio ugdymo grupės vaikais vyko kiekvieną savaitės trečiadienį. Elmininkų filiale vaikams organizuotos virtualios parodos „Meilė gamtai: Salemonas Paltanavičius“ – apie rašytojo kūrybą ir „Taip gimsta pasaka“ – mažųjų sukurta pasaka. Eksponuotos parodos pavasariui, Voltui Disnejui. Organizuoti virtualūs renginiai „Vilko popieriai kompiuterio ekrane“ ir „Kalėdinė pasaka“, kurių metu buvo sekamos pasakos bei bendras renginys su suaugusiais: „Šeima ir knyga“ – vaikai kartus su močiutėmis, tėveliais skaitė eilėraščius. Kavarsko miesto filiale didelė dalis renginių vaikams organizuojami bendradarbiaujant su Kavarsko pagrindinės mokyklos moksleiviais. Suorganizuotos 9 viktorinos moksleiviams. Dažnai mokytojos prašo papildyti pamokos turinį veikla bibliotekoje. Bibliotekininkės iniciatyviai prisideda prie Anykščių kultūros centro, Kavarsko skyriaus organizuojamų renginių. Filiale vyksta skaitymo skatinimo renginiai ir akcijos, edukaciniai užsiėmimai, konkursai ir viktorinos. Buvo organizuota 3 dienų skaitymo skatinimo stovykla vaikams „Skaityme vasarai“. Toliau tęsiamas bendradarbiavimas su VšĮ „Atvertos langinės“. Organizacijos dėka bibliotekoje eksponuojamos įvairių menininkų parodos. Kuniškių filiale organizuota paroda „Iš Lietuvos žolynų...“ ir edukacinis užsiėmimas vaikams, kaip pasidaryti paveikslą iš džiovintų augalų.

Kurklių filiale jauniešiams skaitytojams vyko edukacinis užsiėmimas „Prakalbintas popierius“, K. Kasparavičiaus knygutės „Trys tinginiai“ pristatymas, viktorina „Saugaus interneto diena“, eilėraščių konkursas „Kovo 11-oji kiekvieno mūsų širdyje“ bei garsiniai skaitymai ikimokyklinukams, popietė „Riedėk, marguti, riedėk“ ir popietė „Mes bibliotekos ateitis“. Leliūnų filiale vaikams organizuotos spaudinių parodos „Vasara su knyga“, „Surask pasislėpusi zuikį“ (knygelėse reikėjo surasti zuikį), vaikų piešinių paroda – „Nupiešiau pasaulį aukštyn kojomis“, virtuali paroda „Miško pasaka“, darbelių paroda „Knyga iš molio“. Edukacijos metu vaikai gamino knygas iš molio ir bandė rašyti dantiraščiu. Raguvėlės filiale organizuoti garsiniai rytmečio skaitymai ikimokyklinės ugdymo grupės vaikams ir edukacija – piešimas spalvotu smėliu. Skiemonių filialo darbuotoja organizavo kūrybines dirbtuvėles vaikams ir jų tėveliams „Dekupažas – puiki idėja darbščioms rankoms“. Tai užsiėmimas nereikalaujantis specialių meninių įgūdžių ir sugebėjimų, tinkantis visai šeimai. Vaikai aktyviai dalyvavo virtualioje edukacijoje „Velykinis margutis popieriaus lape“. Staškūniškio filiale jauniešiams skaitytojams organizuota prisiminimų popietė apie kraštiečių kunigą Stasį Ylą. Svėdasų filialo bibliotekininkės tradiciškai prisijungė prie miestelio šventės „Svėdasynė“ organizavimo. Bibliotekos kiemelyje tarp veiklų gausos vyko bibliotekos kūrybinės dirbtuvėlės vaikams ir viktorina mažiesiems. Vienas įdomiausių skaitymo susitikimų buvo integruota muzikos, dailės ir literatūros pamoka „Madingiausias krokodilas“. Skaitėme trumpus Nijolės Kepenienės apsakymus, atidžiau nagrinėjome knygą „Madingiausias krokodilas“ ir su dailės mokytoja metodininke Kristina Striukiene kūrėme minkštą knygos veikėją – kojine. Svirnų filiale organizuotos dvi Velykinės edukacijos: „Velykinis dekoras namams“, tai kiaušinių marginimas, puošimas dekupažo technika ir „Velykų belaukiant“ buvo gaminamos dekoracijos langams. Per Žolinės šventę vyko edukacinės dirbtuvėlės, kurių metu mokėmės puodeliavimo meno. Šerių filiale vyko rašytojo Lino Bitvinsko knygos pristatymas „32 abėcėlės“ – tai eiliuota abėcėlė, skirta vaikams, kurie mokosi skaityti ir gyventi. O tiems, kas moka, tai tiesiog visokios linksmos istorijos. Traupio filiale paminėta poeto, jauniausio lietuvių literatūros klasiko – Vytauto Mačernio 100-oji gimimo sukaktis. Į bibliotekos organizuojamą literatūrinį rytmetį „Poetas, laurų lapais vainikuotas“ susirinko 5–10 kl. Traupio pagrindinės mokyklos mokiniai ir jų mokytojai. Susipažinę su poeto gyvenimo faktais, klausytojai dalyvavo poeto kūrybos skaitymuose. Didelio susidomėjimo sulaukė paroda „Tavo rankose molis atgyja“. Parodoje buvo eksponuojama Traupio mokyklos „Auksarankių“ būrelio narių lipdiniai iš molio. Troškūnų miesto bibliotekoje vaikams organizuotas edukacinis-kūrybinis užsiėmimas iš rudens gėrybių, o darbelių paroda buvo eksponuojama Troškūnų seniūnijos patalpose. Kartu su jaunaisiais bibliotekos skaitytojais paminėtas poetės Ramutės Skučaitės jubiliejus. Bibliotekoje buvo parengta jubiliatės knygų paroda ir vyko dviejų knygelių pristatymas „Galvoti verta kiekvieną kartą“ ir „Į pagalbą savo galvą“. Vaikai supažindinti su poetės kūryba. Troškūnų bibliotekos darbuotojos kartu su Anykščių rajono Socialinių paslaugų centro socialinėmis

darbuotojomis Troškūnų seniūnijoje pakvietė vaikus kartu skaptuoti moliūgus, gaminti žibintus ir smagiai praleisti laiką. Mažesni vaikučiai moliūgus puošė guašu, o vyresni vaikai, prižiūrimi darbuotojų, juos labai stropiai pjaustė, skaptavo. Spalis – tarptautinis mokyklų bibliotekų mėnuo. Ta proga „Pasakų bobutė“ (Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Viešintų filialo bibliotekininkė Jolanta Mameniškienė) buvo pakviesta susitikti su Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos pradinių klasių mokinukais. Popietės tema – pasaulio pasakos. Bobutė pasekė estų pasaką „Tėčio kojines“ ir lietuvių pasaką „Pirštinė“. Buvo labai smagus ir šiltas susitikimas. Viešintų filialo bibliotekininkė yra Viešintų bendruomenės ir mokyklos projektų partneris. Filiale veikia lėlių teatriukas „Viešintukas“, o pasiūtos lėlės naudojamos pailiuoti garsinius skaitymus.

4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla

2020 m. gegužės 29 d. duris atvėrė naujasis Bibliotekos filialas „Istorijų dvarelis“. Naujasis filialas pagal savo nuostatus neatlieka visų filialui būdingų funkcijų, todėl jis Viešajai bibliotekai priskirtas kaip paslaugų punktas. 2019 m. naujai rekonstruotą XIX a. I-oje pusėje pastatytus nedidelius neoklasicistinius rūmus Anykščių rajono savivaldybė perdavė Bibliotekai, kuris pritaikytas vaikų ir paauglių neformaliai ugdymui. Istorijų dvarelis, tai edukacinis centras, kurio pagrindinis akcentas – interaktyvi istorijos ir literatūros pažinimo ekspozicija, skirta aktyviam, įtraukiančiam, žaidybiniais elementais pagrįstam edukacijos procesui.

- Pagrindinės Istorijų dvarelis veiklos kryptys:
- ★ Vaikų, jaunimo ir šeimų poreikių bei lūkesčius atitinkančių patrauklių, interaktyvių edukacinių-pažintinių paslaugų užtikrinimas;
- ★ Kultūros, literatūros, istorijos raidą ir etninę kultūrą atspindinčių naujų edukacinių programų kūrimas, esamų pildymas;
- ★ Skaitymo skatinimo populiarinimas pasitelkiant tradicines ir netradicines darbo formas ir naujausias informacines technologijas;
- ★ Aktualių vaikams, jaunimui ir šeimoms kultūros ir švietimo renginių organizavimas;
- ★ Bendradarbiavimo ryšių su vietos, respublikos ir užsienio partneriais plėtojimas: bendrų projektų rengimas, pristatymų organizavimas, dalyvavimas vietos ir tarptautinėse savanoriškos veiklos programose;
- ★ Dvišalio ir daugiašalio kultūrinio bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas.

Istorijų dvarelis – edukacinis centras vaikams, šeimoms, bei kiekvienam besidominčiam literatūra, istorija, bei turiningu laisvalaikiu. Lankytojai čia veikia ne kaip pasyvūs klausytojai, o kaip aktyvūs dalyviai galintys liesti ir patirti visus eksponatus. Minimalistinė ekspozicijos estetika padeda subtiliai ir originaliai perteikti dvarelis istorijas, neužgožia restauruotų paveldo erdvių ir komunikuoja šiuolaikinį požiūrį į vaikystę – pasitikėjimą augančiu žmogumi, jo estetiniu skoniu. Interaktyvi ekspozicija padalinta į penkias temines erdves:

- ★ Anykščių salėje unikalia infografikos siena pristatoma Anykščių istorija, vietinės legendos pateikiamos milžiniškoje atsegame knygoje, vaikų pramogai sukurtos „kaukės“ – istorinių galvos apdangalų iliustracijos ant organinio stiklo lakštų, garso kubuose kviečiama klausytis vietine tarma pasakojamos dvarelio legendos.
- ★ Dvarelio salė – istorinių nuotraukų ir šiuolaikinių interaktyvių objektų ekspozicija kviečianti susipažinti su dvarelio ir jame veikusių institucijų istorija. Magnetinės dėlionės siena skirta žaisti žmogaus dydžio „popierinėmis“ magnetinėmis lėlėmis – rengti jas istoriniais kostiumais.
- ★ Rašytojų palėpė – unikali erdvė, kurioje žymiausi Anykščių krašto klasikai (A. Baranauskas, A. Vienuolis, J. Biliūnas ir kt.) pristatomi specialaus dizaino krėslais, atskleidžiančiais buvusias kūrėjų profesijas. Sienų dekoras – rašytojų portretai, sukurti specialiai vaikų auditorijai – čia jie morkia akį, rodo liežuvį, šypsosi ir stebisi.
- ★ Palėpėje esančioje „Šilelio“ erdvėje garsais ir kvapais atkurama „Anykščių šilelio“ atmosfera.
- ★ Paslaptینگiausia – rūšio erdvė. Nusileidus mūro laiptais, žvelgiant pro skylutę sunkiose rūšio duryse galima išvysti „tikrą“ dvarelio šeiminkės vaiduoklį – audiovizualinę instaliaciją.
- **2021 m. organizuoti renginiai.**

2021 m. Istorijų dvarelio veiklą ir lankytojų priėmimą pristabdė 2020 m. lapkričio 7 d. šalyje paskelbtas visuotinis karantinas. Per praėjusius metus filialas pilnu pajėgumu veikė ir lankytojai buvo priimami devynis mėnesius. Nuo balandžio 2 d., kai lankytojai grįžo, iki gruodžio 31 d. Istorijų dvarelyje ir jo organizuotose veiklose bei renginiuose fiziškai apsilankė 4 570 lankytojų. Iš jų 1 532 vaikai iki 14 metų.

- Gegužės 28 d. buvo pristatyta paroda „Knygų nameliai“. Knygų namelių idėją vystė, o vėliau kruopščiai konstravo Darius Rimeika ir Kotryna Zylė, o daugelio namelių eksponatus sukūrė patys knygų autoriai. Knygų namelių take buvo galima pamatyti Linos Žutautės surištą siūlų žmogeliuką iš naujausios Kakės Makės knygos, Agnės Nananai pagamintus Kačkuriukus, skirtus Evelina Daciūtė knygai „Paslapčiausia paslaptis“, asmeninį Kęstučio Kasparavičiaus eglutės žaisliuką, primenantį apie ką tik pasirodžiusią naujausią autoriaus knygą „Kalėdos Kalėdos“, Indrės Zalieckienės nertus žvirblį ir balandį iš knygelės „Kapt kapt kapt mieste“, Kotrynės Zylės pasiūtą mažąjį vabalėlį ir kitus.
- Gegužės 29 d. buvo paminėtas pirmasis Istorijų dvarelio gimtadienis. Terasoje „Vėjų teatras“ pristatė spektaklį-teatralizuotą koncertą „Apie žuvis, ausis ir mamą“ (3–7 metų vaikams). Spektaklyje skambėjo dainos sukurtos pagal Mariaus Marcinkevičiaus eilėraščius, o aktoriai Pijus ir Martyna kvietė išbandyti instrumentus naudotus spektaklyje.

- Liepos 8 d. vyko virtuali mugė „Vasaros knygų fiesta“, kurios metu buvo pristatyta Istorijų dvarelis ekspozicija ir edukacinės programos. Pasakojimas vyko nuotoliniu būdu naudojant Microsoft Teams platformą. Viso Istorijų dvarelis pristatymo trukmė 30 min.
- Rugpjūčio 2–6 d. vyko 1–4 kl. mokinių kūrybinė stovykla „Mano vasaros istorijos“. Stovykloje gyvai, žaismingai buvo kuriamos istorijos, papildytos teatro, muzikos, šokio, dailės ir kitų meno šakų elementais. Stovyklos metu vaikai susipažino su unikalia stalo teatro forma, klausėsi ir patys rašė istorijas, jas iliustravo. Profesionalūs edukatoriai – Justė Kam, Tadas Baltakys, knygų autoriai – Tomas Dirgėla, Benas Bėrantas, iliustruotojai – Vilija Kvieskaitė, Justina Sinickienė, Kudla Kudla, aktoriai kūrybinėse dirbtuvėse padėjo stovyklautojams sukurti įtraukiantį siužetą bei originaliai jį perteikti. Paskutinę stovyklos dieną įvyko nuotaikinga šventė – sukurtų darbų pristatymas-paroda, į kurią buvo pakviesti ir vaikučių šeimos nariai bei draugai.
- Ketvirtasis vaikų ir jaunimo literatūros festivalis „Nuotykių tęsiasi“ vyko rugpjūčio 14–15 d. 2021 m. festivalio tema – „Švenčiame įvairovę“. Ji atspindi nūdienos socialinę, kultūrinę, politinę realybę Lietuvoje ir pasaulyje. Vis labiau plintančios neapykantos kalbos, dezinformacijos, propagandos laikais, svarbu nuo mažų dienų kalbėti apie humanistines vertybes, ugdyti gebėjimą kritiškai vertinti įvairius informacijos šaltinius, ugdyti argumentuoto dialogo įgūdžius, padėti vaikams pažinti ir vertinti juos supančio pasaulio įvairovę. Šios tendencijos matomos ir šiuolaikinėje vaikų bei jaunimo literatūroje, kuri vis drąsiau kalba apie iki šiol „nepatogiomis“ laikytas temas – rasizmą, lyčių lygybę, antisemitizmą, smurtą šeimoje, ekologines katastrofas ir panašiai. Prisijungti prie festivalio programos buvo kviečiami Lietuvos ir užsienio knygų autoriai, edukatoriai, menininkai, aktoriai, muzikantai, tęsiant tradiciją buvo pristatyti Utenos regiono viešųjų bibliotekų edukacinės veiklos, kurios kasmet sulaukia didelio dėmesio, o stiprindami tarpinstitucinį bendradarbiavimą atskirą festivalio erdvę skyrėme įvairiems šalies muziejams, kurie taipogi pristatė savo edukacijas. Festivalio metu veikė 7 teminės erdvės:
- ★ Pagrindinė scena – Spektaklis „7 RATAI“, rež. Ieva Jackevičiūtė. „Kaip gera, kai man gera“ – pasidainavimai ir pasipasakojimai su Vytautu V. Landsbergiu. Chameleonų mokykla. Jurga Vilė ir Lina Sasnauskaitė. Vakaras V – poezijos skaitymai vaikams. Teatras P pristato savo pirmąjį poezijos vyksmą vaikams. Aktoriai Balys Ivanauskas ir Artūras Dubaka pasitelkdami poeziją, dainas ir asmenines istorijas, su vaikais ir tėveliais žaismingai keliaus nuo individualumo iki draugystės, nuo nuotykių ir meilės iki mirties. Antrąją festivalio dieną pagrindinėje scenoje vyko interaktyvus koncertas „Aštuntadienis“. Rašytoja Ignė Zarambaitė pasakojo apie laiškus, pašto pelytes ir kitas netikėtas istorijas. Užkeiktasis Tomo Dirgėlos šou.

- ★ Literatūros dirbtuvėse buvo skaitoma trumpa istorija „Pati saldžiausia vietelė“ iš knygos „Keistuoliai“, Kotrynos Zylės dirbtuvės pagal knygiuką „Geriausia diena“, Evelinos Daciūtės eilėraščių knyga „Paslapčiausia Paslaptis“, Pasiskulptūrino valandėlė su iliustruotoja Lina Itagaki. Antrąją festivalio dieną vyko kūrybinės dirbtuvės su knygos „Mįslių gatvė“ autore Sandra Valavičiūte. Poetas Dainius Gintalas ir iliustruotoja Eglė Gelažiūtė-Petrauskienė „Ajerų kisielius, arba varnos, varvekliai, varanai ir varlės“. Iš akvarelės laisva ranka liejamos formos.
- ★ Kapt kapt kapt erdvė mažyliams – visą laiką erdvėje buvo randamos knygos patiems mažiausiems, priemonės kūrybiniams užsiėmimams ir poilsiui. Antrąją festivalio dieną
- ★ Bibliotekų erdvė – šioje erdvėje visą dieną buvo kviečiama dalyvauti Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos, Ukmergės rajono savivaldybės Vlodo Šlaito viešosios bibliotekos, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos edukacijose.
- ★ Muziejų erdvė – šioje erdvėje visą dieną buvo kviečiama dalyvauti Maironio lietuvių literatūros muziejaus ir literatūrinio A. Puškino muziejaus edukacijose.
- ★ Kūrybinių dirbtuvių erdvėje Anykščių menų inkubatoriaus rezidentai: Ramunė Pranckevičiūtė – keramikos dirbtuvės personažo kūrimas. Kudla Kudla – nuotykių paveikslo kūrimo dirbtuvės.
- ★ Žaidimų erdvėje – „Vaikų žemės“ literatūrinis bingo. Literatūrinis A. Puškino muziejus. „XIX–XX a. lauko žaidimai: krocketas“.
- ★ Literatūrinės instaliacijos erdvė – Rasos Joni knygos „Nematomi praradimai“ instaliacija. „Literatūrinis pabėgimo kambarys“ – specialiai festivaliui sukurtas pabėgimo kambarys visai šeimai Tomo Dirgėlos knygos „Užkeiktoji pono Kuko knyga“ motyvais.
- ★ Knygų turgelio erdvė – abi festivalio dienas šurmuliavo knygų turgelis, kuriame vaikų ir paauglių literatūrą leidžiančios leidyklos „Nieko rimto“, „Tikra knyga“, „Žalias kalnas“, „Dominicus Lituanus“, „Muzikija“ ir „700 eilučių“ prekiaavo naujausiomis ir kiek senesnėmis knygomis ir kitais literatūriniais atributais.
- Rugsėjo 22–24 d. vyko mokymai – Istorijų dvarelis veiklos pristatymas Ukrainai. Mokymų temos: „Pilietinių kompetencijų ugdymas mokant pažinti savą kraštą“ ir edukacijų filmuoti siužetai: „Pažinkime Anykščių istorijos laiko juostą“, „Giminės medis“. Rugsėjo 23 d. mokymų tema buvo „Netradicinių erdvių naudojimas, siekiant kiekvieno mokinio pažangos“. Buvo pristatomas filmuotas siužetas „Nuotykių tęsiasi“. Rugsėjo 24 d. tema – „Kaip krašto pažinimas formuoja pilietines vaikų kompetencijas. Krašto kultūra ir tradicijos Europos kontekste. Filmuotas siužetas edukacinės programos „Anykščių šilelio gamtos paslaptys“.

- Rugšėjo 25 d. Anykščiuose vyko tradicinis Obuolinių/Turizmo nakties renginys. Obuolinių metų lankytojai turėjo galimybę aplankyti paslaptinę Istorijų dvarelį.
- Spalio ir lapkričio mėn. buvo suorganizuoti 2 gimtadieniai – 2 šventės. Pagal dalyvių amžių ir poreikius buvo pritaikytos Istorijų dvarelės edukacinės programos – interaktyvi ekskursija „Anykščių istorijų lobynas“ ir „Pabėgimas iš Okuličiūtės rūsių“.
- Gruodžio 5–31 d. Istorijų dvarelyje trečius metus iš eilės buvo įkurta Kalėdų rezidencija. Interaktyvi ekspozicija buvo keičiama į Kalėdines dekoracijas ir visam mėnesiui dvarelyje įsikūręs Kalėdų senis priima visus norinčius susitikti su juo. Srautai buvo reguliuojami, laikomasi rekomendacijų ir apsaugos priemonių. Lankytojai galėjo registruotis pas Kalėdų senelį ir virtualiam susitikimui. Iš viso Kalėdų rezidencijos laikotarpiu apsilankė 1 262 lankytojai, iš kurių 738 buvo vaikai. Virtualių susitikimų su Kalėdų seneliu buvo 5, o kalėdinėje edukacijoje Šešėlių teatras, kurių buvo 12, apsilankė 228 vaikai. Kalėdinės rezidencijos laikotarpiu veikė ir kalėdinis paštas. Vaikai gavo asmeninius laiškus nuo Kalėdų senelio ir mažą dovanėlę. Iš viso buvo išsiųsti 37 laišukai.
- **Edukacinės programos.**

2021 m. buvo sukurta 1 edukacinė programa, kuri buvo parengta atsižvelgiant ir remiantis Istorijų dvarelės vizija – ugdyti dalyvių ekologinį sąmoningumą per pasakojimo kūrimą.
- „Bitė ir aš“. Šia edukacine programa siekiama skatinti edukacijos dalyvių sąmoningumą, žadinti rūpestį gamta bei supažindinti su bičių nepakeičiama reikšme žmonijos Žemėje išsaugojimui. Edukacijos metu panaudojamas ne tik istorijų pasakojimo metodas, lavinamas ne tik mokinių kūrybiškumas, bet kartu supažindinama su Bibliotekos literatūra susijusia su gamtos išsaugojimu. Įtraukiantis pasakojimas ir žaidimai žadins vaikų smalsumą ir žingeidumą. Dalyvaudami šiame užsiėmime vaikai sąmoningai perims žinias, skatinančias domėtis bioįvairovės reikšme gamtoje, suprasti jos svarbą. Bus ugdoma ekologinė savimonė. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams. Edukacinis užsiėmimas įdomus bei naudingas tėvams, kurie skatina vaikų domėjimąsi ekologija, gamta.
- **Kultūros paso edukacijos:**
- „Pažinkime Anykščių istorijos laiko juostą“. Edukacijos dėmesio centre – Anykščių salėje esanti istorinių faktų siena. Antroji edukacijos dalis – šeimos istorijos laiko juostos ir šeimos medžio sąvoka. Dalyviams pristatoma garsi anykštėnų literatūra Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių šeima, taip supažindinant su šeimos istorijos laiko juosta ir šeimos medžio sąvoka.
- „Legendų knyga“. Įdomiausios pasaulio knygos. Edukacijos dėmesio centre – didžioji Anykščių legendų knyga. Istorijų pasakotojas, naudodamas „storytelling“ metodus, pasakoja keletą Anykščių krašto legendų taip po truputį pereinama prie pasakojimo apie įvairias

- knygas – didžiausia, mažiausia, brangiausia, garsiausia ir t. t., remiantis svarbiausiomis su Anykščiais susijusiomis knygomis. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga.
- „Antspaudų istorija“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dėmesio centre – 1863 m. naudotas sukilėlių antspaudas. Supažindinama su antspaudų istorija, jo naudojimu. Pasakojimas apie antspaudų mokslą. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga (ilustracijos, skaidrės). Edukacijos pabaigoje vaikai gamina savo antspaudą.
 - „Anykščių šilelio gamtos paslaptys“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dėmesio centre – Anykščių šilelio erdvė. Dalyviai klausosi pasakojimo apie dabarties Anykščių šilo augaliją ir gyvūniją. Ieškome paralelių su poema „Anykščių šilelis“, klausomės gyvai įrašytų šilo garsų, klausome ištraukų iš poemos, uostydami, liksdami susipažįstame su vaistažolėmis augančiomis Anykščių šile.
 - „Rašytojų palėpė“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dalyviams pristatoma vaizdinė medžiaga apie Anykščių krašte gyvenusius ir kūrusius rašytojus pasakojant ne tik apie rašymo stiliistiką ir pristatant kūrinius, bet ir supažindinant su kiekvieno rašytojo mėgiamomis veiklomis ir užsiėmimais.
 - „Anykščių istorijų lobynas“. Tai orientacinis galvosūkių žaidimas. Interaktyviai įrengta Istorijų dvarelio ekspozicija supažindina bei skatina netikėtu kampu atrasti žinomus istorinius faktus, bei išryškinti mažiau žinomas detales: Anykščių salėje laukia miesto ir apylinkių istorijos. Nuo seniausių laikų iki šiandienos. Lankytojai išgirs vietinių žmonių šneką. Dvarelio salėje sužinos apie gyvenimą, virusį čia nuo pat XIX a. vidurio. Ar šis pastatas tikrai buvo pastatytas paslaptinajai dvarininkei Okuličiūtei? Ar gali būti, kad 1863 m. čia slapstėsi ir savo ginklus slėpė sukilėliai? Dvarelio rūsys – paslapčių ir šurpo vieta. Ją aplankyti kviečiami tik patys drąsiausi!
 - „Pasaulio knygų įdomybės“ – nuotolinės edukacijos programa.
 - „Laiškų istorija“ – nuotolinės edukacijos programa.

V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

5.1. LIBIS PĮ diegimas

LIBIS PĮ programinė įranga Viešojoje bibliotekoje įdiegta nuo 2001 m. rugsėjo mėn. Įdiegus LIBIS programinę įrangą, Bibliotekos vartotojai naudojami Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB). 2017 m. Svėdasų filiale, 2018 m. Troškūnų miesto filiale ir 2019 m. Kavarsko miesto filiale įdiegta skaitytojų registravimo ir aptarnavimo posistemė. 2020 m. dėl paskelbto karantino kituose filialuose posistemė neįdiegta. 2021 m. pradėtas LIBIS modernizavimas, buvo perkeliama esami ir atnaujinti bibliotekų veiklos procesai į debesų kompiuterijos pagrindu veikiančią IT infrastruktūrą. Bibliotekoje, dėl LIBIS modernizavimo darbų, atsirado daug nesklandumų. Ilgą laiką skaitytojai buvo aptarnaujami fiksuojant dokumentų išdavimo faktą rankiniu

būdu. Nebuvo galimybės išduoti skaitytojo pažymėjimų, redaguoti jų duomenų, pratęsti paskolintų leidinių grąžinimo terminų, atlikti knygų nurašymo darbų ir pan.

2021 m. sukataloguota ir suinventorinta LIBIS programoje 4 662 fiz. vnt. dokumentų, tai yra 1 437 fiz. vnt. mažiau negu 2020 m. Inventorinami ir neterminuoti Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomi Anykščių rajono periodiniai leidiniai „Šilelis“, „Anykšta“ ir „Aukštaitiškas formatas“. Kiti periodiniai leidiniai neinventorinami, jie įtraukiami į Bibliotekos fondo bendrąją apskaitos knygą, metus saugomi, o po 1 metų nurašomi.

2021 m. Viešosios bibliotekos skyriuose ir kaimų bei miestų filialuose dokumentų rekatalogavimas beveik nevyko, nes fondų rekatalogavimo procesas beveik baigtas. Rekataloguojamos tik pavienės knygos, kurias grąžina skaitytojai. Atsiranda galimybė LIBIS programoje patikrinti fondo duomenis, nurašyti neaktualius, neturinčius paklausos, pasenusius ir susidėvėjusius dokumentus. Rekatalogavus fondą, visi fondo bibliografiniai įrašai tampa matomi e. kataloguose, todėl informacijos paiešką vartotojai gali atlikti savarankiškai LIBIS e. kataloguose. Blogiausia padėtis, kaip ir 2020 m., išlieka Vaitkūnų kaimo filiale. 2021 m. dokumentų rekatalogavimas visai nebuvo vykdomas – rekataloguoti tik 696 fiz. vnt. dokumentų, tai yra 19,9 % fondo (filialo nerekataloguotų dokumentų fondas yra 3 500 fiz. vnt., visas fondas – 4 800 fiz. vnt.).

Nuo 2017 m. nebepildomas kortelinis katalogas filialų bibliotekoms, nes visuose filialuose įdiegta LIBIS programa ir galima naudotis elektroniniu katalogu.

Į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB) eksportuoti parengti ir suredaguoti 1 253 bibliografiniai įrašai (BĮ):

- 739 BĮ iš rajono laikraščio „Anykšta“,
- 407 BĮ iš Anykščių krašto laikraščio „Šilelis“,
- 48 BĮ iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“,
- 59 BĮ iš serialinio leidinio „Svėdasų varpas“.

Serialinis leidinys „Pasaulio anykštėnas“ 2021 m. nebuvo leidžiamas. Lyginant su 2021 m., parengta ir eksportuota 184 bibliografiniais įrašais daugiau. Tam, kad pavyko parengti daugiau bibliografinių įrašų, įtakos turėjo naujas LNB reikalavimas rengti bibliografinius įrašus ne vien tik kraštotyros tematika.

2021 m. pabaigoje Bibliotekos elektroniniame kataloge buvo 22 867 bibliografiniai įrašai (BĮ). Iš laikraščio „Anykšta“ – 13 610 BĮ, iš laikraščio „Šilelis“ – 8 181 BĮ, iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“ – 745 BĮ, iš leidinio „Svėdasų varpas“ – 214 BĮ, iš leidinio „Pasaulio anykštėnas“ – 84 BĮ ir 33 bibliografiniai įrašai yra iš žurnalo „Nyksčiai“. (Šiuo metu „Pasaulio anykštėnas“ ir žurnalas „Nyksčiai“ nebeleidžiami, tačiau įrašai saugomi).

5.2. Informacinis fondas

Iš viso Bibliotekų fonde informacinės literatūros yra 10 663 fiz. vnt. Iš jų:

- VB – 6 060 fiz. vnt.

Vidutinis informacinio fondo dydis:

- Miesto filialuose – 189 fiz. vnt.
- Kaimo filialuose – 192 fiz. vnt.

5.3. Katalogų ir kartotekų būklė

Nuo 2017 m. filialuose nebepildomi abėcėliniai ir sisteminiai katalogai. Visuose filialuose pildomos kraštotyros kartotekos. Daugelyje filialų jos menkos. Per metus kraštotyros kartotekos pasipildė 354 kortelėmis, 261 aprašymu mažiau. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje esanti Kraštotyros kartoteka nuo 2010 m. nebepildoma spausdintomis aprašų kortelėmis, nes visi aprašai talpinami į LIBIS katalogą – NDB (Nacionalinį duomenų banką). Praėjusiais metais Kraštotyros kartoteka buvo naujai apipavidalinta. 2021 m. pabaigai Kraštotyros kartotekoje buvo 70 429 bibliografiniai aprašai.

Kartoteka yra parankinė, atsakant į užklausas – neradus reikalingos informacijos Nacionaliniame bibliografijos duomenų banke, Bibliografinėje Lietuvos periodinės spaudos straipsnių bazėje (1992–2002) ar interneto svetainėse, darbuotojos, atsakydamos į vartotojų užklausas, naudojosi Kraštotyros kartoteka. Ypač populiaru buvo kartoteka, ieškant atsakymų į užklausas apie Anykščių krašto istoriją, lankytinas vietas, gamtos paminklus, praeityje gyvenusias asmenybes.

5.4. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Bibliotekos informacinės bazės kūrimas, vartotojų informacinių poreikių tenkinimas – vienas iš svarbesnių Bibliotekai keliamų uždavinių. Bibliografiniame darbe svarbiausia – sudaryti kokybiškas sąlygas informacinėms paslaugoms teikti, teikiant informaciją, panaudoti visus turimus informacijos šaltinius ir fondus, ugdyti vartotojų kompiuterinį raštingumą, skatinti vartotojus naudotis bibliografiniais informaciniais leidiniais, katalogais, kartotekomis ir visomis kitomis pagalbinėmis priemonėmis, esančiomis dokumentuose. Teikiamų paslaugų kokybę ir aptarnavimo kultūrą vartotojai vertina pagal tai, ar jiems operatyviai buvo suteikta reikalinga informacija, ar laiku atsakyta į jų užklausas, ar surasti jų poreikius atitinkantys dokumentai. Galima teigti, kad Bibliotekos įvaizdis didžiąja dalimi priklauso nuo gerai organizuoto ir kokybiškai atlikto bibliografinio vartotojų aptarnavimo. Per pastaruosius metus gerėjo rajono bibliotekų galimybės plėtoti informacinę veiklą ir gerinti jos kokybę, ypač galimybė informacijos paieškai naudotis internetiniame tinkle esančiais informacijos ištekliais. Informacinių užklausų rajono bibliotekose lyginant su praėjusiais metais gauta 74 mažiau, elektroninėmis priemonėmis per 2021 m. gauta 611 užklausų, mažiau 195. Teminių užklausų buvo daugiausia, iš jų daugiausiai iš 6 ir 9 skyrių. Temų įvairovė: meditacija, šeimos santykių psichologija, socialinių darbuotojų profesinė gerovė, priklausomybės, namų tvarkymas pagal Japonus, sveika gyvensena, suaugusiųjų savanorystė, bitininkystė, naminių gyvūnų priežiūra ir

kt. Visada sulaukiama užklausų apie verslą, vadybos mokslą. Plačiai domėjosi apie Anykščių rajono istoriją, partizanus, dvarus, lankytinas vietas, gamtos paminklus, Anykščių krašto tautosaką, kulinarinį paveldą, žymius anykštėnus mokslininkus, rašytojus, menininkus. Atsakymams į temines užklausas atsakyti naudojamosi Nacionalinės bibliografijos duomenų bazė, EBSCO Publishing duomenų bazė, portalu epaveldas.lt, Lietuvos akademine elektronine biblioteka eLABa, ar kitomis duomenų bazėmis, bei paieškos sistemomis: www.google.lt, www.yahoo.com, interneto enciklopedija <http://lt.wikipedia.org/wiki> bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žodynais bei žinynais.

➤ Licencijuotų duomenų bazių panauda.

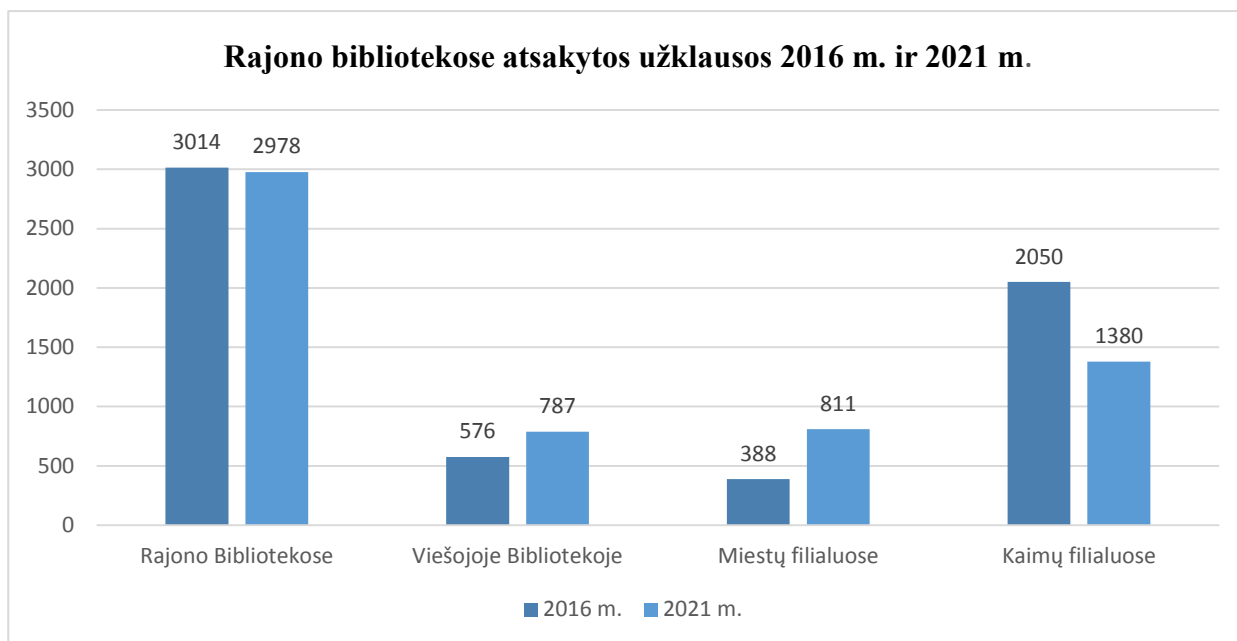
Viso – 10 duomenų bazių. Labai naudinga trečius metus prenumeruojama leidyklos „Vyturys“ skaitmeninė biblioteka. Joje suskaitmeninta lietuvių ir užsienio literatūra, rekomenduojama bendrojo lavinimo mokykloms. Tai buvo naudinga tiems skaitytojams, kurie pageidavo skaitmeninių knygų, arba nebeužteko tradicinių popierinių knygų. Karantino laikotarpiu leidyklos „Vyturys“ skaitmeninė biblioteka suteikė skaitytojams laisvą prieigą.

INFOLEX praktika teisinė duomenų bazė. Prisijungimų 2021 m. – 3 932 (+912).

Naxos muzikinė duomenų bazė – 14 prisijungimų.

EBSCO Publishing – 8 duomenų bazės. Prisijungimų – 131 (-398), įvykdyta paieškų – 109 (-1 671), atsiųsta pilno teksto dokumentų – 35 (-106). EBSCO Publishing labai pagelbėjo studentams, kurie rašė bakalauro ir magistro darbus. Suteikta nuotolinė prieiga 3 naujiems vartotojams ir apmokyta, kaip naudotis.

Bibliotekos	Atsakytos užklausos					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	2 978	3 052	3 290	3 469	2 979	3 014
Viešojoje bibliotekoje	787	642	649	643	629	576
Miestų filialuose	811	848	584	591	469	388
Kaimų filialuose	1 380	1 562	2 057	2 235	1 881	2 050

5.5. Internetas

Bibliotekų skaičius, turinčių prieigą prie interneto – 25. Kompiuterizuotos visos rajono bibliotekos. Rajono bibliotekose vartotojams yra 102 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

- Interneto vartotojų yra 4 385 (-224),
- Interneto seansų skaičius 8 889 (-2 367),
- Virtualių apsilankymų – 137 410.

5.6. Kraštotyros veikla

2021-ieji metai, kaip ir 2020-ieji Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriui buvo pakankamai sudėtingi, pilni netikėtumų ir pasikeitimų. Skyriuje sumažėjo darbuotojų, o likusioms darbo krūvis padidėjo. Darbuotojos Ligita Matulienė ir Audronė Berezauskienė tęsė 2020-aisiais metais pradėtus leidinio „Anykščių tautodailininkai: Biobibliografinis žodynas“ rengimo darbus – ieškojo informacijos apie anykštėnus tautodailininkus, platino apklausos anketas, atsakytų anketų duomenis tikslino, sisteminio ir duomenis suvedė į rengiamą leidinį. Bibliografijos sąrašus sudarė atlikdamos paiešką įvairiose duomenų bazėse, LIBIS Nacionaliniame bibliografijos duomenų banke, peržiūrėdamos saugomą Kraštotyros kartoteką bei Anykščių rajono periodinius leidinius ir tikslindamos aprašus su šaltiniais. Kraštotyros darbo patirtimi darbuotojos dalinosi skaitydamos pranešimus įvairiuose seminaruose, konferencijose. Skyriaus vedėja A. Berezauskienė rajono bibliotekininkams parengė ir virtualaus seminaro metu perskaitė pranešimą „Liudvikos Didžiulienės Žmonos kūrybinis palikimas“, skirtą rašytojos 165-osioms gimimo metinėms paminėti. A. Berezauskienė 2021 m. buvo pakviesta dalyvauti ir skaityti pranešimą „Asmeninių bibliotekų

tyrinėjimo svarba kraštotyros veikloje“ respublikinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje „Qua Vadis kraštotyra?“ <https://savb.lt/lt/renginys/respublikine-moksline-praktine-konferencija-quo-vadis-krastotyra/>, kurią organizavo Šiaulių apskrities Povilo Višinskio biblioteka. Pranešimas buvo transliuojamas virtualiai, <https://youtu.be/P1s9wj6rPhE>, o gyvai perskaitytas lapkričio 19 d. Anykščių viešojoje bibliotekoje anykštėnų kraštotyrininkų sambūryje „Draugaukime-bendraukime-bendradarbiaukime“. Kraštotyrininkų sambūryje pranešimus skaitė ir bibliotekininkės L. Matulienė bei Birutė Venteraitienė. B. Venteraitienė pranešime „2020–2021-aisiais anykštėnų kraštotyrininkų parengtų ir išleistų knygų apžvalga“ pristatė naujausius kraštotyrininkų darbus, L. Matulienė profesionaliai pasidalino mintimis apie pirmąją knygą apie Anykščius: „Petras Biržys ir pirmasis Anykščių kraštotyros leidinys“. Su pranešimu apie P. Biržio knygą „Anykščiai“, išleistą 1928 m., L. Matulienė dalyvavo Svėdasuose vykusioje mokslinėje-istorinėje konferencijoje „Lietuvos žodis. Pirmoji knyga“, kurią organizavo kraštotyrininkas Raimondas Guobis.

<https://www.anyksta.lt/tautos-ir-knygos-diena-svedasuose/>.

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fondo formavimas. Skaitmeninimas.**

2021 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fonde buvo 8 459 fiz. vnt. (6 322 pav.).

- Grožinės literatūros – 3 688 fiz. vnt., 44 %,
- Šakinės literatūros – 4 771 fiz. vnt., 56 %.

Ataskaitiniais metais gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 6 fiz. vnt., trijų pavadinimų. Iš jų: laikraščių 2 fiz. vnt. (metiniai komplektai), 2 pav. („Anykšta“, „Šilelis“), žurnalų 4 fiz. vnt., 1 pav. („Aukštaitiškas formatas“). Suma 111,25 Eur. Iš viso pagal apskaitą periodinių leidinių (žurnalų ir laikraščių) – 159 fiz. vnt.

Dokumentų fondą pagal laikmenos rūšį sudarė: knygos 7 872 fiz. vnt.; garsiniai dokumentai 27 fiz. vnt.; vaizdiniai dokumentai 8 fiz. vnt.; regimieji dokumentai 72 fiz. vnt.; periodiniai leidiniai 159 fiz. vnt.; tęstiniai leidiniai 287 fiz. vnt.; natos 21 fiz. vnt.; kartografinių dokumentų 2 fiz. vnt.; kiti skaitmeniniai dokumentai 8 fiz. vnt.; rankraščiai 3 fiz. vnt. 2021 m. naujai gauta ir sutvarkyta 107 fiz. vnt. 92 pav. dokumentų, iš kurių 69 fiz. vnt. dokumentų gauti kaip parama – dovanotos knygos anykštėnų autorių, Bibliotekos svečių. Lyginant su 2020 m., gauta 330 fiz. vnt. mažiau. Planas įvykdytas tik 36 %. Tam turėjo įtakos Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) programinės įrangos modernizavimas, žmogiškieji ištekliai ir pandemija. Bendras fondo apyvartos rodiklis 0,1. Knygas žmonės dovanoja ne tik vieni kitiems, bet ir Bibliotekoms. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus knygų fondas kiekvienais metais pasipildo knygų autorių, kraštiečių dovanotomis knygomis su autografais. Nuskenuotus knygų autografus, dedikacijas galima rasti Bibliotekos elektroniniame kataloge. A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus darbuotojas Raimondas Guobis padovanojo 2021 m. išleistas knygas: kraštotyros rinkinį

„Vyžuonos: žalsvųjų saulėlydžių krašte...“ bei leidinį „Kelminio pasaka: Zenono Valuntos skulptūrų karalystė“. Skaitytojai galės paskaityti rašytojo Rimanto Povilo Vanago parašytas knygas – „Skiedrų ganytojas“ bei „Anykščių dantiraštis: atsisveikinimui“. Žurnalistas, kraštotyrininkas Vytautas Bagdonas padovanojo savo naująją knygą „Vaižgantas: „Aš mylėjau Lietuvą...“. Savo eilėraščių vaikams rinktinę „Mažosios istorijos“ padovanojo žurnalistas, literatas, poetas Linas Bitvinskas. Tai jau penktoji autoriaus eilėraščių knyga, skirta ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams. Knygų leidėjas ir redaktorius – Virginijus Strolia, Anykščių Garbės ambasadorius Ukrainoje, leidyklos „Baltia Druk“, garsėjančios LDK paveldo sklaida, bendrasavininkis Bibliotekos skaitytojams padovanojo Vandos Strolaitės-Zinienės parašytą prisiminimų knygą „Strolių giminės knyga“ (2021). Bene brangiausia knyga išliks šviesaus atminimo kolegos, bibliotekininko Antano Žviko (1957–2022) padovanota jo poezijos knyga „Laiko žingsniai“ (2021). Skaitytojai galės paskaityti dviejų autorių Zinaidos Vainauskienės ir Bronislavos Stunžėnienės parašytą prisiminimų knygą apie gimtąjį Daukų kaimą (Šimonių seniūnija, Kupiškio r.) „Daukų kaimo takais“ (2019), Algimanto Baltakio „Skrynelė dvigubu dugnu“ (2020), Juozo Žitkausko dzūkiskų ir lietuviškų eilėraščių knygą „Dubeltavos išpažintys“ (2021) ir daug kitų įdomių knygų.

Vadovaujantis Skaitmeninio kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015–2020 m. programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. IV-15, ir bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioninio skaitmeninimo skyriaus darbuotojais, ataskaitiniais metais buvo suskaitmenintas Anykščių krašto laikraštis „Kolektyvinis darbas“ (1962–1963 m.).

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus asmeninės bibliotekos.**

Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomos žymių anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos, kurios yra Skyriaus kraštotyros dokumentų fondo dalis. Asmeninių bibliotekų knygos sudaro 54 % viso kraštotyros dokumentų fondo. Į Viešosios bibliotekos elektroninį katalogą yra įtraukta 15 asmeninių bibliotekų kolekcijų, kuriose sukaupta 4 518 fiz. vnt. knygų.

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus rankraščių fondas.**

Bibliotekoje saugomi žymių Anykščių krašto žmonių rankraščiai yra Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fondo dalis. Skyriuje saugojami 36 rankraščių fondai: iš jų – sutvarkyta ir susisteminta yra dvylika fondų, kuriuose yra 809 saugojimo vienetai. Rankraščių tvarkymas laikinai yra sustabdytas, nes darbuotojas, kuris buvo atsakingas už rankraščių tvarkymą, šiuo metu dirba VB Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje ir yra atsakingas už renginių vedimą. 2021 m. sutvarkyti ir susisteminti išeivio, literato, tautodailininko Juozo Šiaučiulio (F. 5 – 14 fiz. vnt.), literatės, pedagogės Petronėlės Dagytės (F. 9. – 4 fiz. vnt.), pedagogo, vaikams elementorių autoriaus Juozo Danilavičiaus (F. 11 – 4 fiz. vnt.), poeto, prozininko dramaturgo Kazio Inčiūros (F. 21 – 5 fiz. vnt.) ir fiziko, atsargos pulkininko, kraštotyrininko Gedimino Grinos (F. 33 –

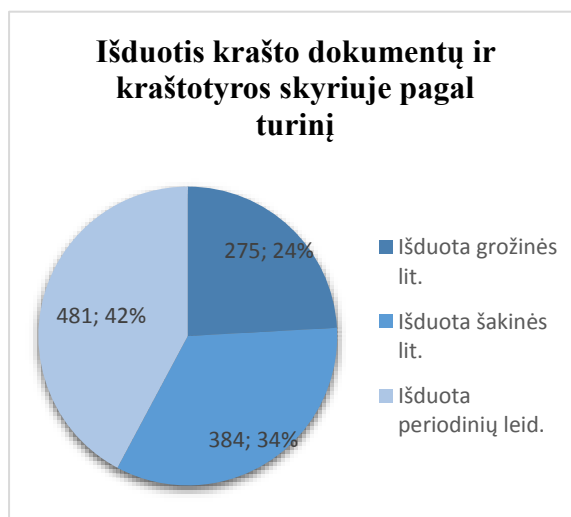
34 fiz. vnt.) rankraščiai. Iš viso naujai sutvarkyti penki fondai, kuriuose saugomas 61 rankraščių saugojimo vienetas.

- F. 2 – poeto, prozininko dramaturgo Kazio Inčiūros rankraščių fondas,
- F. 5. – išeivio, literato, tautodailininko Juozo Šiaučiulio rankraščių fondas,
- F. 9 – literatės, pedagogės Petronėlės Dagytės rankraščių fondas,
- F. 11 – pedagogo, vaikams elementorių autoriaus Juozo Danilavičiaus rankraščių fondas,
- F. 33 – fiziko, atsargos pulkininko, kraštotyrininko Gedimino Grinos rankraščių fondas.
- **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vartotojų aptarnavimas.**

2021 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje užregistruota 80 vartotojų, iš to skaičiaus naujai užregistruotų vartotojų – 4. Lyginant su 2020 m. vartotojų užregistruota tiek pat, plano įvykdymo procentas – 100 %. Vartotojai pagal statusą: tarnautojai sudaro 58 %; namų šeimininkės, pensinio amžiaus žmonės, bedarbiai – 34,2 %; studentai ir vyresnių klasių moksleiviai – 4,1 %, darbininkai – 3,7 %. Rodiklių analizė atskleidžia, kad keletą pastarųjų metų Skyriuje šiek tiek daugiau negu pusė vartotojų sudaro tarnautojai, o pensinio amžiaus žmonių, namų šeimininkių bei bedarbių vartotojų skaičius yra apie 30 %.

2021 m. apsilankymų skaičius – 1 735, lyginant su praėjusiais metais 205 apsilankymais daugiau. Virtualių apsilankymų – 1 200. Vidutiniškai vienas vartotojas fiziškai apsilankė 21,7 karto, lyginant su praėjusiais metais daugiau 12,5 karto. Lankomumo rodiklis renginiuose buvo šiek tiek aukštesnis negu 2020 m., bet lankomumas renginiuose dėl baimės užsikrėsti koronavirusu arba dėl papildomų saugumo reikalavimų neprilygo lankomumo skaičiams iki pandemijos pradžios.

Vartotojams išduota – 1 140 fiz. vnt., lyginant su 2020 m. išduotis padidėjo 22 fiz. vnt. Dokumentų išduotis vietoje – 773 fiz. vnt. arba 67,8 %, išduota dokumentų į namus – 367 fiz. vnt. arba 32,2 %. Lyginant su 2020 m. išduotis į namus sumažėjo 192 fiz. vnt., išduotis vietoje padidėjo 214 fiz. vnt. Skaitomumo rodiklis – 14,2, lyginant su 2020 m. skaitomumas padidėjo 7,5.

Vartotojai naudojami gausiai sukaupia informacija apie Anykščių kraštą: knygomis, periodiniais leidiniais, kraštotyros darbais, rankraščiais, straipsnių kopijomis, sudėtomis į daugiau kaip šimtą teminių aplankų. Ypač populiarius tarp lankytojų buvo kraštotyros darbai – anykštėnų diplominiai darbai ir disertacijos. 2021 m. tokių dokumentų buvo išduota 250 fiz. vnt.

Skaitomiausios buvo anykštėnų autorių: Broniaus Šablevičiaus, Rimanto Povilo Vanago, Tautvilio Užos, Jono Sriubo, Raimondo Guobio, Vygando Račkaičio, Mildos Telksnytės knygos. Išskirtinio susidomėjimo sulaukė istorijos mokytojo Gintaro Ražansko parengta kraštotyros monografija „Anykščių Jono Biliūno gimnazija: 1920–2020“, kraštotyrininkės Vandos Strolaitės-Zinienės kraštotyros studija „Strolių giminės knyga“, istorijos mokslų daktaro Norberto Černiausko dokumentinė knyga „Paskutinė Lietuvos vasara“ bei kraštotyrininko, muziejininko Raimondo Guobio parengta kraštotyros monografija „Butėnai: gimtojo krašto istorija“. Skyriuje vartotojai domėjosi Anykščių rajono mero, gamtininko Sigučio Obelevičiaus parengtu žinyne „Imunitetą stiprinantys augalai“, tritome rašytojo Juozo Baltušio knyga „Vietoj dienoraščio“, mokslų daktarės Ingos Liepaitės ir muziejininko Antano Verbicko parengta knyga „Per tamstos laišką į mane padvelkė tikras pavasaris“. Iš periodinių leidinių populiariausi: žurnalas „Aukštaitiškas formatas“, pasaulio anykštėnų bendrijos laikraštis „Pasaulio anykštėnas“, svėdasiškių draugijos „Alaušas“ laikraštis „Svėdasų varpas“, Anykščių krašto laikraščiai „Šilelis“ ir „Anykšta“.

2021 m. naudojantis įvairiais informacijos šaltiniais, atsakyta į 361 kraštotyros vartotojų užklausą. Lyginant su 2020 m. atsakyta 49 užklausomis daugiau, elektroniniu paštu atsakyta į 88 užklausas. Didesnė dalis užklausų 2021 m. atsakyta žodžiu ir telefonu (273 užklausos atsakytos žodžiu ir telefonu, 88 atsakytos el. paštu).

- Faktografinių užklausų atsakyta – 76,
- Tikslinamųjų – 19,
- Adresinių – 25,
- Teminių – 241.

Teminių užklausų tematika įvairi. Daugiausia istorijos, geografijos – 64 (26,5 %), grožinės literatūros – 57 (23,5 %). Darbuotojos, atsižvelgdamos į lankytojų poreikius, stengiasi susisteminti medžiagą ta tema, kuri yra labiausiai pageidaujama vartotojų.

Ataskaitiniais metais buvo vykdoma Viešojoje bibliotekoje gaunamos respublikinės spaudos (7 laikraščių ir 18 žurnalų) stebėseną. Straipsniai savo turiniu ar autoryste susiję su Anykščių kraštu buvo aprašomi, daromos jų kopijos ir segamos į aplankus pagal temas. Straipsnių sąrašai buvo skelbiami Viešosios bibliotekos interneto svetainėje, rubrikoje „Anykščių kraštas spaudoje“. Prieiga per internetą:

<http://www.anyksciuvb.lt/lt/krastotyra/anyksciu-krastas-spaudoje>

2021 m. A. Berezauskienė, J. Skačkauskienė ir B. Venteraitienė parengė kraštotyros darbą apie profesorių Osvaldą Janonį „Anykščių viešosios bibliotekos globėjas“. Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos direktorės Danguolės Abazoriuvienės rūpesčiu Skyrius gavo dovanų kunigo Albino Pipiro parengtą kraštotyros darbą „Skiemonys 1830–1970“ su anykštėno Stepono Šulskio atsiminimais apie Skiemonių ir Želtiškių apylinkes. 2021 m. pabaigai Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje buvo saugomas 167 kraštotyros darbai. Kraštotyros darbų sąrašas paskelbtas Viešosios bibliotekos svetainėje:

<http://www.anyksciuvb.lt/lt/krastotyra/krastotyra-ir-leidyba> rubrikoje „Nepublikuoti darbai“ ir Pasaulio anykštėnų bendrijos tinklapyje <http://www.anykstenai.lt/?pg=naujienos2&nj=1068> rubrikoje „Kraštotyros rinkiniai Anykščiuose“.

➤ **Ryšiai su kraštiečiais gyvenančiais užsienyje.**

Jau antri metai bibliotekininkės glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos kultūros atašė Kinijoje ir kultūros atašė pareigas einančiu Pietų Korėjoje anykštėnu Tomu Ivanausku. T. Ivanauskas ne tik domisi Viešosios bibliotekos veikla, bet ir rūpinasi, kad biblioteka turėtų naujausius kraštotyros leidinius. Praėjusiais metais T. Ivanauskas už 265 Eur Viešajai bibliotekai nupirko 39 anykštėnų autorių knygas (2021 m.): 12 egzempliorių Algimanto Dačiulio parengtos ir muziejininkų išleistos knygos „Skalsios duonos linkėdamas“, dešimt egzempliorių Lino Bitvinsko eilėraščių vaikams knygos „Mažosios istorijos“, dešimt Raimondo Guobio knygų „Anykščių krašto šauliai“ ir septynias naujausias kraštotyrininko knygas apie tautodailininką Zenoną Valuntą „Kelminio pasaka: Zenono Valuntos skulptūrų karalystė“. Lapkričio 30 d. į Lietuvą atvykęs iš Kinijos T. Ivanauskas apsilankė Anykščių VB Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje, susipažino su prof. Juozo Meškausko asmenine biblioteka ir Skyriuje saugomais rankraščiais, pasidomėjo, kokių dar kraštotyros naujų leidinių bibliotekai trūksta.

➤ **Renginiai.**

2021 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje organizuota 13 renginių: 9 – vaizdiniai ir 4 žodiniai renginiai.

➤ **Vaizdiniai renginiai.**

- ★ „Lietuvos medicinos“ autoriaus asmeninė biblioteka“ (atnaujinta saugomų prof. Juozo Meškausko asmeninės bibliotekos knygų ir rankraščių paroda),
- ★ „Liudvika ir Stanislovas Didžiuliai – lietuviško žodžio skleidėjai“ (Skyriuje nuolat veikianti atnaujinta ekspozicija),
- ★ „Smagus pasiskraidymas virš pjautuvo“ (paroda, skirta Kęstučio Arlausko 85-osioms gimimo metinėms),
- ★ „Įženk geras, išėik dar geresnis“ (paroda, skirta gamtininko Broniaus Šablevičiaus 75-erių metų jubiliejui),

- ★ „Vieno gyvenimo šviesa“ (paroda, skirta kunigo Alberto Talačkos atminimui),
- ★ Bibliotekininkės Ligos Matulienės kalendoriukų paroda ir virtuali paroda „Kalendoriai skaičiuoja metus“

https://photos.google.com/u/2/share/AF1QipPfXeo3cL3bzS39nRnU4O0QKn55_co-krLB90G5jrWFAN2CUPOzQHUm2AQH4JsQ?key=RjhCZ2pSOGFmZ1l6LUFLaEs1ZG0wVHg4cjJjRjZB

- ★ „2020–2021 metų anykštėnų kraštotyrininkų darbų derlius“;
- ★ Virtuali paroda „Mano draugai – visos gamtos sudėtinės dalys“, skirta gamtininko Broniaus Šablevičiaus 75-ii.

<http://www.anyksciuvb.lt/lt/naujienos/5512-mano-draugai-visos-gamtos-sudetines-dalys>

➤ Žodiniai renginiai.

- ★ Muziejnininko, kraštotyrininko R. Guobio knygos „Anykščių krašto šauliai“ pristatymas;
- ★ Anykščių rajono mero, gamtininko Sigučio Obelevičiaus knygos „Imunitetą stiprinantys augalai: vaistiniai, kultūriniai, gėlynų, egzotiniai augalai ir grybai“ sutiktuvės Istorijų dvarelyje;
- ★ Kraštiečio mokslininko, literato Broniaus Šablevičiaus knygų „Jei laimingai nubusi“, „Mudviejų vakaras“, „Per orchidėjų pievas ir miškus“ pristatymas ir susitikimas su autoriumi Viešosios bibliotekos salėje;
- ★ Kraštotyrininkų sambūris-seminaras „Draugaukime-bendraukime-bendradarbiaukime“ Viešosios bibliotekos salėje.

Vienas svarbiausių, populiariausių ir jau tradiciniu tapęs kraštotyrininkų sambūris „Draugaukime-bendraukime-bendradarbiaukime“ organizuotas lapkričio 27 d. Renginyje dalyvavo Lietuvos kraštotyros draugijos valdybos narys Arvydas Ščiukaitis, iš Panevėžio atvykusi Surdegio praeities tyrinėtoja Valentina Vatutina, nuolatinis sambūrio akimirų įamžintojas, kraštotyrininkas Tautvilis Uža bei didžioji dauguma Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos narių, o tarp jų ir Anykščių rajono savivaldybės meras S. Obelevičius. Apie patirtis, renkant medžiagą ir leidžiant Strolių giminės knygą, mintimis dalinosi kraštotyrininkas V. Strolia. Jis pristatė giminaitės Vandos Strolaitės-Zinienės parengtą kraštotyros studiją „Strolių giminės knyga“. Bibliotekininkė L. Matulienė perskaitė pranešimą „Petras Biržys ir pirmasis Anykščių kraštotyros leidinys“, kurio metu pristatė literato kraštotyrininko P. Biržio Akiro slapyvardžiu 1928 m. išleistą pirmąją lietuvišką knygą apie Anykščius. Draugijos narė, Kovo 11-osios Akto signatarė Irena Andrukaitienė kalbėjo tema „Svarbiausi žmonės gydytojos, rašytojos, poetės, vertėjos, visuomenininkės Vandos Didžiulytės gyvenime“. Pranešėja papasakojo apie V. Didžiulytės meilę motinai Liudvikai Didžiulienei bei savo dukrytei Vandytei. Muziejnininkas, kraštotyrininkas Raimondas Guobis pasidžiaugė savo naujuoju leidiniu „Kelminio pasaka: Zenono Valuntos skulptūrų karalystė“ (2021 m.). A. Berezauskienė,

aktyviai tyrinėjanti žymių anykštėnų asmenines bibliotekas, pasiūlė ateinančiais metais visą seminarą paskirti asmeninėms bibliotekoms. Bibliotekininkė B. Venteraitienė, parengusi išleistų kraštotyriminių knygų apžvalgą, pristatė parodą „2020–2021 metų anykštėnų kraštotyriminių darbų derlius“ (2021 m.). O derlius tikrai gausus – daugiau kaip dvi dešimtys knygų. Sambūrio metu visų dėmesio sulaukė L. Matulienės kišeninių kalendoriukų paroda „Kalendoriai skaičiuoja metus“.

Plačiau: <https://www.anyksta.lt/tradicinis-anykstenu-krastotyriminku-samburis/>

<https://www.anyksciuvb.lt/lt/naujienos/5661-anykstenai-krastotyriminkai-vel-susirinko-draugen>

Iš vaizdinių renginių didelio dėmesio sulaukė nuo lapkričio 2 d. iki gruodžio 31 d. Skyriuje veikusi knygų paroda „Vieno gyvenimo šviesa“, skirta monsinjoro Alberto Talačkos 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Parodoje buvo eksponuojamos knygos iš asmeninės kunigo bibliotekos, saugomos Anykščių Sakralinio meno centre. Viešojoje bibliotekoje organizuotoje parodoje buvo eksponuojamos religinio turinio knygos bei meno leidiniai, kurie puikiai atspindi monsinjoro ryšį su menu ir tikėjimu, atskleidžia jo interesus, santykį su knyga.

➤ **Kraštotyros veikla filialuose.**

2021 m. Andrioniškio filialo bibliotekininkas Antanas Žvikas (1957–2022) išleido poezijos knygą „Laiko žingsniai“ ir kartu su N. Elmininkų bendruomenės vokaliniu ansambliu „Elmė“ surengė jos pristatymą Andrioniškyje, Šeriuose, Debeikiuose, Elmininkuose. Antanas sako: „Per savo netrumpą gyvenimą net nepagalvojau, kad galima susidraugauti su poezija. Visą laiką mėgau istorinę, geografinę, detektyvinę literatūrą. Poeziją „atradau“ maždaug prieš dešimtmetį. Dabar ji man – Meilė... Meilė Tėvynei, Moteriai, gamtai, gimtiesiems Anykščiams“. Ši knyga bibliotekininkų bendruomenei yra labai brangi ir svarbi, rašant ataskaitą 2022 m. pradžioje, sužinojome liūdną žinią, kad kolega Antanas mirė. Daug metų dirbęs šalia knygų ir ką per darbo metus sueiliavęs, tarsi atsisveikinimą paliko mums savo eilėraščių rinkinį „Laiko žingsniai“.

Ažuožerių filialo bibliotekininkė Daiva Varabliauskienė pravedė dvi nuotolines kraštotyrimines viktorinas, kuriose dalyvavo ir vaikai ir suaugę. Organizavo vaikams du žygius, kurių metu aplankytas „Karalienės liūnas“ ir „Puntuko brolis“. Buvo Anykščių Antano Vienuolio progimnazijos vykdomo projekto partneriais. Sukurtas dokumentinis filmas, skirtas artėjančiam rašytojo Antano Žukausko-Vienuolio 140-osioms gimimo metinėms paminėti (jubiliejus bus 2022 m.), kur filialo skaitytojai įgarsino A. Vienuolio apsakymą „Samdinė Alena“. 2021 m. bibliotekininkė sukūrė 15 filmukų apie bibliotekos vykdomą veiklą, Ažuožerių kaimo žmonių gyvenimą, renginius ir patalpino „YouTube“ socialiniame tinkle. Budrių filiale renginiai orientuoti į senąsias Lietuvos kaimo tradicijas. Lankomi visi namai, kalbinami žmonės apie vietinius papročius, nufilmuojami atsiminimai, organizuojami susitikimai su kraštiečiais. Debeikių filialo Facebook paskyroje buvo viešinamos kraštiečio, fotografo, tautodailininko Broniaus Tvarkūno archyvinės nuotraukos albumuose „Broniaus Tvarkūno – kūrybos ir laisvalaikio akimirkos“, „Debeikių bibliotekos įvairios

veiklos“. Bibliotekininkė Ingrida Markuns džiaugiasi, kad bibliotekos Facebook paskyra yra peržiūrima ir populiari. Filiale esantis albumas „Laikas gyvena nuotraukose“ 2021 m. buvo papildytas 115 naujomis nuotraukomis, kurias fotografuoja ir dovanoja filialui B. Tvarčūnas. „Lietuvos ryto“ televizija sukūrė video reportažą apie Debeikių filiale eksponuojamą kalėdinių atvirukų parodą „Kalėdinių atvirukų magija“ iš B. Tvarčūno kolekcijos. Elmininkų filiale vykdomos kraštotyros veiklos kryptis – N. Elmininkų ir aplinkinių kaimų gyvenimo ir veiklos fiksavimas, medžiagos apie žymiuosius anykštėnus kaupimas ir esamos atnaujinimas. Elmininkų filialo bibliotekininkė Diana Šermukšnienė yra literatų klubo „Marčiupys“ pirmininko pavaduotoja ir aktyvi narė. Filiale organizavo literatų susitikimą „Gyvenimas poezijos rimtu“, Anykščių viešojoje bibliotekoje Vitalijos Tušas eilėraščių rinkinio „Lietuva, tu ažuolu šlamėk!“ pristatymą. Bibliotekininkė organizavo jau tradiciniais tapusius naktinius poezijos skaitymus „Kas švyti vasario nakties danguje?“. Dėl karantino ribojimų skaitymai vyko netradiciškai: kūrėjai buvo pakviesti atsiųsti savo kūrybą. Iš gautos medžiagos sumontuoti du filmukai ir paskelbti „YouTube“ socialiniame tinkle. Dalyvauti panoro 16 rajonų atstovai, per 70 kūrėjų. Kavarsko filiale organizuotas virtualus renginys „Kavarskas – gimtinė iš saulėtų klonių“, skirtas paminėti kraštiečių Janinos Aleknavičienės 75-ąjį jubiliejų. Video filmuke galėjome išvysti kavarskiečių siųstas savo krašto fotografijas ir išgirsti jubiliatės eiles įgarsinančią Augustę Simanonytę. Buvo organizuotas kūrybinio rašymo konkursas „Žodžiai iš tos pačios raidės“ ir paroda „Šilti prisiminimai“, skirta Archyvų metams paminėti. Parodoje lankytojai galėjo išvysti senovinius atvirukus iš privačios kolekcijos, seniausias – 1922 m. atvirukas, taip pat yra 1928, 1927, 1930, 1936, 1940 m. atvirukų spausdintų Paryžiuje, Rygoje, buvusioje SSRS. Ši paroda sulaukė didelio lankytojų susidomėjimo, todėl buvo nuspręsta surengti šią parodą ir virtualiai. Mačionių filialo bibliotekininkė Iveta Stankevičiūtė-Požėlienė parengė virtualią fonuotruokų parodą „Pasivaikščiokime po Strazdiškį...“ su Dale Bražionyte. Nuotraukose skirtingais metų laikais įamžinta poeto Algimanto Baltakio gimtinė – Strazdiškis. Raguvėlės bibliotekininkė Rita Ivanova virtualioje erdvėje pristatė Raguvėlėje gyvenančios Jolantos Karaliūnienės kūrybą – tai prigimtinių jautrumą išsaugojusios širdies pokalbiai su pačiu gyvenimu, bandymas suprasti jo prasmę ir kasdienybėje atrasti vertingiausias jausmus. Rubikių filialo Facebook puslapyje buvo publikuojama bibliotekos istorija bei su Rubikių kraštu susijusi medžiaga, parengta virtuali viktorina „Ar pažįsti savo kraštą“ – 16 nuotraukų užfiksuoti Rubikių krašto vaizdai kvietė įvardinti vietovių pavadinimus. Skiemonių filiale stengiamasi, kad būtų pastebėti krašto amatininkai ir laisvalaikio kuriantys kraštiečiai, rengiamos jų parodos. Eksponuoti kraštiečių Viktorijos Kuodytės kryželiu siuvinėti paveikslai „Darbščios rankos kuria stebuklus“. Virtualiose parodose bibliotekos Facebook puslapyje buvo talpinami skiemoniečių darbai: Žydrūnės Baškauskės tekstiliniai rankų darbo pinti krepšeliai, Ritos Ažubalienės megztų žaislų kolekcija. Kraštiečių Daiva Eismantienė, nepamiršta savo krašto, kadangi pati kuria, įvairiomis progomis atsiunčia savo kurtas miniatiūras, eilėraščius, taip

papildydama kraštotyros fondą. Surdegio filiale organizuotas renginys su kraštiečiu poetu Povilu Lapeikiu, poetas pristatė savo naujus eilėraščius. Paruoštos virtualios parodos skirtos aktoriaus Algimanto Masiulio 90-osioms gimimo metinėms ir profesoriui Osvaldui Janoniui. Svėdasų bibliotekos darbuotojos aktyviai prisidėjo prie tradicinės miestelio šventės „Svėdasynė“ organizavimo su orientavimosi varžybomis „Atrask ir pažink Svėdasus“. Organizavo iš Anykščių kilusio fotomenininko Virgaudo Lissausko parodą, skirtą aktoriui, kraštiečiui Ferdinandui Jakšiui. Nuo rugpjūčio iki lapkričio mėnesio Svėdasų filialo galerijos sienas puošė ir skaitytojus džiugino Jūratės You Ivanauskienės tapybos ir grafikos darbų paroda „Angelai šalia mūsų“. Biblioteka orientuota į esančių ir buvusių savo krašto kūrėjų veiklos sklaidą, kūrinių pristatymą bei eksponavimą. Per praėjusius metus galima išskirti keturis kraštotyros renginius – trys suaugusiems ir vieną vaikams. Nenuilstantis kraštotyrininkas, muziejininkas ir vietos autorius Raimondas Guobis surengė savo gimtojo Butėnų kaimo gyventojų portretų parodą „Butėnai ir butėniečiai“. Organizuotas renginys – istorinė-mokslinė konferencija „Pirmoji knyga“, skirta Petro Biržio (sceninis vardas Pupų Dėdė, slapyvardis – Akiras) 125-ajam jubiliejui. Tuo pačiu rugsėjo 8 d. paminėta Tautos diena, konferencijos dalyviai prie Vaižganto paminklo iškėlė trispalvę, sugiedojo tautišką giesmę, o R. Guobis paskaitė Vaižganto kūrybos. Kitas kraštotyros renginys – paminkloaugininko, architekto Jono Lukšės informacinių plakatų, skirtų Anykščių krašto istorijos ir kultūros paveldo vertybėms. Keturiolikoje informacinių stendų sutalpinta medžiaga apie Svėdasus, Troškūnus, Malaišius, Kavarską, Debeikius ir kitas artimas vietas, plakatas, skirtas Vytauto apygardos partizanų žygiui. Ketvirtasis renginys skirtas vaikams – tai buvusios bibliotekininkės Ingos Kilienės surengta popietė su akvarele, skirta Kajetonui Sklėriui. K. Sklėrius (1876–1932), iš Kunigiškių kaimo kilęs tapytojas, skulptorius, moderniosios lietuvių akvarelės pradininkas. Šerių filiale daug dėmesio sulaukė virtuali Dalės Bražionytės angelėlių kolekcijos paroda, kuri buvo publikuojama Šerių bibliotekos socialiniame tinkle Facebook. Traupio bibliotekai –70 metų. Ta proga buvo sukurta video apžvalga „Bibliotekos veidas laiko tėkmėje“, pristatanti bibliotekos veiklą: istoriją, vykdyti projektai, renginiai, pasiekimai, skaitytojų pagerbimas, kraštotyros veikla. Tradicinei Traupio miestelio šventei Oninėms filialo bibliotekininkė Ramunė Musteikienė kasmet organizuoja susitikimus su įdomiais žmonėmis, o filialo skaitytojų komanda kraštiečių šventei sukūrė floristinį kilimą „Aš pažinau karalių Tavyje“, skirtą V. Mačernio 100-mečiui. Skaitytojai aktyviai dalyvavo virtualiuose renginiuose: Lietuvių kalbos dienoms skirtoje viktorinoje, fotografijų parodoje „Trijų upių santakoje – Traupis“, akcijoje „Lietuva skaito“. Rudenį Traupio botanikos sode buvo pristatyta traupiečio gamtininko, Anykščių rajono mero S. Obelevičiaus naujausia knyga „Imunitetą stiprinantys augalai“. Troškūnų miesto bibliotekos Facebook paskyroje grupėje „Troškūnų miesto biblioteka“ paruošti 3 virtualūs renginiai: „Nauja forma – skaitmeninis žurnalas „Troškūnai anksčiau ir dabar“, „Nauja realybė – virtualūs renginiai Troškūnų bibliotekoje“, „Naujos iniciatyvos – bendruomenei organizuojamos

akcijos elektroninėje erdvėje“. Prieš metus sukurta grupė jau vienija daugiau kaip 500 narių, o kai kurių įrašų, virtualių renginių peržiūros siekia kelis tūkstančius. Toks didelis susidomėjimas skatina ieškoti naujų formų ir temų, organizuoti ir pristatyti naujus virtualius renginius bei dalintis informacija. Bibliotekininkės prisidėjo prie Kalėdinio Troškimų miestelio įkūrimo, atidarymo bei viešinimo. Viešintų filiale surengta viešintiškės Daivos Abraškevičienės tapybos darbų paroda. Pildoma nauja medžiaga aplankai apie Viešintų kraštą ir kraštiečius. Organizuota kalendorinė šventė vaikams ir jų tėveliams „Joninių belaukiant“, kuri vyko kraštotyrininko Povilo Jurkšto muziejuje pagal Viešintų krašto tradicijas.

VI. PERSONALAS

6.1. Personalo išsilavinimas

Viešojoje bibliotekoje ir filialuose 2021 m. pabaigai yra 52,25 etatai, dirbo 53 darbuotojai.

- Profesionalūs bibliotekininkai – 45,
- Kvalifikuoti specialistai – 3,
- Techniniai darbuotojai – 5.

Dirbantys ne visą darbo laiką:

- Viešojoje bibliotekoje 0,
- Kaimų filialuose 9,
- Miestų filialuose 1.

6.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

2021 m. Bibliotekos darbuotojai kėlė kvalifikaciją dalyvaudami kursuose, mokymuose, seminaruose bei mokslinėse konferencijose.

- Profesionalių bibliotekininkų kėlusią kvalifikaciją skaičius – 43. Iš jų:
 - ★ Viešosios bibliotekos bibliotekininkų – 18,
 - ★ Miestų filialų – 4,
 - ★ Kaimų filialų – 21.

2 profesionalūs kaimų filialų bibliotekininkai nekėlė 2021 m. kvalifikacijos, kadangi buvo naujai įdarbinti tik lapkričio mėnesį ir nespėjo dalyvauti jokiuose mokymuose. 43 profesionalūs bibliotekininkai 267 kartus dalyvavo 52 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 392 val. Vienas bibliotekininkas kvalifikaciją kėlė vidutiniškai 6 kartus.

2 darbuotojai kvalifikaciją kėlė 2-uose tarptautiniuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose: Erasmus + programos KA1 projekto „Kritinio mąstymo bei medijų raštingumo kompetencijų svarba suaugusiųjų švietėjui“ mokymo kursuose Italijoje Turino mieste, tema: „Kritinis mąstymas ir problemų sprendimas suaugusiųjų švietime ir Nordic Culture Point (Norvegija) projekto finansuojamuose mokymuose „Edukacinių pasakojimo programų kūrimas“ Lietuvoje, Molėtų r. Viso 80 val. 1 darbuotojas dalyvavo ir skaitė pranešimą respublikinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje „Qua Vadis kraštotyra?“.

2021 m. rugpjūčio 29–31 d. Utenos, Zarasų, Ignalinos, Molėtų, Visagino ir Anykščių viešųjų bibliotekų specialistai ir savivaldybių atstovai vyko į kvalifikacinę išvyką susipažinti su Helsinkio (Suomija) „Oodi“ biblioteka. Į 2019 m. pripažintą geriausią pasaulyje Helsinkio centrinę Oodi biblioteką, iš Anykščių viešosios bibliotekos vyko keturios bibliotekininkės. Projekto organizatorius – Lietuvos bibliotekininkų draugijos Utenos skyrius, jį dalinai finansavo Lietuvos kultūros taryba.

Net 14 mokymų organizavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, iš jų 10 mokymų – nuotoliniai. Tematika mokymų įvairi: neformalus ugdymas, biblioterapijos metodai, sensoriniai skaitymai, pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas, skaitymo skatinimas, paslaugų gerinimas socialinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms ir kt. Mokymuose bibliotekininkai dalyvavo 52 kartus.

Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekto „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei 2“ organizuotuose 3 nuotoliniuose seminaruose dalyvavo dvi bibliotekininkės. 9 darbuotojai dalyvavo 3 nuotoliniuose seminaruose, kuriuos organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno

Mažvydo biblioteka, temomis: analizika, edukacija ir kaip jas kūrybiškai praveisti. Svarbūs ir reikalingi LIBIS mokymai, kuriuos organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka bei Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. 2021 m. modernizavus LIBIS versiją, reikėjo iš naujo susipažinti ir išmokti pritaikyti, dirbti naujoje LIBIS sistemoje. Mokymai buvo organizuoti temomis: skaitytojų aptarnavimo procesai, naujai sukurtų paslaugų administravimas: vartotojų registracija, paslaugų užsakymas ir vykdymas ir kt. Tokiuose mokymuose dalyvavo visi darbuotojai, kurie atsakingi už vartotojų aptarnavimą. Bibliotekos LIBIS administratorė dalyvavo mokymuose, kuriuose buvo supažindinama su modernizuotos LIBIS programinės įrangos funkcijomis ir mokoma jas panaudoti Administravimo, Komplektavimo, Skaitytojų aptarnavimo posistemėse. Organizuoti mokymai apie prenumeruojamų duomenų bazių panaudos statistiką ir paieškos ypatumai bei Regioninę TBA. 4 bibliotekininkai dalyvavo priemonėse, skirtose darbui su socialiai jautria visuomenės dalimi – neįgaliaisiais, žmonėmis, turinčiais tiek fizinių, tiek psichologinių problemų. Temomis: ką pasiūlyti kitaip skaitančiam vartotojui, bendravimo su žmonėmis turinčiais negalią ypatumai ir kt.

Mokymus profesionaliems bibliotekininkams, be jau išvardintų, organizavo Utenos A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka, Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras, Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnyba, Anykščių Švietimo pagalbos tarnyba. Juose dalyvavo 8 darbuotojai. Beveik visi Bibliotekos darbuotojai dalyvavo Civilinės saugos mokymuose, „Microsoft Teams“ programos bei Nuotolinio mokymo(si) organizavimo „Moodle“ aplinkoje mokymuose.

Populiarūs buvo projekto „Prisijungusi Lietuva“ mokymai, kurie mokė skaitmeninio raštingumo, kaip būti saugesniems internete. Praveisti „Prisijungusi Lietuva“ mokymai 7 temomis ir pažymėjimus gavo 33 dalyviai. 27 bibliotekininkai dalyvavo saugesnio interneto savaitės iniciatyva organizuotame virtualiame edukaciniame renginyje „Išmani biblioteka – erdvė kurti ir augti“!, 9 – projekto „Prisijungusi Lietuva“ nuotolinėje konferencijoje #PrisijungusiLietuva. Ar prisijungėme? tiesiogiai iš Lietuvos Respublikos Seimo rūmų. 4 dalyviai mokėsi nuotoliniuose Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotuose mokymuose „Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“.

3 kvalifikuoti Bibliotekos specialistai 11 kartų dalyvavo 8 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 50 val.

➤ **Dalykiniai darbuotojų pasitarimai ir seminarai.**

Metų eigoje organizuoti 5 nuotoliniai filialų darbuotojų pasitarimai Microsoft Teams platformoje. Pasitarimus organizavo Informacijos išteklių formavimo skyriaus bibliotekininkė Skaivė Meškauskienė. Fizinių pasitarimų 2021 m. atsisakyta dėl Covid-19 įvestų ribojimų, todėl darbiniai klausimai buvo aptariami telefonu, el. paštu ir virtualiai Microsoft Teams platformoje. Dalykiniuose pasitarimuose aptartos bibliotekų veiklos aktualijos (skaitytojų aptarnavimas, fondų komplektavimas,

nurašymas, naujų technologijų panaudojimas, renginių organizavimo ypatumai, pagrindinių rodiklių analizė, akcijos-konkursai, skaitmeninio raštingumo mokymai, kaip mokytis savarankiškai ir kt.), darbuotojos dalinasi žiniomis, įgytomis seminaruose, kursuose, mokymuose. Pasitarimų metu skaityti pranešimai:

- „Pirmosios Lietuvos publicistės kūrybinis palikimas“ – pranešėja Krašto dokumentų ir Kraštotyros skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė,
- „Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Kavarsko filialo bendradarbiavimas su Kavarsko pagrindine mokykla-daugiafunkciu centru“ – pranešėja Kavarsko filialo bibliotekininkė Žydrūnė Šiaučiulė,
- „Dokumentų valdymas (raštvėdyba), raštų rengimas“ – pranešėja biudžetinės įstaigos veiklos skyriaus specialistė, 20 m. darbo patirtį dokumentų valdyme turinti Vita Mališauskienė,
- „Moliūgiadienis Svėdasuose“ – pranešėja Svėdasų filialo bibliotekininkė Dalia Paulavičienė,
- „Bibliotekininkų lūpomis kalba poezija“ – poeziją skaitė Svėdasų filialo bibliotekininkė Rūta Neniškienė, Elmininkų filialo bibliotekininkė Diana Šermukšnienė.

Pasitarimų metu S. Meškauskienė organizavo ir pravedė 6 projekto „Prisijungusi Lietuva“ nuotolinius mokymus, temomis: „Bendradarbiavimas TAU. Bendrauk ir dalykis turiniu internete: dokumentų kūrimas internete ir dalijimasis su kitais“, „Bendradarbiavimas TAU. Bendrauk ir dalykis turiniu internete: Efektyvus laiko planavimas ir bendravimas“, „Būkime saugūs internete“, „Sumaniau apsipirkime ir atsiskaitykime internete“, „Inovatyvus savęs pristatymas“, „Pristatymų rengimas“. Kiekvienų mokymų trukmė – 6 val.

6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

Vienam bibliotekininkui rajone tenka:

Bibliotekos	Vartotojų					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	146	162	178	182	183	196
Viešojoje bibliotekoje	114	132	148	141	150	167
Miestų filialuose	183	193	204	242	262	223
Kaimų filialuose	168	183	200	208	197	212

Bibliotekos	Lankytojų					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	2 221	2 583	3 464	3 415	3 210	3 724
Viešojoje bibliotekoje	1 751	1 988	2 856	2 540	2 411	2 975
Miestų filialuose	2 636	3 310	3 893	4 094	4 563	3 834
Kaimų filialuose	2 551	2 967	3 911	4 087	3 617	4 254

Bibliotekos	Išduotų dokumentų					
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Rajono bibliotekose	3 602	4 114	5 280	5 425	5 323	5 831
Viešojoje bibliotekoje	2 107	3 024	4 181	3 941	4 233	4 923
Miestų filialuose	4 627	4 409	5 518	5 978	6 280	5 245
Kaimų filialuose	4 706	5 002	6 185	6 673	6 025	6 630

VII. MATERIALINĖ BAZĖ

7.1. Patalpų būklė

Nuo 2013 m. jaukiomis, erdviomis, moderniomis Viešosios bibliotekos patalpomis džiaugiasi bibliotekos lankytojai ir darbuotojai.

Geros, renovuotos Andrioniškio, Viešintų, Kavarsko, Skiemonių, Kurklių II, Svėdasų, Debeikių, Budrių, Staškūniškio filialų patalpos. Reikalingas kosmetinis remontas Šerių, Rubikių, Mačionių, Svirnų filialuose. Tragiškos būklės yra Vaitkūnų filialo patalpos: pastatas kritinės būklės.

Bendras rajono bibliotekų patalpų plotas – 3 827 m² iš jų naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 3 221 m².

- Viešosios bibliotekos patalpų plotas – 1 852 m², iš jų naudingas – 1 575 m²,
- Miestų filialų – 301 m². iš jų naudingas – 229 m²,
- Kaimų filialų – 1 674 m². iš jų naudingas – 1 417 m².

Viso fondo lentynų metrų rajono bibliotekose – 4 557, atviro fondo – 4 287.

Aštuonių filialų patalpos apšildomos centriniu šildymo būdu, penkiolika filialų krosninis šildymas ir viename filiale patalpos šildomos elektra.

7.2. Techninis aprūpinimas

Visos bibliotekos aprūpintos kompiuterine technika. Iš viso yra 152 kompiuterizuotos darbo vietos: 102 vartotojams ir 50 darbuotojams. Visose bibliotekose yra kopijavimo aparatai, tai įgalina teikti vis populiariausnėmis tampančias kopijavimo ir skenavimo paslaugas. Viešojoji biblioteka turi įsigijusi dokumentų įrišimo ir laminavimo aparatus, multimediją, įgarsinimo aparatūrą, apšvietimo prožektorius ir kitą techniką.

2019 m. atnaujinti VIPT taškai Viešojoje bibliotekoje. Gauti 8 kompiuteriai Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje ir 4 – Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje. 2020 m. Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje gauti dar 4 kompiuteriai. 2020 m. 13 filialų atnaujinti VIPT taškai ir gauti multifunkciniai spausdintuvai, projektoriai maršrutizatoriai. 2021 m. pabaigti atnaujinti visi VIPT taškai filialuose. VIPT kompiuterių ir interneto infrastruktūra atnaujinta dalyvaujant Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“.

VIII. FINANSAVIMAS

2021 m. iš biudžeto (steigėjo, valstybės lėšos) gauta 749 727 Eur lėšų, steigėjo lėšos dokumentams įsigyti – 3 000 Eur, periodikos prenumeratai – 16 000 Eur. Už mokamas paslaugas gauta – 9 486 Eur. Iš fizinių ir juridinių asmenų gauta 572 Eur parama. Iš programų ir projektų gauta 33 175 Eur lėšų.

Išlaidos:

- Darbo užmokesčiui – 659 812 Eur,
- Dokumentams įsigyti – 45 871 Eur, (iš jų knygoms – 29 871, periodikos prenumeratai – 16 000 Eur),
- Automatizacijai, kompiuteriniai įrangai ir jos palaikymui – 3 200 Eur,
- Kitos išlaidos – 110 070 Eur.

IŠVADOS

- **Pasiekimai**
- ★ Bibliotekos filialo Istorijų dvarelis sėkmingai įvykdyti 2 projektai.
- ★ Atidarytas filialas Istorijų dvarelis, kurio veiklos pradžia buvo pakankamai sėkminga ir sulaukė nemažo visuomenės populiarumo. Tai naujas traukos objektas, kuris didins Bibliotekos lankomumą ir populiarumą.
- ★ Aktyvus dalyvavimas akcijose „Prisijungusi Lietuva“, „Lietuva skaito“, „Skaitymo iššūkis!“, „Tečiai skaito vaikams“, „Atverk vasarai duris“, „Metų knygos rinkimai“, „Knygų Kalėdos“ ir kitose.
- ★ Parengta animacinė programa „Nuotykių su Kliuve ir Mauze!“ domėjosi skaitytojų šeimos, suinteresuotos įmonės ir organizacijos.
- ★ Virtualių renginių organizavimas – naujas iššūkis, tačiau pavyko organizuoti nemažai virtualių renginių – 200, iš jų 155 virtualūs vaizdiniai renginiai.
- ★ Sėkmingas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Viešoji biblioteka ir kaimų filialai glaudžiai bendradarbiavo su mokyklomis, seniūnijomis, kaimo bendruomenėmis, Kultūros centro filialais, nevyriausybinėmis organizacijomis, rajono ir šalies menininkais, literatais, kitomis viešosiomis bibliotekomis bei įvairiomis kultūros paveldą saugančiomis institucijomis. Vykdam projektus, minėtos institucijos dalyvavo kaip partneriai.
- ★ 2021 m., lyginant su 2020 m., paramos gavome daugiau. Parama sudaro 31,85 % visų gautų dokumentų.
- ★ Plečiasi paslaugos vartotojams, siekiama jų kokybė. Atsakytų užklausų – 2 978, planas įvykdytas 99 proc. Padidėjo prenumeruojamų duomenų bazių panauda.

- ★ Stiprybė – darbuotojų kompetencija ir profesionalumas. 43 profesionalūs bibliotekininkai 267 kartus dalyvavo 52 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 392 val. Vienas bibliotekininkas kvalifikaciją kėlė vidutiniškai 6 kartus.
- ★ Organizuoti projekto „Prisijungusi Lietuva“ 25 mokymai, dalyvavo 206 dalyviai.
- ★ Paruošta ir vykdyta 11 edukacinių programų: Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje – 2, filiale Istorijų dvarelis – 9.
- ★ Anykštėnai ir miesto svečiai kviečiami pasivaikščioti unikalia Lietuvoje *Kalbų alėja*. Ji pradėta kurti Vyskupo skvere 2013 m. Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos iniciatyva. Šalia Bibliotekos bei poeto ir vyskupo Antano Baranausko paminklo esančios alėjos grindinio plytelėse įrašyti pasisveikinimai „Laba diena“ įvairiomis užsienio kalbomis. Atidengta 13 akmeninių plytelių skirtų įvairioms šalims (Lietuvai, Prancūzijai, Gruzijai, Norvegijai, Čekijai, Moldovai, Baltarusijai, Estijai, Latvijai, Japonijai, Izraeliui, Ukrainai ir Kroatijai).
- ★ Gera bibliotekų materialinė bazė, techninis aprūpinimas: geros Viešosios bibliotekos ir didesnės dalies filialų patalpos; visos bibliotekos aprūpintos kompiuteriais su interneto prieiga (152 kompiuterizuotos darbo vietos, vartotojams – 102), turima kita technika.
- ★ Žmogiškieji ištekliai: profesionalūs, aktyvūs ir kvalifikuoti, darbo patirtį turintys darbuotojai, aukštąjį išsilavinimą turi 45 proc. profesionalių bibliotekininkų, 53 proc. – aukštesnįjį, kitas – 2 proc.
- **Problemos**
 - ★ Biblioteka stengėsi įgyvendinti planuotus uždavinius, tačiau krito vartotojų, apsilankymų ir dokumentų išdavimo skaičiai. Sumažėjo gyventojų sutelkimas, lankomumo ir skaitomumo rodikliai. Pagrindinė mažėjimo priežastis – dėl COVID-19 pandemijos paskelbti ribojimai ir gyventojų skaičiaus mažėjimas, ypač vaikų, spartus kaimo gyventojų senėjimo procesas.
 - ★ Nepakankamas lėšų skyrimas dokumentams (knygoms ir periodikai) įsigyti neleidžia operatyviai atnaujinti Bibliotekos fondų ir patenkinti skaitytojų poreikių.
 - ★ Viešojoje bibliotekoje nebuvo laimėtas nė vienas projektas.
 - ★ Nepakankamai viešinamos kultūrinės veiklos, nes Bibliotekoje nėra sukurtos bendros kultūrinės veiklos viešinimo strategijos.
 - ★ Dėl LIBIS modernizavimo darbų, atsirado daug nesklandumų aptarnaujant skaitytojus (vėlavo naujų knygų siuntos, skaitytojai negalėjo sklandžiai naudotis elektroninėmis knygų užsakymo, rezervavimo paslaugomis, savitarna, neveikė svarbi fondo nurašymo funkcija ir kt.).
 - ★ Tragiškos būklės yra Vaitkūnų filialo patalpos ir pastatas.
 - ★ Darbas ne pilną darbo dieną filialuose (10 darbuotojų dirba ne pilną darbo dieną).

- ★ Aktuali išlieka vartotojų skolininkų problema.

Bibliotekos 2021 metų tekstinė veiklos ataskaita parengta vadovaujantis skyrių ir filialų veiklos ataskaitomis.

Parengė:

Skaivė Meškauskienė